# EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2021/1543,

## 29. aprill 2021,

## tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2019. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Liidu 2019. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, III jagu – komisjon,

— võttes arvesse oma otsuseid rakendusametite 2019. aasta eelarvete täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 99 ja V lisa,

— võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0117/2021),

A. arvestades, et liidu eelarve on ühiste poliitiliste eesmärkide saavutamiseks oluline vahend ning moodustab ELi kogurahvatulust keskmiselt 1,0 % ja liikmesriikide valitsemissektori kulutustest ja kogu avaliku sektori kulutustest liidus keskmiselt 2,1 %;

B. arvestades, et kui parlament annab komisjoni tegevusele eelarve täitmisel heakskiidu, kontrollib ja hindab ta pärast sise- ja välisauditeid, kas vahendeid on kasutatud korrektselt ja kas poliitikaeesmärgid on saavutatud, ning kinnitab seega komisjoni kulutuste korrektsust ja kulutõhusust;

C. arvestades, et 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlus puudutab aastat, mil leidsid aset poliitilised ja institutsioonilised muutused, sest toimusid Euroopa Parlamendi valimised ja 2. juulil 2019 alustas tööd uus koosseis ning ametisse määrati uus komisjon, kes alustas tööd 1. detsembril 2019 ja seadis uued poliitilised prioriteedid, näiteks Euroopa roheline kokkulepe ja suurem keskendumine liidu digiüleminekule, liidu väärtuste ja liidu maksumaksjate raha kaitse;

D. arvestades, et liidu 2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes esitatud arve ei olnud vaja uue koroonaviiruse (COVID-19) puhangu tõttu korrigeerida; arvestades, et 2020. aastal ja sellele järgnevatel aastatel on aga COVID-19 puhangul suur üleilmne mõju, samuti mõjutab see märkimisväärselt liidu eelarvet, ning arvestades, et sellega seoses peame pöörama eritähelepanu sellele, kas komisjon on kasutanud liidu eelarvet tõhusalt ja läbipaistvalt, sest alates 2020. aastast mõjutab liidu viivitamatu reageerimise algatuste rakendamine mitme vara ja kohustuse kajastamist, mõõtmist või ümberliigitamist liidu finantsaruannetes;

E. arvestades, et uue koroonaviiruse (COVID-19) puhangu otsesel tagajärjel ei saanud eelarvekontrollikomisjon korraldada ega täielikult ellu viia kogu kavandatud tegevust, mis on seotud liidu institutsioonide kulutuste tavapärase kontrollimisega, st teabekogumislähetusi, avalikke kuulamisi ega seminare, ning pidi seetõttu veelgi enam toetuma kontrollikoja tööle;

***Poliitilised prioriteedid***

1. rõhutab, et liidu eelarve täitmisel tuleb kinni pidada ELi toimimise lepingu artiklis 317 sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest ning saavutada programmide prioriteedid ja eesmärgid, mille abil tugevdada Euroopa integratsiooni ja luua üha tihedam liit;

2. on mures selle pärast, milline on teatavates liikmesriikides õigusriigi olukord, ja kui suur rahaline kahju sellise olukorra tagajärjel tekib; soovib, et komisjon kasutaks kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sh õigusriigi määrust, et sellistel juhtudel liidu eelarvest raha maksmine peatada, summasid vähendada või rahastamisvõimalusi piirata; rõhutab, et õigusriigi austamine on usaldusväärse finantsjuhtimise, sealhulgas Euroopa Liidu rahaliste vahendite tõhusa ja tulemusliku eraldamise ja haldamise eeltingimus; tunneb suurt heameelt selle üle, et võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks; peab kiiduväärseks, et komisjon on hakanud suuniseid koostama; rõhutab, et Euroopa Liidu Kohus on oma otsuses juba ühemõtteliselt otsustanud, et Euroopa Ülemkogu järeldustes sisalduvad avaldused ei saa olla määruse teksti suhtes ülimuslikud ega seda muuta;

3. tuletab meelde, et määruse saab täielikult või osaliselt tühistada ainult Euroopa Liidu Kohus; nõuab tungivalt, et komisjon, kes on aluslepingute täitmise järelevalvaja, kohaldaks määrust alates selle jõustumise kuupäevast ja hakkaks õigusriigi mehhanisme kasutama, kui see on kõikides mõõtmetes liidu finantshuvide kaitse tagamiseks vajalik; rõhutab, et määrus jõustus 1. jaanuaril 2021; tuletab meelde, et Euroopa Parlament võib komisjoni ELi toimimise lepingu artikli 265 kohase tegevusetushagi kaudu võtta määruse kohaldamise, sealhulgas põhjendamatute viivituste eest vastutusele; tuletab meelde, et seda määrust, mille eesmärk on kaitsta liidu rahalisi vahendeid, tuleb kohaldada kõigi kulukohustuste ja maksete suhtes, ja samal ajal tuleb lõplikele toetusesaajatele ja vahendite saajatele anda tagatised;

4. peab kahetsusväärseks, et ühise põllumajanduspoliitika ja ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel kasutatakse liidu liikmesriikides kokku 292 aruandlussüsteemi, mille tõttu on andmed killustatud ja võrreldamatud ning rahakasutuse kontrollimisel ei ole tehisintellekti ega suurandmeid võimalik tõhusalt kasutada; peab kahetsusväärseks, et kuna andmete õiguses ja võrreldavuses on puudusi ning aruandlustehnoloogia digitaliseerimise tase on erinev, on liidu rahaliste vahendite jaotusest endiselt väga raske täielikku ülevaadet saada ja nende kasutamist tõhusalt kontrollida; peab kahetsusväärseks, et liidu vahendite väärkasutamine, pettus ja omastamine tulevad enamasti ilmsiks komisjoni ja kontrollikoja valimipõhiste auditite käigus või OLAFi juurdluste käigus tehtud juhuslike avastuste tõttu;

5. taunib asjaolu, et ükski ÜPP ja ühtekuuluvuspoliitika aruandlussüsteem ei sisalda teavet lõplike toetusesaajate kohta, et selle teabe avalikustamine ei ole õiguslikult nõutav ning kogu teave äriühingute tegelike tulusaajate kohta ei ole kättesaadav kõigi liikmesriikide riiklikes keskregistrites; rõhutab, et koostalitlusvõimeline IT-süsteem ei võimaldaks mitte ainult varem ja tõhusamalt avastada väärkasutust, pettust, omastamist, huvide konflikte, topeltrahastamist ja muid süsteemseid probleeme, vaid annaks ka tervikliku ülevaate liidu rahaliste vahendite tegelikust jaotusest ja võimalikust tahtmatust koondumisest väheste oligarhiliste või isegi kuritegelike lõplike toetusesaajate kätte; rõhutab, et teabe puudumine äriühingute ja kontsernide omandistruktuuride ja tegelike tulusaajate kohta suurendab oluliselt rahaliste vahendite praeguse jaotuse läbipaistmatust; rõhutab veel kord, kui olulised on põhjalikud, usaldusväärsed ja võrreldavad andmed Euroopa kulutuste tõhusaks, tulemuslikuks ja õigeaegseks kontrollimiseks ning Euroopa maksumaksjate raha kaitsmiseks;

6. tuletab meelde parlamendi üleskutset komisjonile esitada ettepanek võtta vastu määrus sellise koostalitlusvõimelise IT-süsteemi loomiseks, mis võimaldaks liikmesriikide ametiasutustel esitada õigeaegselt ühtseid ja standardseid aruandeid eelarve jagatud täitmise valdkonnas, eelkõige seoses ühise põllumajanduspoliitika ja ühtekuuluvusfondidega, et avastada varem süsteemsed vead ja väärkasutus, nagu on märgitud komisjoni 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevas raportis; rõhutab, et sellist süsteemi tuleks automaatselt ajakohastada võrreldavate ja õigeaegsete andmetega, et süsteemi saaks tehisintellekti ja suurandmete abil seireks ja kontrolliks kasutada; kutsub komisjoni üles tegema tegelikke tulusaajaid käsitleva kogu teabe avaldamine kiiremas korras õiguslikuks nõudeks ja liidu rahaliste vahendite kasutamise eeltingimuseks;

7. toonitab kasu, mida liikmesriikide ametiasutused saaksid sellisest koostalitlusvõimelisest ja digitaalsest süsteemist seoses kontrolliga liikmesriikide parlamentide ja valitsuste üle ja sellest ülevaate saamisega liikmesriikide maksumaksjate raha Euroopa Liidu fondide kaudu eraldamisel, haldamisel ja jaotamisel; rõhutab, et liidu aruandlus, seire ja auditeerimine oleks tulnud juba ammu digitaliseerida ning et see on hädavajalik, arvestades rahaliste vahendite väärkasutamise, pettuse, omastamise, huvide konfliktide, topeltrahastamise ja muude süsteemsete probleemide piiriülest laadi; võtab teadmiseks ettepanekud, mille parlament ja komisjon tegid 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku (edaspidi „mitmeaastane finantsraamistik“), taaste- ja vastupidavusrahastu, ühissätete määruse ja ÜPP üle peetud läbirääkimistel;

8. kahetseb asjaolu, et nõukogu osales vaid vastumeelselt läbirääkimistel elujõuliste kompromisside leidmise üle; peab kahetsusväärseks, et eri õigusaktide puhul lepiti kokku erinevates reeglites ja aruandlusnõuetes; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks põhjendamatu viivituseta ettepaneku asjakohase sätte lisamiseks finantsmäärusesse;

9. tuletab meelde, et 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise raportis kutsuti komisjoni üles esitama eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile loetelu, milles on kirjas kõigi nende maksete kogusumma, mis on kõigis liikmesriikides tehtud kõigile Agroferdi kontserni kuuluvatele ettevõtetele, ja loetelu iga liikmesriigi 50 suurimast individuaalsest liidu vahendite saajast (füüsilised isikud, kes on ühe või mitme äriühingu tegelikud tulusaajad) ning loetelu 50 suurimast liidu vahendite saajast (füüsilised ja juriidilised isikud ning füüsilised isikud, kes on äriühingute omanikud) kõigi liikmesriikide arvestuses; võtab teadmiseks komisjoni korduvad katsed koostada selline loetelu liikmesriikidele teabepäringute esitamise teel; taunib igati seda, et komisjon ei ole kuni käesoleva resolutsiooni vastuvõtmise kuupäevani suutnud esitada nõutud loetelu, kuna liikmesriigid ei ole esitanud täielikke, usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid; rõhutab, et see näitab ja rõhutab tungivat vajadust digitaalse, koostalitlusvõimelise aruandlus- ja seiresüsteemi järele rahaliste vahendite puhul, mille puhul kohaldatakse jagatud eelarvet täitmist; nõuab tungivalt, et komisjon täidaks nõudmise ja esitaks tarbetu lisaviivituseta 50 suurima lõpliku toetusesaaja loetelu ning ammendava loetelu kõigist toetustest, mille kõik Agroferdi kontserni kuuluvad ettevõtted 2014.–2020. aastal kõigis liikmesriikides jagatud eelarve täitmise raames said, ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid teeksid komisjoniga täielikku koostööd, s.o esitaksid analüüsiks ja kõnealuste loetelude koostamiseks vajalikud andmed;

10. kordab oma üleskutset komisjonile teha järgmist:

— kõrvaldada kõik tehnilised ja õiguslikud tõkked, mis takistavad andmete kogumist äriühingu struktuuri ja tegelike tulusaajate kohta, ning kehtestada meetmed, millega tagatakse digitaalne ja koostalitlusvõimeline standarditud teabe kogumine liidu rahaliste vahendite saajate kohta, sealhulgas nende kohta, kes saavad liidu rahalistest vahenditest otsest või kaudset kasu, ja nende tegelike tulusaajate kohta;

— võtta kasutusele vajalikud digitaalsed süsteemid ja vahendid kohustuslikuks kasutamiseks kõigis liikmesriikides, sealhulgas ühtne andmekaeve- ja riskihindamisvahend, mis võimaldab komisjonil, OLAFil ja vajaduse korral Euroopa Prokuratuuril pääseda kontrolli ja auditi eesmärgil juurde sellistele andmetele liidu rahaliste vahendite saajate (sh nende tegelike tulusaajat) kohta ning neid andmeid analüüsida, et tõhustada liidu eelarve ja taasterahastu „NextGenerationEU“ kaitset õigusnormide rikkumise, pettuse ja huvide konflikti eest;

— omistada jätkuvalt suurimat tähtsust liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele, eelkõige kehtestades mitmeaastased kontrollistrateegiad vigade ennetamiseks, avastamiseks ja parandamiseks, samuti jätkata liidu eelarve täitmise hoolikat jälgimist ning võtta viivitamata meetmeid vigade parandamiseks ja liikmesriikide, vahendajate või lõplike vahendite saajate poolt valesti kasutatud summade tagasinõudmiseks;

11. tuletab meelde, et komisjon lõi finantsmääruse artikli 135 alusel varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi, et tugevdada liidu finantshuvide kaitset, tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ning see, et liidu rahalisi vahendeid ei saaks kasutada need äriühingud ja tegelikud tulusaajad, kes on süüdi mõistetud liidu rahaliste vahendite kasutamisega seotud pettuse, korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse eest või kelle suhtes OLAF on andnud 1. jaanuari 2016. aasta seisuga liikmesriikide õiguskaitseasutustele õiguslikke soovitusi; on arvamusel, et see vahend võiks aidata liidu institutsioonidel ja riiklikel asutustel paremini võidelda korruptsiooni ja pettuste vastu liikmesriikides ning seda ennetada; peab kahetsusväärseks, et andmebaasis on loetletud vaid mõned ettevõtjad (viis 2021. aasta veebruari seisuga); peab seda märgiks, et varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ei kohaldada nõuetekohaselt;

12. palub, et kui komisjon esitab liidu üldeelarve suhtes kohaldatavate finantsreeglite (finantsmääruse) läbivaatamise kohta ettepaneku, siis kaaluks ta proportsionaalsuse ja subsidiaarsuspõhimõtet arvestades, kas varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi saaks hakata kohaldama ka eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate rahasummade suhtes, nii et see hõlmaks eelarve jagatud täitmise alla kuuluvaid toetusesaajaid, rahastamisvahendeid rakendavaid asutusi ja lõplikke vahendite saajaid; märgib, et kui õigusakte niimoodi muuta, et toetusesaajad, kes on registreeritud ka eelarve jagatud täitmise raames toetuse saajatena, jäetaks kõigi kululiikide puhul kõigist liidu rahastamisvahenditest kõrvale, tuleks ühtlasi sätestada, et liikmesriikidel on komisjoni omandis olevale süsteemile otsene juurdepääs ja nad saavad sisestada teavet oma vastutusalasse kuuluvate toetusesaajate kohta; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon tagaksid olemasolevate, Euroopa tasandi ja liikmesriikide andmebaaside ja andmekaevevahendite suurema koostalitlusvõime; märgib, et Euroopa Andmekaitseinspektori arvates sellise koostalitlusvõime loomine üldisi andmekaitseprobleeme ei tekita, kuid vaja on selget õiguslikku alust;

13. palub komisjonil teha järgmist:

— teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni põhjustest, miks varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteem sisaldab ainult väga väheseid kirjeid;

— võtta vajalikke meetmeid varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi toimimise, kohaldamise ja toimivuse parandamiseks, et tagada kõigi finantsmääruse artikli 136 lõike 1 punktides c–h sätestatud kriteeriumidele vastavate ettevõtjate loetelusse kandmine; kutsub komisjoni ka üles vaatama kriteeriumid läbi, et vähendada nende keerukust ja suurendada nende tegelikku kohaldatavust;

— parandada selle vahendi kasutamist, et ühendada must nimekiri OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri ning riiklike andmebaasidega ning luua automaatne süsteem, mis ajakohastab andmebaasi usaldusväärse ja õigeaegse teabega;

14. on kooskõlas komisjoni püüdlustega seisukohal, et äärmiselt oluline on leida õige tasakaal madala veamäära, kiirete maksete, mõistlike kontrollikulude ja liidu eelarve lisandväärtuse vahel;

15. rõhutab liidu poliitika ja vahendite väga tähtsat rolli liikmesriikide ja piirkondade vaheliste erinevuste vähendamisel ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu arengu, teadusuuringute ja innovatsiooni, siseasjade ja välissuhete valdkonnas, majanduskasvu ja tööhõive edendamisel, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisel ning liidu väärtuste, turvalisuse ja õiguse kaitsmisel ja edendamisel oma kodanike jaoks liidus ja mujal maailmas;

16. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon kui liidu eelarve haldaja kohandab oma ühist metoodikat nõuetekohaselt vastavalt eri kuluvaldkondade riski-, kontrolli- ja halduskeskkonna eripärale, et täita tõhusalt oma aruandluskohustusi ja kaitsta liidu eelarvet;

17. juhib tähelepanu asjaolule, et finantsmääruse artiklis 61 on alates 2018. aasta augustist sätestatud huvide konflikti laiendatud mõiste; rõhutab komisjoni vastutust tagada nende sätete rakendamine nõuetekohase hoolsusega kogu liidus ning igat laadi huvide konfliktide tõhus ja tulemuslik lahendamine kogu liidu eelarve täitmise ajal; toonitab, kui oluline on kättesaadav avalik teave lõplike vahendite saajate kohta kõigi liidu rahaülekannete puhul, et hoida ära huvide konflikt liidu eelarve täitmisel;

18. kordab oma üleskutset komisjonile tagada huvide konflikti ärahoidmiseks liikmesriikide võetud ennetavate meetmete nõuetekohane hindamine; kiidab sellega seoses heaks 2020. aasta augustis liikmesriikidele edastatud komisjoni suunised huvide konflikti ärahoidmise kohta finantsmääruse kohaselt, mille eesmärk on edendada huvide konflikte käsitlevate eeskirjade ühtset tõlgendamist ja kohaldamist ning suurendada teadlikkust nende eeskirjade kohaldatavuse kohta, sealhulgas seoses jagatud eelarve täitmisega; palub komisjonil need suunised avalikustada ning jagada ühtlasi nii liikmesriikide ametiasutuste kui ka eelarvekontrollikomisjoniga teavet nendes küsimustes tehtud auditite kohta ning heade tavade näiteid;

19. tunneb muret määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 61 võimaliku kitsa tõlgendamise pärast Tšehhi makseasutuses (riiklik põllumajanduse sekkumisfond), kus leitakse, et see ei ole valitsuse liikmete suhtes kohaldatav; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks oma arvamuse kõnealuse artikli tõlgendamise kohta seoses riiklike makseasutustega; kutsub komisjoni üles tagama, et määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklit 61 järgitakse ja rakendatakse Tšehhi Vabariigis ning et seda kohaldatakse kõigi liidu eelarvest tehtavate maksete suhtes, sealhulgas ÜPP esimese samba otsetoetuste suhtes, ning jälgima sellega seoses makseasutuste sõltumatut toimimist;

20. tuletab meelde, et mitmed skandaalid, mis on seotud liidu rahaliste vahendite jaotamise ja väärkasutamisega sellistes riikides nagu Bulgaaria, Tšehhi või Slovakkia ja Rumeenia, on toonud viimastel kuudel ja aastatel kaasa ulatuslikud avalikud protestid ning liidu kodanikud vaatavad liidu institutsioonide, eelkõige komisjoni poole, et tagada lõpu tegemine avaliku sektori vahendite sellisele väärkasutamisele;

21. tunneb heameelt uue institutsioonilise pettusevastase võitluse strateegia üle, mille komisjon võttis OLAFi algatusel vastu 2019. aasta aprillis eesmärgiga parandada komisjoni teadmisi pettuste kohta ja komisjoni analüütilist suutlikkust juhtida pettusevastast tegevust, et tagada osakondade ja rakendusametite koostöö pettusevastases võitluses ning tugevdada institutsioonilist järelevalvet pettusevastase võitluse üle; palub komisjonil koostada järelaruanne strateegia rakendamise tõhususe ja saavutatud esimeste tulemuste kohta ning anda sellest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;

22. rõhutab, et mitmeaastast finantsraamistikku ning taaste- ja vastupidavusrahastut silmas pidades peaksid liidu rahalised vahendid toetama liidu suurenevaid prioriteete ja kohustusi; liidu finantshuvide kaitse on äärmiselt oluline ja kõigil tasanditel on vaja teha ülimaid pingutusi, et ennetada pettust, korruptsiooni ja liidu vahendite väärkasutamist ning selle vastu võidelda; palub, et komisjon teeks ettepaneku eraldada kontrollikojale, OLAFile ja Euroopa Prokuratuurile piisavad rahalised vahendid ja inimressursid ning tagaks neile lisaks ka tugeva poliitilise toetuse, et nimetatud institutsioonid ja asutused saaksid täita liidu finantshuvide kaitse eesmärgil oma auditi- ja uurimisülesandeid ning esitada süüdistusi;

23. võtab ühtlasi teadmiseks, et liidu eelarve kõrval järjest sagedasem rahastamismehhanismide kasutamine liidu poliitika elluviimiseks kolmandates riikides võib vähendada vastutust ja liidu tegevuse ja kulutuste läbipaistvust; nõuab, et komisjon tagaks, et välisabi andmine seotakse õigusriigi ja inimõiguste austamisega abi saavates riikides; toonitab eelkõige vajadust tagada, et riigid ja kolmandad isikud ja / või füüsilised isikud, kellele on liidu rahalised vahendid eraldatud või kes on nendega seotud, järgiksid demokraatlikke põhiväärtusi, rahvusvahelisi inimõiguste standardeid ja põhimõtet mitte kasutada vägivalda;

24. tuletab meelde, et arengu- ja koostööpoliitika eesmärk on kaotada vaesus ja vähendada ebavõrdsust ning rahalised vahendid peaksid jõudma ainult kavandatud abisaajateni;

25. rõhutab, et Euroopa Prokuratuuri loomine on oluline areng liidu finantshuvide kaitsel; tuletab komisjonile meelde Euroopa Prokuratuuri keskset rolli ELi majanduse taastekava kaitsmisel eelseisvatel aastatel; kutsub kõiki liidu liikmesriike üles ühinema Euroopa Prokuratuuriga ja nimetama oma prokurörid ametisse selgete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel;

26. juhib tähelepanu Euroopa Prokuratuuri alarahastatusele ja töötajate vähesusele asutuse loomise etapis, kuid väljendab heameelt Euroopa Prokuratuuri eelarve ja töötajate arvu olulise suurendamise üle esialgse ettepanekuga võrreldes; kordab, et parlament on vastu OLAFi töötajate arvu vähendamisele, mis tuleneb ametikohtade üleviimisest Euroopa Prokuratuuri ja millega OLAFi ametikohtade arv väheneb 2023. aastaks kumulatiivselt 45 koha võrra; kutsub komisjoni üles suurendama suutlikkust, vaadates läbi nii Euroopa Prokuratuuri, OLAFi kui ka Eurojusti personaliolukorra; palub komisjonil ja eelarvepädevatel institutsioonidel tagada OLAFi, Euroopa Prokuratuuri ja Eurojusti eelarvete suurendamine, et nad saaksid oma ülesandeid täita;

27. märgib murega, et 2015. aasta jaanuarist kuni 2019. aasta detsembrini ei järgnenud OLAFi poolt 199 juhtumi puhul antud soovitusele ühtegi õigusasutuste otsust ning ainult 178 juhtumi puhul tehti otsus ([1]); kutsub liikmesriike üles kõiki OLAFi soovitusi nõuetekohaselt järgima;

28. toetab eelarveaasta 2019 kohta koostatud kontrollikoja aastaaruandes ja liidu eelarve tulemuslikkust käsitlevas kontrollikoja aruandes antud soovitusi ning julgustab igati komisjoni ja teisi asjaomaseid osalisi need soovitused võimalikult kiiresti ellu viima, juhtides allpool tähelepanu mõnele kõige olulisemale ja kiireloomulisemale soovitusele;

29. on eriti mures kontrollikoja korduvate leidude pärast, et mõne riikliku auditeerimisasutuse või sertifitseerimisasutuse tööd peetakse liiga veaohtlikuks ja seetõttu ebausaldusväärseks, mis seab ohtu komisjoni iga-aastase haldus- ja tulemusaruande jaoks vajalike andmete usaldusväärsuse; peab kahetsusväärseks, et kontrollikoda ei saa oma töösse lisada analüüsi nende püsivate puuduste põhjuste kohta;

30. väljendab kahetsust, et komisjon ei saanud anda sisulist teavet põhjuste kohta ega liikmesriikide ametiasutuste vaheliste riigipõhiste erinevuste kohta; peab kahetsusväärseks, et teabe puudumine teatavates riiklikes auditeerimisasutustes püsivate süsteemsete puuduste põhjuste kohta takistab nende probleemide tõhusat ja tulemuslikku käsitlemist ja lahendamist; palub komisjonil analüüsida põhjalikult kontrollikoja poolt välja selgitatud püsivate süsteemsete puuduste põhjuseid ja struktuurseid probleeme; palub komisjonil lisada ka tähelepanekud parimate tavade kohta ning käsitleda selle analüüsi põhjal selgeid, praktilisi ja hõlpsasti rakendatavaid horisontaalseid ja riigipõhiseid soovitusi riikide ametiasutustele, nagu on üksikasjalikumalt kirjeldatud käesoleva resolutsiooni konkreetsetes peatükkides;

31. palub komisjonil pöörata rohkem tähelepanu ja eraldada rohkem töötajaid ning komisjoni eelarvest suurem osa liikmesriikidele, kelle juhtimis- ja kontrollisüsteemid on ainult osaliselt usaldusväärsed või mitteusaldusväärsed, kui rahaliste vahenditega seotud pettuse ja korruptsiooni oht on suurenenud, ning eelkõige nendele liikmesriikidele, kes ei ühinenud Euroopa Prokuratuuriga;

32. nõuab, et Arachne vahendi kasutamine tehtaks liikmesriikidele liidu rahaliste vahendite kasutamise eeltingimuseks;

([1]) https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2019_en.pdf

33. rõhutab, et kontrollikoja arvutatud veamäär on statistiline kokkuvõte, mis annab liidu kulutuste seaduslikkust ja korrektsust näitava mugava ühtse näitaja, kuid ei anna diferentseeritud ülevaadet selles sisalduvate vigade eri laadist ja tõsidusest; võtab teadmiseks, et kontrollikoja metoodika põhineb rahvusvahelistel auditistandarditel, mis hõlmavad tehingute juhuvalimi testimist, ning et esinduslik valim ei saa olla täielikult riskipõhine; väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda jagab oma valimid suure ja väikese riskiga tehinguteks; tunneb heameelt selle üle, et kontrollikoda on juba lisanud konkreetseid näiteid leitud vigade kohta; kutsub kontrollikoda üles lisama veelgi üksikasjalikumat teavet, et anda eelkõige geograafilisem ülevaade riigipõhistest probleemidest;

34. väljendab kahetsust, et enamik ÜPP otsetoetusi koondub väheste toetusesaajate kätte mõnes liikmesriigis, sealhulgas seal, kus on loodud oligarhilised struktuurid, mis kahjustab eelkõige väikepõllumajandustootjaid ja maakogukondi;

35. tuletab meelde, et ÜPP rahalisi vahendeid tuleb jagada õiglasemalt, tagades selle, et maksed hektari kohta väheneksid astmeliselt vastavalt põllumajandusliku majapidamise või põllumajandusettevõtte suurusele;

36. on mures mõnes liikmesriigis teatatud maa hõivamise juhtumite pärast ja kordab oma üleskutset komisjonile kehtestada tõhus kontrollisüsteem, mis tagaks, et ainsad vahendite saajad, kellel on õigus saada ÜPP vahendeid, on need, kes harivad maad, ning et vahendid ei jõuaks nendeni, kes omandasid maa ebaseaduslikult või pettuse teel; kordab sellega seoses oma nõudmist seada liidu tasandil sisse konkreetne kaebuste esitamise mehhanism, et toetada põllumajandustootjaid või toetusesaajaid, kes on kokku puutunud näiteks maa hõivamisega seotud rikkumiste, riiklike ametiasutuste kuritarvituste, kuritegelike rühmituste või organiseeritud kuritegevuse survega, või sunniviisilist või orjatööd tegevaid isikuid ning anda neile võimalus esitada komisjonile kiiresti kaebus, mida komisjon peaks kiiremas korras kontrollima ([2]);

37. kordab, et tunneb muret täitmata kulukohustuste jätkuva suurenemise üle, nii et need ulatusid 2019. aasta lõpuks rekordilise 298,0 miljardi euroni (võrreldes 281,2 miljardi euroga 2018. aastal); märgib, et aastaeelarve maksete assigneeringute tase on viimastel aastatel olnud mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärast märgatavalt madalam, mis võib tulevikus maksevajadusi suurendada; väljendab heameelt selle üle, et komisjon lisas oma mitmeaastase finantsraamistiku määruse ettepanekusse hinnangulised tulevased maksed seoses 2020. aastal kavandatud assigneeringute suurendamisega osana liidu reageerimisest koroonaviirusele; palub komisjonil jälgida tähelepanelikult, kuidas täidavad eelarvet liikmesriigid, kus täitmine on liiga aeglane ja kasutusmäär madal; väljendab heameelt komisjoni pingutuste üle kehtestada n+2 reegel kõigi kuluvaldkondade jaoks, rõhutades vajadust muude võimalike instrumentide järele, et asendada n+3 reegel; kutsub komisjoni veel kord üles suurendama tehnilist tuge riiklikele, piirkondlikele või kohalikele ametiasutustele, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja kodanikele, et saavutada parem kasutusmäär ([3]);

38. tuletab meelde süvenevat lõhet kulukohustuste ja maksete vahel ning liidu eelarve mahu suurenemist (kontrollikoja teema kiirülevaade „ELi eelarve täitmata kulukohustused – täpsem ülevaade“), mis kujutab endast tõsist probleemi ka eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile; märgib, et ELi pikaajaline eelarve suurenes aastatel 2021–2027 1 083 miljardilt eurolt 1 800 miljardi euroni, mis hõlmab ka ELi taasterahastut „NextGenerationEU“; kutsub komisjoni üles jälgima korrapäraselt riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamist, et tagada riigiabi eeskirjade täitmine, ning andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru; rõhutab, et selle nõudmise täitmata jätmine võib viia 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmata jätmiseni;

39. juhib tähelepanu sellele, et viimastel aastatel on maksete assigneeringute tase aastaeelarvetes olnud mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärast märkimisväärselt madalam, mis võib tuua tulevikus kaasa suuremad maksevajadused ja seda eelarve surve alla;

40. rõhutab, et jäeti kasutamata võimalus kasutada mitmeaastase finantsraamistiku raames kasutamata jäänud kulukohustuste assigneeringuid ja vabastatud assigneeringuid selleks, et maksta tagasi majanduse taastekava rahastamisega seotud võlg;

41. juhib tähelepanu asjaolule, et liidu eelarve peamised finantsriskid 2019. aastal olid seotud finantstehingutega otse liidu eelarvest kaetud laenude kujul (53,7 %) ja ELi tagatisfondist kaetud finantstehingutega (46,3 %); märgib, et kui võtta arvesse ka Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) tagatisega seotud võimalikke tulevasi makseid, ulatus liidu eelarvest kaetav kogu riski summa 2019. aasta lõpuks kuni 90,5 miljardi euroni; kutsub komisjoni üles

([2]) 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva resolutsiooni punkt 23.
([3]) 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva resolutsiooni punkt 17.

esitama iga-aastases aruandes üldeelarvest kaetud tagatiste kohta täielik ülevaate liidu eelarve riskipositsioonist, sealhulgas EFSI tagatisest ja kõigist tulevastest asjaomastest finantstehingutest tulenevatest riskidest;

42. juhib tähelepanu sellele, et liidus on üha enam kasutatud Euroopa Investeerimispanga (EIP) grupile antud rahastamisvahendeid ja eelarvetagatisi; tuletab meelde, et EIP grupi neid tehinguid, mida ei rahastata liidu eelarvest, kuid mis teenivad samu liidu eesmärke, ei ole kontrollikojal praegu voli auditeerida;

43. märgib, et kontrollikoda soovib minna üle teiste tööle tuginevale käsitlusviisile; kutsub kontrollikoda üles jätkama valimipõhiseid kontrolle, et jälgida üksikuid tehinguid;

44. on mures, et praegune personaliolukord ei ole piisav, et tulla toime suurenenud liidu eelarvega; rõhutab, et kontrollikoja ja Euroopa Parlamendi asjaomaste sekretariaatide haldussuutlikkuse suurendamine on hädavajalik; rõhutab, et kui neid nõudeid ei täideta, võib see viia 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmata jätmiseni;

45. ergutab kontrollikoda liidu eelarve tulemuslikkuse analüüsimist jätkama; märgib, et liidu tegevuse seaduslikkuse ja korrektsuse asjakohane hindamine aruandekohustuse parandamiseks on usaldusväärse finantsjuhtimise alus; toonitab, et näitajatega peaks saama kirjeldaval ja objektiivsel viisil hinnata konkreetsete tegevuste edukust poliitilisi eelistusi väljendamata; rõhutab kontrollikoja soovitust, et näitajaid tuleb edasi arendada ja saavutada parem tasakaal sisendite ja väljundite ning tulemus- ja mõjunäitajate vahel; kutsub komisjoni üles vähendama eesmärkide ja näitajate arvu konkreetsete asjakohaste tulemus- ja mõjunäitajateni, mis mõõdavad kõige paremini liidu kulutuste tulemuslikkuse ja liidu lisaväärtuse seisukohast saavutatud tulemusi;

46. kinnitab eelarve peadirektoraadi, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi, merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadi, kliimameetmete peadirektoraadi, rände ja siseasjade peadirektoraadi, õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi, naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi ning struktuurireformide toe peadirektoraadi peadirektorite iga-aastastes tegevusaruannetes esitatud reservatsioonid; on arvamusel, et need reservatsioonid näitavad, et komisjonis ja liikmesriikides kasutusel olevad kontrollimenetlused saavad anda vajalikku kindlust kõigi aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta vastavates poliitikavaldkondades ainult juhul, kui kõik vajalikud parandusmenetlused on edukalt ellu viidud;

***Kontrollikoja kinnitav avaldus***

47. tunneb heameelt selle üle, et kontrollikoja hinnangul on 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne usaldusväärne ning et 2019. aastal ei esinenud tuludes olulisi vigu;

48. tunneb muret, et järjest kontrollikoda on esmakordselt viimase nelja aasta jooksul avaldanud vastupidise arvamuse raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

49. võtab siiski teadmiseks, et kontrollikoda tunnistab, et üldine veamäär on püsinud suhteliselt stabiilsena (2019. aastal 2,7 %, võrreldes 2,6 %-ga 2018. aastal), ning toonitab kontrollikoja poolt välja toodud positiivseid elemente liidu kulutustes, nagu loodusvarade areng ja püsivad tulemused halduses;

50. märgib, et vastupidise arvamuse põhjused on järgmised: liidu kulude osas jõudis kontrollikoda järeldusele, et peamiselt kulude hüvitamisel põhinevates maksetes esinenud veamäär on ulatuslik ning liidu eelarve ülesehituse ja aja jooksul toimuva arengu tõttu moodustasid 2019. aasta kõrge riskiga kulud enam kui poole auditeeritud kuludest (53,1 %) ning oluliste vigade hinnanguline määr oli endiselt 4,9 % (2018. aastal 4,5 % ja 2017. aastal 3,7 %);

51. märgib, et kontrollikoda auditeeris tehinguid kokku 126,1 miljardi euro väärtuses (159,1 miljardi euro suurustest liidu kogukuludest) ja rubriik „Loodusvarad“ moodustas kontrollikoja auditite koguarvust kõige suurema osa (47,2 %), millele järgnesid rubriik „Ühtekuuluvus“ (22,5 %) ja „Konkurentsivõime“ (13,2 %); kordab oma ettepanekut kontrollikojale kaaluda selle otsustamisel, millistes osakaaludes andmekogumit järgmine kord auditeerida, nii osakaalu kõigist liidu kulutustest kui ka vigadega seotud riski;

52. märgib, et 2019. aastal esitas kontrollikoda konkreetsed veamäärad kolme mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi kohta, mis on „Konkurentsivõime“ (4,0 %), „Ühtekuuluvus“ (4,4 %), „Loodusvarad“ (1,9 %), samas kui „Halduskulude“ puhul on kontrollikoja hinnangul veamäär allpool olulisuse künnist; juhib tähelepanu asjaolule, et kontrollikoda leidis kõrgeima hinnangulise veamäära alamrubriigis „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ (4,4 %); alamrubriigi „Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks“ kulud on jõudnud murettekitava 4 % veamäärani (võrreldes 2 %-ga 2018. aastal);

53. tunnistab, et liidu eelarve finantsjuhtimine on aja jooksul paranenud ja veamäärad on viimastel aastatel kahanenud olulisuse (2 %) piirmäärale lähemale, välja arvatud teatavates poliitikavaldkondades, nagu konkurentsivõime, mis on suures osas komisjoni otsese halduse all ja kus on hinnanguline veamäär kahekordistunud 2 %-lt 2018. aastal 4 %-le 2019. aastal;

54. märgib, et kontrollikoda ei hinnanud mitmeaastase finantsraamistiku rubriikides 3 („Julgeolek ja kodakondsus“) ja 4 („Globaalne Euroopa“) tehtud kulutuste veamäära; juhib tähelepanu sellele, et veamäärade kehtestamine võimaldaks eelarveaastaid omavahel võrrelda; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et peatükkide 7 ja 8 valimit on eelmiste aastatega võrreldes veelgi vähendatud (auditeeritud kulud vähenesid 11 %-lt 2017. aastal 9,1 %-le 2018. aastal ja 8,9 %-le 2019. aastal);

55. palub kontrollikojal esitada järgmises aastaaruandes andmed iga kuluvaldkonna maksete veamäära kohta; palub kontrollikojal laiendada oma peatükki „Halduskulud“, et kõiki institutsioone põhjalikumalt analüüsida; palub kontrollikojal täita võimalikult kiiresti parlamendi nõudmine koostada liidu institutsioonide kohta eraldi sõltumatu aastaaruanne; väljendab heameelt, et kontrollikoja arutles selle üle, ja loodab, et see kajastub kontrollikoja strateegias ajavahemikuks 2021–2025;

56. väljendab kahetsust, et kontrollikoda ei täpsusta parandusmeetmete mõju üldisele veamäärale, vaid üksnes konkreetsetele rubriikidele; juhib tähelepanu sellele, et konkreetne teave kõigi mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kohta oleks väga väärtuslik teave eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile kontrolli tegemiseks; palub kontrollikojal täpsustada parandusmeetmete mõju üldisele veamäärale;

57. juhib tähelepanu asjaolule, et kontrollikoja kinnitavas avalduses esitatud liidu eelarve üldine hinnanguline veamäär ei ole pettuse, ebatõhususe või raiskamise näitaja, vaid hinnang raha kohta, mida ei oleks tohtinud välja maksta, kuna seda ei kasutatud kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega; märgib, et 2019. aastal teatas kontrollikoda OLAFile oma auditite käigus tuvastatud üheksa pettusekahtluse juhtumist (2018. aastal ka üheksa), mille põhjal on OLAF algatanud viis juurdlust ja otsustanud nelja juhtumi puhul juurdlust mitte algatada;

58. juhib tähelepanu asjaolule, et nagu varasematelgi aastatel, moodustasid 2019. aasta suure riskiga kulude hinnangulisest veamäärast kõige suurema osa ehk 74 % (2018. aastal 68 %) kulutuste hüvitamisel põhinevate maksete – kus kulutuste suhtes kehtivad tihti keerulised reeglid – rahastamiskõlblikkuse vead (st kulude hüvitamise taotlustes deklareeritud rahastamiskõlbmatud kulud, rahastamiskõlbmatud projektid, tegevused või toetusesaajad);

59. tunneb heameelt kontrollikoja otsuse üle suurendada oma valimis suure riskiga kulude osakaalu, kusjuures nende kulude oluline veamäär üha suureneb (4,9 % 2019. aastal, võrreldes 4,5 %-ga 2018. aastal ja 3,7 %-ga 2017. aastal); peab kahetsusväärseks, et toetusõigusel põhinevate maksete veamäära ei ole selgelt välja toodud;

60. väljendab kahetsust, et teave ja aruanded, mida komisjon liikmesriikide ametiasutustelt saab, ei sisalda sageli andmeid konkreetsete tulemuste kohta või sisaldab liiga optimistlikke hinnanguid; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjoni veahinnanguid mõjutab komisjoni eriline roll, mis kajastub tema metoodikas, ja puudused järelkontrollides, mis on kontrollisüsteemi oluline osa;

61. tunneb sügavat muret, et avastatud vead viitavad puudustele korraldusasutuste deklareeritud kulude korrektsuses;

***Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine***

62. märgib, et 2019. aastal kasutati lõplikus eelarves olemasolevad kulukohustuste assigneeringud peaaegu täielikult ära (määraga 99,4 %), samas kui maksete assigneeringute kasutamise määr oli veidi madalam (98,5 %);

63. võtab teadmiseks kolme paranduseelarve vastuvõtmise 2019. aastal, millega lisati kulukohustuste assigneeringutele 0,4 miljardit eurot ja maksete assigneeringutele 0,3 miljardit eurot järgmiselt:

   i) paranduseelarvega nr 1/2019 kanti 2019. aasta eelarvesse tuluna 2018. aasta eelarve täitmise ülejääk 1 802 988 329 eurot; see summa vähendas liikmesriikide iga-aastast kogurahvatulul põhinevat osamaksu;

   ii) paranduseelarvega nr 2/2019 nähti programmidele „Horisont 2020“ ja „Erasmus+“ ette täiendavad 100 miljonit eurot kulukohustuste assigneeringuid, nagu Euroopa Parlament ja nõukogu 2019. aasta eelarve kohta sõlmitud kokkuleppes otsustasid;

iii) paranduseelarvesse nr 3/2019 kanti Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmiseks vajalikud kulukohustuste ja maksete assigneeringud summas 293 551 794 eurot, mille eesmärk oli anda abi Rumeeniale, Itaaliale ja Austriale seoses loodusõnnetustega, mis toimusid nendes liikmesriikides 2018. aastal;

64. tunnistab, et arvestades kulutuste ja kontrollistrateegiate mitmeaastast laadi, võib komisjon kohaldada parandusi kuni rahastamisprogrammi lõpetamiseni; märgib ühtlasi, et kuigi vead võidakse leida ühel konkreetsel aastal, parandatakse need jooksval aastal või makse tegemisele järgnevatel aastatel kuni programmi lõpetamiseni; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles jätkama oma korrektsioonivõime rakendamist ja kutsub komisjoni üles jätkama tema käsutuses olevate järelevalvevahendite kasutamist kooskõlas oma kohustustega erinevate valdkondlike õiguslike aluste põhjal, et viia tegelik vearisk lõpetamisel ajaks tublisti alla 2 % ja lähemale 0 %-le;

65. märgib, et 2019. aastal ulatusid komisjoni kinnitatud parandusmeetmed 1,5 miljardi euroni (25 % rohkem kui 2018. aastal), mis oli peamiselt seotud varasematel aastatel tehtud makseid mõjutavate vigadega;

66. tunneb väga suurt muret selle üle, et täitmata kulukohustused on jätkuvalt kasvanud, ulatudes 2019. aasta lõpuks 298,0 miljardi euroni (võrreldes 281,2 miljardi euroga 2018. aastal); märgib, et kontrollikoda on selgitanud välja sellise jätkuva kasvu põhjused, nagu liidu eelarve üldine suurenemine aja jooksul; märgib, et aastaeelarves sisalduvate maksete assigneeringute tase on viimastel aastatel olnud mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärast märgatavalt madalam, mis võib suurendada maksevajadusi 2022. ja 2023. aastal ja tekitada liidu eelarves tõsise likviidsusriski; võtab teadmiseks komisjoni võetud kohustuse analüüsida koondümberpaigutuse käigus põhjalikult aasta lõpuni vajalike maksete assigneeringuid ja esitada juhul, kui neid on vaja suurendada, eelarvepädevatele institutsioonidele vastav ettepanek; palub komisjonil vähendada kasutamismäära suurendamiseks praegusi täitmata kulukohustusi ja hoida ära täitmata kulukohustuste lisandumine, parandada veelgi oma finantsprognoose ja vajaduse korral aidata riikidel leida toetuskõlblikke projekte, eelkõige neid, millel on selge Euroopa lisaväärtus;

67. võtab murega teadmiseks, et kontrollikoja hinnangul oli Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide üldine kasutamismäär madalam kui eelmise mitmeaastase finantsraamistiku vastaval aastal, kuna 2019. aasta lõpuks oli kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide eraldistest (465 miljardit eurot) liikmesriikidele välja makstud ainult 40 % (2012. aasta lõpuks 46 %); võtab teadmiseks komisjoni selgituse, et väiksem kasutusmäär on osaliselt seotud ühissätete määruse hilise vastuvõtmisega, tõhusa rakendusprogrammi ja vastavussüsteemide loomiseks ametiasutustes kuluva ajaga ning programmitöö perioodil 2014–2020 määrustesse tehtud muudatustega, nagu iga-aastaste eelmaksete kõrge määr ja uus reegel automaatse kulukohustustest vabastamise kohta (n+3); märgib, et 2019. aastal oli üldine kasutuskiirus peaaegu sama mis 2018. aastal; tunneb muret väikese kasutusmäära pärast;

68. tuletab meelde, et kasutusmäär väljendab seda, millises ulatuses on liikmesriikidele eraldatud liidu vahendeid kulutatud rahastamiskõlblikele projektidele, mis on üks tulevase tulemusliku kasutussuutlikkuse eeltingimusi ja näitajaid; rõhutab sellega seoses, et alates 2018. aasta lõpust on projektide valiku määr võrreldes varasema sama võrdlusperioodiga 2007–2013 suurem; rõhutab lisaks, et 2020. aasta juuni lõpuks kulutati eraldatud kogukuludest ehk 350 miljardist eurost ligi 515 000 projektile peaaegu kõik (99,2 %);

69. peab kahetsusväärseks, et paljudes riikides ei ole kasutusele võetud suuremat tehnilist abi, et suurendada vahendite kasutamise määra ja võimaldada vähendada täitmata kulukohustuste kuhjumist;

70. märgib, et 2019. aasta alguseks, pärast seda, kui tollane mitmeaastane finantsraamistik oli viis aastat kehtinud, oli ainult umbes 17 % kõigist Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest, mis seoti rahastamisvahenditega jagatud eelarve raames, jõudnud lõplike toetusesaajateni; märgib siiski, et 2020. aasta septembri keskpaigaks oli 42 % rahastamisvahenditele eraldatud summadest tehtud investeeringuteks kättesaadavaks ning lisaks oli 59 % rahastamisvahenditele eelarve jagatud täitmise raames eraldatud kasutada olevast kapitalist jõudnud lõplike toetusesaajateni; tuletab siinkohal meelde, et parlament on komisjoni tugeva toetuse suhtes rahastamisvahenditele korduvalt skeptilisust väljendanud;

71. peab kahetsusväärseks, et 2019. aasta aruanne jagatud eelarve täitmise korras hallatavate rahastamisvahendite kohta avaldati pärast asjaomases määruses ([4]) sätestatud tähtaega; jagab kontrollikoja seisukohta, et komisjoni aruandluse asjakohasus jagatud eelarve täitmise korras hallatavate rahastamisvahendite kohta on vähenenud, sest komisjoni iga-aastane aruanne nende rahastamisvahendite kohta avaldatakse liiga hilja;

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 46 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

72. märgib, et nagu ka varasematel aastatel, tagastati liidu eelarvesse sihtotstarbelise tuluna peamiselt viivituste tõttu rakendamisel märkimisväärne osa kasutamata Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide eelmakseid (7,7 miljardit eurot 2019. aastal); juhib tähelepanu asjaolule, et sellest summast kasutati 5,0 miljardit eurot liikmesriikide nõuete alusel maksete tegemiseks, mis ületasid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vastavatel eelarveridadel aasta heakskiidetud eelarvet, ning see on takistanud nende tühistamist;

73. tõdeb, et jagatud eelarve täitmine on oluline Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamiseks, mis omakorda tugineb tõhusale halduskoostööle komisjoni ja liikmesriikide vahel; rõhutab kontrollikoja tähelepanekut, et vigade oht on suur kulude puhul, mille suhtes kohaldatakse keerulisi reegleid; väljendab heameelt selle üle, et viimase kümne aasta jooksul on olukord oluliselt paranenud, muu hulgas tänu komisjoni pingutustele ja nii kontrollikoja kui ka parlamendi soovitustele; ergutab komisjoni liikuma lihtsustamise ja tulemuslikkusele orienteerituse suunas;

74. märgib, et peamised finantsriskid, millega liidu eelarve 2019. aastal kokku puutus, olid seotud finantstehingutega laenude kujul, mis kaeti otse liidu eelarvest (53,7 %), ja liidu tagatisfondiga kaetud finantstehingutega (46,3 %); märgib kahetsusega, et komisjoni teatatud koguriski summa ei hõlma Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondiga seotud tehinguid, mistõttu see ei kajasta liidu eelarve tegelikku finantsolukorda; rõhutab, et kui lisada Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) tagatisega seotud võimalikud tulevased maksed, ulatus liidu eelarvest kaetav koguriski summa 2019. aasta lõpuks 90,5 miljardi euroni;

75. juhib tähelepanu sellele, et liidus on üha enam kasutatud Euroopa Investeerimispanga (EIP) grupile antud rahastamisvahendeid ja eelarvetagatisi; tuletab meelde, et EIP grupi neid tehinguid, mida ei rahastata liidu eelarvest, kuid mis teenivad samu liidu eesmärke, ei ole kontrollikojal praegu voli auditeerida; juhib tähelepanu asjaolule, et seetõttu ei saa kontrollikoda anda EIP grupi tehingute ja liidu eelarve seoste kohta täielikku ülevaadet; nõuab, et EIP ja Euroopa Parlament sõlmiksid vastastikuse mõistmise memorandumi, et parlamendil oleks panga aruandluskohustuse tugevdamise eesmärgil parem võimalus tutvuda strateegiliste suundumuste ja rahastamispoliitikaga seotud EIP dokumentide ja teabega;

76. tuletab meelde, et kontrollikoja auditeerimisvolitused EIP suhtes on määratud kindlaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõikes 3; tuletab meelde, et kontrollikoda on pädev auditeerima EIP tegevust liidu kulude ja tulude haldamisel; tuletab meelde, et auditikomisjon on pädev auditeerima EIP aktsiakapitali vastavalt protokolli nr 5 (EIP põhikiri) artiklile 12; tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 308 lõige 3 võimaldab nõukogul muuta EIP põhikirja protokolli lihtsa otsusega ilma aluslepingu täieliku läbivaatamiseta; rõhutab liidu tagatiste ja muude EIP hallatavate rahastamisvahendite suuremat tähtsust uues mitmeaastases finantsraamistikus; kutsub seetõttu nõukogu üles muutma protokolli nr 5 artiklit 12, et anda kontrollikojale roll EIP aktsiakapitali auditeerimisel; märgib, et praegune komisjoni, EIP ja kontrollikoja vaheline kolmepoolne kokkulepe liidu eelarvest rahastatavate või tagatud tehingute auditite kohta aegus 2020. aastal; kutsub komisjoni, kontrollikoda ja EIPd tungivalt üles suurendama tegevusvolitusi käsitleva kolmepoolse kokkuleppe uuendamise käigus kontrollikoja rolli ja veelgi tugevdama tema auditeerimisvolitusi EIP tegevuse suhtes; toetab kontrollikoja nõudmist auditeerida neid EIP tehinguid, mis ei ole seotud liidu eelarvega; ning kutsub kontrollikoda üles koostama soovitusi EIP välislaenutegevuse tulemuste kohta;

77. märgib, et rahapoliitika tõi kaasa töötajahüvitiste kohustuste hindamiseks kasutatud pikaajalise intressimäära (diskontomäär) sellise languse, et see muutus esmakordselt negatiivseks, tuues kaasa liidu eelarve aasta lõpu kohustuste märkimisväärse suurenemise 17,2 miljardi euro võrra; eeldab, et see suundumus jätkub, kui Euroopa Keskpank jätkab soodsat rahapoliitikat, ja palub võtta asjakohaseid ettevaatusabinõusid;

78. rõhutab, kui oluline on teostada suuremahuliste taristuprojektide puhul ranget järelevalvet võimalike korruptsiooni- ja pettuseriskide üle; nõuab rahastatavate projektide põhjalikku ja sõltumatut eel- ja järelhindamist;

79. kutsub komisjoni üles julgustama liikmesriike parandama nii kontrollide kvaliteeti kui ka arvu ning jagama parimaid pettusevastase võitlusega seotud tavasid;

*Soovitused*

80. palub komisjonil teha järgmist:

— jälgida tähelepanelikult maksevajadusi, koostada võimalikud stsenaariumid konkreetsete lahendustega, arvestades et eelarvepuudujääk ei ole liidul lubatud, ja võtta oma institutsiooniliste volituste piires meetmeid, et tagada maksete assigneeringute kättesaadavus, võttes arvesse ebapiisavate maksete assigneeringute ohtu ja COVID-19 pandeemiast tulenevaid erakorralisi vajadusi;

— jätkata järgmises mitmeaastases finantsraamistikus iga-aastase aruande koostamist, sealhulgas jagatud eelarve täitmise korras hallatavate rahastamisvahendite kohta üksikute rahastamisvahendite tasandil;

— esitada iga-aastases aruandes üldeelarvest kaetud tagatiste kohta täielik ülevaade liidu eelarve riskipositsioonist, sealhulgas EFSI tagatisest ja kõigist tulevastest asjaomastest finantstehingutest tulenevatest riskidest;

— hinnata COVID-19 kriisi kontekstis uuesti, kas olemasolevad mehhanismid liidu eelarve riskidele avatuse vähendamiseks on piisavad ja asjakohased, ning vaadata läbi liidu eelarvest antud tagatisi katvate tagatisfondide eraldiste sihtmäärad;

— esitada aastaaruanded selle kohta, kuidas püsivalt madalad, ülimadalad ja negatiivsed intressimäärad võivad liidu eelarvet mõjutada;

81. palub nõukogul koostöös Euroopa Parlamendiga toimida järgmiselt:

— kutsuda EIPd üles võimaldama kontrollikojal auditeerida oma sellise rahastamistegevuse korrektsust ja tulemuslikkuse aspekte, mis ei kuulu liidu erivolituse alla; seda saaks tagada paralleelselt kolmepoolse kokkuleppe pikendamisega;

***Liidu eelarve tulemuslikkus***

82. tunneb heameelt kontrollikoja esimese eraldiseisva ja täieliku aruande üle, milles käsitletakse liidu eelarve tulemuslikkust – selle seisukorda 2019. aasta lõpus–, ja julgustab kontrollikoda seda aruannet lähiaastatel edasi koostama ja arendama; kordab oma arvamust, et suuremat tähelepanu tuleb pöörata tulemuslikkusele, vähendamata praegust nõuetele vastavuse kontrolli taset; rõhutab, et tulemuslikkusega seotud leiud ei tohiks viia üldistusteni, vaid pigem riigipõhiste soovitusteni; märgib, et asjakohased riskianalüüsid ja soovitused liidu poliitikakujundajatele meetmete võtmiseks on poliitiliste otsuste tegemise oluline alus; on seisukohal, et näitajad peaksid hindama kirjeldaval ja objektiivsel viisil konkreetsete tegevuste edukust, väljendamata poliitilisi eelistusi; kutsub kontrollikoda üles keskenduma tulemuslikkuse hindamisel Euroopa lisaväärtuse saavutamisele ja liidu maksuraha tõhusale kasutamisele;

83. rõhutab, et tulemusalase teabe eesmärk on näidata, kas liidu poliitika ja programmid täidavad oma eesmärke tõhusalt ja tulemuslikult; soovitab, et kui on vaja parandusi teha, tuleks tulemusalast teavet kasutada vajalike parandusmeetmete väljatöötamiseks ja parandusmeetmete võtmist pidevalt seirata; rõhutab, et liidu fondide ja poliitika tulemuslikkust on väga raske mõõta ning see nõuab eri kuluvaldkondade ja fondide puhul erinevaid määratlusi ja sihtnäitajaid; on arvamusel, et põhilised tulemusnäitajad peaksid põhjalikult mõõtma programmide tulemusi, kasutades analüütilist meetodit, ilma et oleks välja toodud poliitilised eelistused; nõustub kontrollikoja järeldustega, et üldisi näitajaid tuleb veelgi parandada ning leida parem tasakaal sisendite ja väljundite ning tulemus- ja mõjunäitajate vahel; palub komisjonil ühtlustada tulemusaruandlust, vähendades eesmärkide ja näitajate arvu väiksema arvu asjakohaste tulemus- ja mõjunäitajateni, mis mõõdavad kõige paremini liidu kulutuste tõhususe, säästlikkuse ja tulemuslikkuse ning liidu lisaväärtuse seisukohast saavutatud tulemusi;

84. rõhutab, et kontrollikoda leiab, et komisjonil on iga-aastase juhtimis- ja tulemusaruande ning programmide tulemuslikkuse ülevaate koostamiseks võetud kasutusele rahuldav kord; nõustub kontrollikojaga, et komisjon peaks ka pärast mitmeaastase finantsraamistiku perioodi lõppu esitama aruandeid programmide tulemuslikkuse kohta vähemalt seni, kuni konkreetse mitmeaastase finantsraamistiku perioodiga seotud makseid tehakse märkimisväärses summas;

85. peab tervitatavaks kontrollikoja tähelepanekut, et komisjon on hakanud tegema süsteemseid tulemuslikkuse hindamisi ja analüüse, mis viivad järeldusteni programmide eesmärkide saavutamise kohta; märgib rahuloluga, et kontrollikoda peab seda oluliseks positiivseks sammuks programmide tulemuslikkust kajastava selgema, läbipaistvama ja terviklikuma iga-aastase aruandluse suunas;

86. julgustab komisjoni tungivalt jätkama tulemuslikkust kajastava teabe usaldusväärsuse ja kättesaadavuse parandamist, kuna see on oluline vahend programmide edukuse hindamisel; see peaks hõlmama õiguskontrollikomiteelt saadud kogemuste levitamist, eelkõige neid, mis puudutavad ülesehitust ja metoodikat;

87. on mures kontrollikoja hinnangu pärast, et liikmesriikide seireandmed, millel põhinevad komisjoni iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne ning programmide tegevusaruanded, ei ole täielikult usaldusväärsed;

88. toetab kindlalt soovitust, et komisjon peaks paremini selgitama eesmärkide kindlaksmääramist ja täiendavaid andmeid – eesmärgid peaksid olema konkreetsed ja kaugelevaatavad, kuid realistlikud ja samal ajal usaldusväärsete andmete põhjal mõõdetavad; rõhutab samas, et tulemus- ja mõjunäitajad sobivad tulemuslikkuse mõõtmiseks ja ulatuslikuma mõjuhinnangu andmiseks paremini kui sisend- ja väljundnäitajad;

89. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon dokumenteerib iga-aastastes programmiaruannetes näitajate andmed ning näitajate lähtetasemed, vahe-eesmärgid ja eesmärgid, millega mõõdetakse programmide üld- ja erieesmärkide saavutamisel tehtud edusamme; kutsub komisjoni üles tagama, et sellised näitajate lähtetasemed, vahe-eesmärgid ja eesmärgid, mida ei oleks olnud võimalik saavutada ilma ELi rahastamiseta ja mis kujutavad endast ELi lisaväärtust, keskenduvad ELi lisaväärtuse saavutamisele;

90. kutsub komisjoni üles lisama oma tulemusaruannetesse vastava teabe kättesaadavaks muutumisel programmide tulemuslikkust ja ökonoomsust (kulutasuvust) käsitleva põhjalikuma analüüsi, samuti teabe süsteemsema analüüsi programmi tulemuslikkust mõjutavate oluliste välistegurite kohta; ning kõigi esitatud tulemuslikkuse näitajate puhul selge hinnangu selle kohta, kas nad püsivad oma sihtide saavutamisel ajakavas, ning selge ja tasakaalustatud tulemuslikkuse hinnangu, mis hõlmab piisavalt üksikasjalikult kõiki programmi eesmärke; nõuab tungivalt, et komisjon rakendaks neid meetmeid kõigi COVID-19 kriisi kontekstis vastu võetud programmide tõttu juba enne 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist;

91. rõhutab, et finantsmääruse kohaselt tähendab usaldusväärne finantsjuhtimine tõhusust, tulemuslikkust ja säästlikkust ning et komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama keskendumise kõigile kolmele elemendile; märgib lisaks, et tulemuslikkuse rahvusvahelised auditisuunised sisaldavad nüüd ka selliseid elemente nagu võrdõiguslikkus, keskkond ja eetika, ning kutsub komisjoni üles oma hinnanguid laiendama, vaadeldes ka neid valdkondi;

92. märgib, et kontrollikoda hindas, kas programmid kõigis ELi eelarve peamistes valdkondades on oma eesmärkide saavutamiseks graafikus:

93. konkurentsivõime: peab tervitatavaks asjaolu, et miski ei viita sellele, et ELi programmi „Horisont 2020“ tulemuslikkus oleks ohus, ning edukaid projekte on palju; väljendab heameelt asjaolu üle, et kontrollikoja andmetel annab see programm oma ainulaadse ja üleeuroopalise olemuse tõttu liidu lisaväärtust;

94. ühtekuuluvus: peab kahetsusväärseks, et kuigi komisjon ja liikmesriigid olid esialgseid 2014–2020. aasta eesmärke juba muutnud, viitab Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Ühtekuuluvusfondi näitajatest õigeaegsetele edusammudele üksnes veidi üle kolmandiku; enne COVID-19 kriisi puhkemist oleks enamik tööhõive- ja haridusalaseid eesmärke 2020. aastaks tõenäoliselt saavutatud, kuid teadus- ja arendustegevuse, vaesuse ja sotsiaalse kaasatusega seotud edusammud jäid maha; peab kahetsusväärseks, et komisjoni enda tulemuslikkuse andmed selles poliitikavaldkonnas näitavad, et programmid ei täitnud esialgseid ootusi;

95. loodusvarad: peab kahetsusväärseks, et peamine puudus on see, et perioodi 2014–2020 tulemusnäitajad ei põhine ÜPP rahalise toetuse andmise üksikasjalikul sekkumisloogikal – näiteks otsetoetused põllumajandustootjatele on vähendanud põllumajandustootjate sissetulekute volatiilsust, kuid need ei ole suunatud põllumajandustootjate aitamisele rahuldava elatustaseme saavutamisel; peab kahetsusväärseks, et leitakse, et ÜPP meetmed ei avalda kliimamuutustega tegelemisel piisavat mõju;

96. julgeolek ja kodakondsus: märgib, et komisjoni aruandlus ei näita, kas Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond liigub oma eesmärgi suunas hästi, kuid kättesaadav teave osutab fondi asjakohasusele ja liidu lisaväärtusele; märgib, et integratsiooni ja seadusliku rände näitajad näitavad selle saavutusi positiivses valguses, muu hulgas seetõttu, et pikaajalist mõju (nt erinevused rändajate ja liidu kodanike tööväljavaadete vahel) ei ole veel võimalik hinnata;

97. globaalne Euroopa: märgib, et komisjon ei anna kahe rahastamisvahendi, st arenguriikidega tehtava koostöö rahastamisvahendi ning liidu lõuna- ja idanaabritega tehtava koostöö rahastamisvahendi tulemuslikkuse põhjalikuks hindamiseks piisavalt teavet; väljendab heameelt selle üle, et näitajatest ilmneb siiski positiivne suundumus vaesuse vähendamisele, haridusele, soolisele võrdõiguslikkusele ja inimarengule, ning väljendab muret demokraatia, õigusriigi ja poliitilise stabiilsuse tugevdamise suundumuse halvenemise pärast;

***Iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne***

98. märgib, et komisjoni andmetel oli 2019. aastal rakendatud kulukohustuste assigneeringute kogusumma 161 miljardit eurot: rubriigile 1 eraldati 81 miljardit eurot, mis jaotati rubriigi 1a „Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks“ (14 % kogueelarvest) ning rubriigi 1b „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ (35 % kogueelarvest) vahel, rubriigile 2 „Jätkusuutlik majanduskasv: loodusvarad“ eraldati 59 miljardit eurot (37 % kogueelarvest), rubriigile 3 „Julgeolek ja kodakondsus“ 4 miljardit eurot, rubriigile 4 „Globaalne Euroopa“ 12 miljardit eurot ja rubriigile 5 komisjoni halduskuludeks 6 miljardit eurot;

99. märgib, et komisjon teatas oma 2019. aasta haldus- ja tulemusaruandes, et risk maksete tegemisel oli 2,1 %, mis jääb kontrollikoja hinnangulise veamäära vahemikku; märgib, et kolme kõige olulisema kuluvaldkonna puhul (mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 1a: konkurentsivõime; rubriik 1b: majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus ning rubriik 2: loodusvarad) jäävad komisjoni enda hinnangud veamäära kohta kontrollikoja vahemikesse;

100. märgib, et 2019. aastal ulatusid liidu eelarvest tehtud kulutused 147 miljardi euroni, jaotatuna rohkem kui 240 000 makse vahel; juhib tähelepanu sellele, et 71 % eelarvest täideti jagatud eelarve vormis ja ülejäänud osa kulutas kas komisjon otse (22 %) või kaudselt koostöös volitatud üksustega (7 %);

101. võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et 2019. aastal ulatusid kliimaga seotud kulutused 35 miljardi euroni, mis on samaväärne 21 %-ga liidu eelarvest, ning ajavahemikul 2014–2020 on liidu eelarvest saadud kokku 211 miljardit eurot, mis võrdub 19,8 %-ga kogukulutustest kliimaeesmärkide saavutamiseks, mis jääb veidi alla esialgsele 20 % eesmärgile, kuna perioodi esimestel aastatel olid sissemaksed väiksemad; kutsub komisjoni üles andma oma parima, et suurendada ajavahemikul 2014–2020 kliimaga seotud kulutusi, pidades silmas palju kaugemale ulatuvaid eesmärke ajavahemikuks 2021–2028;

102. märgib, et komisjoni 50 peadirektorist 11 esitas oma 2019. aasta tegevusaruandes kvalifitseeritud deklaratsiooni, milles oli kokku 18 reservatsiooni (võrreldes 2018. aasta 20 osakonna 40 reservatsiooniga); juhib tähelepanu sellele, et 17 reservatsiooni puhul kohaldas komisjon uut vähese tähtsusega riigiabi eeskirja ning et komisjon ei pidanud neid reservatsioone enam oluliseks;

103. märgib, et komisjoni andmetel ulatusid kinnitatud parandusmeetmed 2019. aastal 1,5 miljardi euroni (25 % rohkem kui 2018. aastal); juhib tähelepanu asjaolule, et mõnes liikmesriigis on korrigeerivad summad olnud oluliselt suuremad kui teistes; kutsub komisjoni üles võtma vastu oma auditivalimit, et kaasata need riigid korrapärastesse kontrollidesse sagedamini;

104. täheldab, et 2019. aastaks hindas komisjon programmi lõpetamisel esinevaks üldriskiks 0,7 % (võrreldes 2018. aasta 0,8 %-ga) asjaomastest kuludest; märgib, et ühtekuuluvuse valdkonnaga seotud kulude suurema makseriski tõttu oli komisjoni hinnangul maksete üldine risk varasematest aastatest kõrgem – 2,1 % 2019. aastal (võrreldes 1,7 %-ga 2018. aastal), kuid kuna hinnangulised tulevased parandused olid samuti suuremad (1,4 %, võrreldes 2018. aasta 0,9 %-ga), jõudis komisjon programmi lõpetamise ajal stabiilse riskini (programmi lõpetamisel esineva hinnangulise riskiga alla 2 %) ning leidis, et tema mitmeaastased kontrollisüsteemid tagasid liidu eelarve tulemusliku kaitsmise; juhib lisaks tähelepanu sellele, et komisjoni enda hinnangul olid kulud, mille maksete vearisk on suurem kui olulisuse künnis, väga suured – 67 miljardit eurot;

105. võtab teadmiseks, et komisjon leidis, et tema mitmeaastased kontrollisüsteemid tagavad liidu eelarve tulemusliku kaitse; märgib, et komisjon jaotab oma 2019. aasta portfelli madalama riskiga ja kõrgema riskiga kihtideks, kasutades kriteeriume, mida on tunnustanud ka kontrollikoda ja mis on seotud rahastamise laadiga, eelkõige üsna keerukate hüvitamispõhiste kavade (suurema riskiga kulud, mille risk makse tegemise ajal on üle 2 %) ja vähem vigadele avatud toetusõigustel põhinevate maksete (madalama riskiga kulud, mille risk makse tegemise ajal on alla 2 %) erinevusega; juhib tähelepanu ka sellele, et komisjoni hinnangul ulatuvad suurema riskiga kulud 67 miljardi euroni (46 %), mõjutades seega väiksemat osa eelarvest kui väiksema riskiga kulud, mis on 80 miljardit eurot (54 %); nõuab tungivalt, et komisjon võtaks vastu suurte sihtidega tegevuskava, mis sisaldab meetmeid, mis võimaldavad neid riske märkimisväärselt vähendada;

106. palub komisjonil tagada, et iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne oleks täiesti usaldusväärne ega põhineks prognoosidel;

107. peab eriti kahetsusväärseks, et kontrollikoda pidi veel kord teatama probleemidest seoses iga-aastase haldus- ja tulemusaruande usaldusväärsusega ühtekuuluvuse valdkonnas, mis tulenesid puudustest auditeerimisasutuste töös ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadis ning regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadis iga-aastastes tegevusaruannetes teatatud allesjäänud veamääradega seotud probleemidest;

108. väljendab rahulolematust komisjoni hinnanguga veamäära arvutamise metoodikale; kuigi komisjon tunnistab, et veariskid maksete tegemisel, mida ta kasutab iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes, on kõige lähemal kontrollikoja hinnangulisele veamäärale, tuleb märkida, et olulised elemendid tähendavad, et kontrollikoja ja komisjoni veamäär on väga erinev; kordab seetõttu oma nõudmist, et komisjon viiks oma metoodika kiiresti kooskõlla kontrollikojas kasutatava metoodikaga ja esitaks eelarvekontrolliasutusele ainult ühe veamäära, mis vastab veariskile makse tegemise ajal (veamäär makse tegemise ajal); palub, et komisjon esitaks tulevaste korrektsioonide hinnangu (allesjäänud veamäär) eraldi; nõuab tungivalt, et komisjon kohaldaks nende kahe hinnangu kohta aruannete esitamisel kõigis peadirektoraatides ühtset terminoloogiat;

109. kutsub komisjoni üles võtma vajalikke meetmeid, et saada liikmesriikidelt maksete veamäära kohta usaldusväärsed andmed; kutsub komisjoni üles tegema õigeaegselt asjakohaseid kohandusi, kui liikmesriikide kontrollides avastatakse puudusi;

110. märgib murega, et seoses komisjoni enda hinnanguga maksetega seotud riski kohta on kontrollikoda rõhutanud teatavaid küsimusi, mis on esitatud allpool mitmeaastase finantsraamistiku konkreetsete rubriikide tekstis, ning nõuab tungivalt, et komisjon reageeriks nendele järeldustele konkreetsete meetmetega:

— „konkurentsivõime“: järelauditid ei hõlmanud enamasti vaatlusaluse aasta kinnitavas avalduses esitatud makseid ega tasaarvestusi ning neid ei peetud alati usaldusväärseks;

— „loodusvarad“: kontrollistatistikas kajastatud liikmesriikide kontroll ei hõlmanud kõiki vigu ja vajalikud olid komisjoni kohandused, samas kui need põhinesid üldjuhul kindlatel summadel, samuti oli piiratud sertifitseerimisasutuste töö tulemuste usaldusväärsus;

— „ühtekuuluvus“: auditeerimisasutuste kontrollid ei olnud alati usaldusväärsed;

— „globaalne Euroopa“: riikides, kus projekte rakendatakse, märgiti kohapealsete kontrollide ebapiisavat arvu, hankemenetluste asjakohaste aspektide puudulikku kajastamist, üksikute vigade mõju ulatuslikku hindamisruumi ning teiste poolt juba kontrollitud tehingute sisulise omakontrolli puudumist; palub kontrollikojal täiendada oma pistelisi kontrolle riskipõhise käsitusega, et veamäärasid käsitlevates aruannetes pööratakse rohkem tähelepanu valdkondadele, kus probleemid on kõige tõenäolisemad;

111. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et komisjoni tulemusaruandlus on muutumas tasakaalustatumaks ning et nii iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne kui ka programmide tegevusaruanded täiendavad programmide saavutusi käsitlevat aruandlust, sealhulgas teavet mahajäänud valdkondade ja programmidega seotud püsivate probleemide kohta;

112. innustab komisjoni ja kontrollikoda kiirendama eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlust nii, et heakskiidu saaks anda aastal n+1;

113. kutsub komisjoni üles jätkama vahendite eraldamisel soolist tasakaalu ja sootundliku eelarvestamise parandamist;

**Tulud**

114. märgib, et 2019. aasta kogutulud ulatusid 163,9 miljardi euroni;

115. tuletab meelde, et suurem osa tuludest (88 %) jaotub kolme liiki omavahenditeks:

— kogurahvatulul põhinevad omavahendid moodustavad 64 % liidu tuludest, tasakaalustades liidu eelarve pärast seda, kui kõikidest muudest allikatest saadud tulud on kokku arvutatud (iga liikmesriik panustab proportsionaalselt vastavalt oma kogurahvatulule);

— traditsioonilised omavahendid moodustavad 13 % liidu tuludest, hõlmates liikmesriikide kogutud imporditollimakse (liidu eelarvesse laekub 80 % kogusummast, ülejäänud 20 % jääb liikmesriikidele kogumiskulude katteks);

— käibemaksupõhised omavahendid moodustavad 11 % liidu tuludest (nende omavahendite alla kuuluvad sissemaksed arvutatakse liikmesriikide ühtlustatud käibemaksubaasi suhtes kohaldatava ühtse määra alusel);

116. peab tervitatavaks, et komisjoni töö liidu finantsplaneerimise ja eelarvega, mis algas enne 2019. aastat ja jätkus kogu 2019. aasta jooksul, viis õiguslikult siduva ajakava kehtestamiseni, mis hõlmab uusi liiduüleseid tuluvooge või nn omavahendeid, mille eesmärk on maksta tagasi Euroopa ühised laenud; tuletab meelde, et liidu eelarves on ülekaalus kogurahvatulul põhinevad osamaksud; rõhutab, et uued omavahendid vähendavad kogurahvatulul põhinevate riiklike osamaksude osakaalu liidu aastaeelarve rahastamises ega aita seega kaasa liidu eelarve üldisele suurendamisele; nõuab tungivalt, et komisjon teeks ettepaneku oma tuluallikate mitmekesistamiseks, et tagada liidu tegelik sõltumatus liikmesriikide osamaksudest, suurendades samal ajal märkimisväärselt liidu programmide eelarvet;

117. märgib, et tulud hõlmavad ka muudest allikatest saadud summasid (kõige olulisemad on liidu lepingute ja programmidega seotud osamaksud ja tagasimaksed (8 % liidu tuludest), nagu näiteks Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi heakskiitmisega seotud tulud ning liiduväliste riikide osalemine uurimisprogrammides);

118. peab tervitatavaks kontrollikoja otsust hinnata sisekontrollisüsteemide kontrollimiseks võetud liidu meetmeid, mille eesmärk on vähendada tollimaksu alalaekumist, mis võib mõjutada liikmesriikide kehtestatud tollimakse, ja leevendada ohtu, et traditsioonilised omavahendid ei ole täielikud;

119. on mures kontrollikoja tuvastatud puuduste pärast traditsiooniliste omavahendite kogumisel, eelkõige selliste kehtestatud tollimaksude haldamisel, mida riikide ametiasutused ei ole veel kogunud; märgib, et kontrollikoja poolt külastatud liikmesriikides tuvastati eelkõige viivitusi tollivõlgadest teatamisel, viivitusi selliste võlgade sissenõudmisel ning puudusi dokumentides, mis kinnitaksid raamatupidamises kajastatud tollimaksude õigsust;

120. võtab teadmiseks puudujäägid liikmesriikide veel kogumata tollimaksude haldamises, millest on teatatud komisjoni poolt 2019. aastal väljastatud 27-st traditsiooniliste omavahendite ülevaatuse aruandest 15-s; on arvamusel, et nendest 15 aruandest kümnes tehtud järeldused, mis liigitati olemuselt süstemaatilisteks, tuleks teha Euroopa Parlamendi asjaomaste komisjonide liikmetele kättesaadavaks;

121. märgib murega, et komisjoni traditsiooniliste omavahendite kontrollid ja kontrollikoja töö tõid tollimaksu alalaekumise vähendamiseks tehtavates liikmesriikide kontrollides esile kaks peamist puudust; juhib tähelepanu liidu tulude märkimisväärsele kaotusele ja nõuab tungivalt, et komisjon ja nõukogu käsitleksid kiiresti järgmisi küsimusi:

— tollikontrollide ELi-ülene puudulik ühtlustatus, mis ei lase vähendada impordi väärtuse tegelikust väiksemana näitamise riski kogu tolliliidus, ning

— liikmesriikide suutmatus teha liidu tasandil vabastusjärgsete auditite jaoks kindlaks kõige riskantsemad ettevõtted;

122. märgib murega, et kontrollikoda leidis sisekontrollisüsteemide kontrollimisel nii komisjonis kui ka liikmesriikides puudusi omavahendite üksikutes kategooriates; on mures, et 28 liikmesriigist 24 puhul olid impordi väärtuse tegelikust väiksemana näitamise riskide kontrollistrateegiad komisjoni hinnangul osaliselt rahuldavad või mitterahuldavad, mistõttu kontrollikoda leidis tollimaksu alalaekumise vähendamiseks kasutatavates liikmesriikide kontrollides olulisi puudusi;

123. juhib väga murelikult tähelepanu asjaolule, et kõige riskantsemate importijate tuvastamine ja väljavalimine vabastusjärgsete auditite jaoks on kogu tolliliidus piiratud, sest endiselt puudub kogu liitu hõlmav juurdepääsetav andmebaas, mis sisaldaks kogu importi ettevõtete kaupa;

124. tõdeb, et komisjon on siiski astunud olulisi samme, et aidata vabastusjärgseteks audititeks välja selgitada kõige riskantsemad ettevõtjad liidu tasandil, märgistades tehingud, mida peetakse finantsriski kriteeriumide ja ajakohastatud tolliauditi juhendi põhjal finantsriski põhjustavaks;

125. väljendab heameelt selle üle, et komisjon teeb tihedat koostööd liikmesriikidega, et leida lahendusi importijate tuvastamiseks, kes tegutsevad muudes liikmesriikides kui selles, kus asub nende peakorter; kutsub komisjoni üles edasi liikuma, kui kogu liitu hõlmav andmebaas, mis sisaldab kogu importi, on täielikult kättesaadav.

126. märgib, et käibemaksu reservatsioonide koguarvust, mis olid käibemaksu baasarvutamise 10 või enam aastat lahtisena hoidnud, ja traditsiooniliste omavahendite kogupunktidest, mis olid olnud avatud üle viie aasta alates komisjoni kontrollist, olid pikaajalised üksnes 15 % käibemaksu reservatsioonidest ja 34 % traditsioonilisi omavahendeid puudutavatest avatud punktidest;

127. juhib tähelepanu kaheksale komisjoni kehtestatud ja kontrollikoja läbi vaadatud pikaajalisele käibemaksu reservatsioonile, millest viis olid seotud käibemaksudirektiivi nõuete võimaliku eiramise tõttu liikmesriikide vastu algatatud rikkumismenetlustega;

128. märgib rahuloluga, et komisjon täiustab inspekteerimiste kavandamisel riskihindamist ja püüab pikalt lahendamata küsimusi kiiresti lahendada, sõltuvalt ka liikmesriikide koostööst.

129. märgib, et kontrollikoda vaatas 122 traditsioonilisi omavahendeid puudutavast pikaajalisest avatud punktist läbi 54 ning leidis, et komisjoni järelmeetmed ja selliste punktide sulgemine võttis liiga palju aega, mis viitab liikmesriikides tuvastatud traditsiooniliste omavahenditega seotud puuduste järelmeetmete nõrkusele; nõuab tungivalt, et komisjon kehtestaks järelmeetmete süsteemi, mis asetaks traditsiooniliste omavahendite avatud punktid vastavalt nende olulisusele tähtsuse järjekorda (kas vastavalt nende finantsmõjule või mitterahaliste puuduste korral vastavalt nende süsteemsele olulisusele), ning annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;

130. tuletab meelde, et komisjon uurib kogurahvatulu andmete mitmeaastase kontrollitsükli raames, kas liikmesriikides rahvamajanduse arvepidamise koostamiseks rakendatavad menetlused on kooskõlas süsteemiga ESA 2010 ning kas kogurahvatulu andmed on võrreldavad, usaldusväärsed ja ammendavad; võtab teadmiseks, et kontrollitsükli lõpetamine tõi kaasa uusi ja täpsemaid reservatsioone, näiteks reservatsiooni, mis võimaldas kõigi liikmesriikide kogurahvatulu andmed läbi vaadata, et lisada täpsem hinnang hargmaiste ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse varade kohta, mille muudab keeruliseks globaliseerumine ja asjaolu, et selliseid varasid saab hõlpsasti üle piiri viia (komisjon jätkab koos liikmesriikidega kuni 2022. aasta septembrini kontrollimist, kas hargmaiste ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse varad on liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamises õigesti hinnatud);

131. väljendab sügavat muret mittekvantifitseeritava reservatsiooni pärast, mille eelarve peadirektoraat säilitas 2019. aasta kohta, väites, et alahindamisega seotud pettus liikus osaliselt teistesse liikmesriikidesse, mõjutades traditsiooniliste omavahendite kogumist nii suurel määral, et see lükkas edasi lõpliku kvantifitseerimise; märgib, et komisjon on viinud läbi kontrolle alahindamise kohta kõigis liikmesriikides ja kontrollinud, kuidas liikmesriigid on korraldanud alahindamise probleemide lahendamise, eelkõige seoses Hiinast pärit tekstiili ja jalatsitega; märgib, et liikmesriikide finantsvastutust traditsiooniliste omavahendite kaotuse eest on nende kontrollide ja vastavate aruannete käigus sõnaselgelt käsitletud; märgib, et komisjon võtab järelmeetmeid ja paneb liikmesriikidele traditsiooniliste omavahendite võimaliku kaotuse eest rahalise vastutuse; on mures selle pärast, et esialgsed arvutused näitavad, et 2019. aastal ulatuks traditsiooniliste omavahendite kaotus 1 %-ni 2019. aasta traditsioonilistest omavahenditest, mis õigustab reservatsiooni tegemist 2019. aasta tegevusaruandes; palub komisjonil eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni viivitamata teavitada oma kontrollide ja kvantifitseerimisarvutuste tulemustest ja tagajärgedest, kui need on lõpule viidud;

132. märgib, et neljandat aastat järjest esitas eelarve peadirektoraat reservatsiooni Ühendkuningriigi kogutud traditsiooniliste omavahendite väärtuse kohta, kuna kõnealune riik ei tasunud liidu eelarvesse imporditud tekstiiltoodete ja jalatsite eest tasumata jäetud tollimakse, samas kui alahindamisega seotud pettuste ulatus oli laienenud ka liidu liikmesriikidele, millega kaasnevad võimalikud traditsiooniliste omavahendite lisakaotused;

133. märgib, et eelarve peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruande kohaselt alustas Ühendkuningriik alates 12. oktoobrist 2017 komisjoni soovitatud meetmete rakendamist, mis tõi 2018. aastal kaasa traditsiooniliste omavahendite kaotuse järsu vähenemise (veamäär alla 1 %);

134. taunib asjaolu, et Ühendkuningriik keeldub endiselt tegemast ELi eelarve jaoks kättesaadavaks ajavahemikul 2011–2017 kaotatud traditsioonilisi omavahendeid summas 2,679 miljardit eurot (bruto); märgib, et Ühendkuningriigi ametiasutused esitasid komisjonile ametliku vastuse, mis saadi 11. veebruaril 2019; märgib, et pärast Ühendkuningriigi vastuse analüüsimist edastas komisjon juhtumi 7. märtsil 2019 Euroopa Liidu Kohtusse; märgib, et Ühendkuningriik esitas kostja vastuse 24. juunil 2019, millele järgnes komisjoni 29. augusti 2019. aasta vastus ja Ühendkuningriigi 20. detsembri 2019. aasta vasturepliik; võtab eelarvekontrollikomisjoni 11. jaanuari 2021. aasta kuulamise jaoks esitatud komisjoni kirjalike vastuste põhjal teadmiseks, et kuulamine toimus kohtus 8. detsembril 2020 ja kuigi lõpliku kohtuotsuse tegemise kuupäev on täielikult kohtu otsustada, ei oota komisjon otsust enne 2021. aasta suve; märgib rahuloluga, et Ühendkuningriigi väljaastumine liidust ei avaldanud taotlussummade sissenõudmisele negatiivset mõju, sest need puudutasid üleminekuperioodi jooksul toimunud importi;

135. märgib, et komisjoni hinnangul suurenesid 2019. aastal kogurahvatulul põhinevad tulud pärast varasemate (peamiselt aastate 2012–2017) summade kohandusi 3,0 miljardi euro võrra, sest kogurahvatulu aluseid ajakohastati tegelike andmetega;

*Soovitused*

136. palub komisjonil teha järgmist:

— pakkuda liikmesriikidele korrapärast tuge kõige riskantsemate importijate väljavalimisel vabastusjärgseteks audititeks järgmiselt:

a) kogudes ja analüüsides liidu tasandil asjakohaseid impordiandmeid ning jagades oma analüüsi tulemusi liikmesriikidega;

b) andes pärast IT-süsteemi „Surveillance III“ toimima hakkamist juhiseid selle kohta, kuidas uues süsteemis andmeid analüüsida;

— muuta oma menetlusi järgmiselt:

a) luua traditsiooniliste omavahendite avatud punktide seiresüsteem, mis põhineb kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel kriteeriumidel, mille alusel järjestatakse liikmesriikides avastatud puudused tähtsuse järjekorras;

b) kehtestada liikmesriikidele tähtajad selliste puuduste kõrvaldamiseks ja järelmeetmete võtmiseks, sealhulgas arvutada viivisintressid ja nõuda sisse liidu eelarvesse maksmisele kuuluvad summad;

c) lihtsustada menetlust, sealhulgas rahastamisvõimaluse saamiseks nõutavaid dokumente, auditi- ja järelevalvepõhimõtteid eiramata;

***Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks***

137. märgib, et alamrubriigi 1a „Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks“ maksete suurus oli 21,7 miljardit eurot ning need maksti välja järgmiste programmide ja poliitikameetmete kaudu:

— teadusuuringud – kuni 55,2 % alamrubriigi eelarvest ehk 11,9 miljardit eurot;

— haridus, koolitus, noored ja sport – kuni 13,2 % alamrubriigi eelarvest ehk 2,8 miljardit eurot;

— transport ja energeetika – kuni 11,3 % alamrubriigi eelarvest ehk 2,5 miljardit eurot;

— kosmos – kuni 7,6 % alamrubriigi eelarvest ehk 1,7 miljardit eurot;

— muud meetmed ja programmid – kuni 12,7 % alamrubriigi eelarvest ehk 2,8 miljardit eurot;

138. märgib, et komisjoni peamised programmid on programm „Horisont 2020“ ning Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmes raamprogramm ([5]), mis hõlmavad teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonda, programm „Erasmus+“, mis hõlmab hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonda, Galileo programm, EGNOS, ITER ja Euroopa ühendamise rahastu, mis on suured taristuprojektid, ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond, mis on tagatisfond;

139. võtab arvesse asjaolu, et suuremat osa loetletud programmide kulutustest haldab komisjon otse, sealhulgas rakendusametite kaudu, ning need kulutused seisnevad projektides osalevatele avaliku ja erasektori toetusesaajatele antavates toetustes; võtab teadmiseks, et programmi „Erasmus+“ puhul haldavad kulutusi komisjoni nimel peamiselt liikmesriikide ametiasutused (kokku ligikaudu 80 % toetustest);

140. rõhutab, et teadus- ja innovatsioonipoliitika tulemuslikkust on raske hinnata, sest projektide rahastamise ning tulevikus saavutatavate tulemuste ja avalduva mõju vahel on märkimisväärne ajanihe; märgib lisaks, et selle valdkonna aruandluses keskendutakse peamiselt positiivsetele saavutustele, mitte tulemuste ja mõju kriitilisele hindamisele, ning et see ei pruugi anda tulemuslikkusest tervikuna realistlikku ülevaadet; märgib, et teadusuuringute valdkond kannab endas riske, sest nende puhul ei ole tulemuste saavutamist ja edukat lõpuleviimist võimalik alati tagada;

141. on mures asjaolu pärast, et suur osa (mõnes liikmesriigis kuni 25 %) rakenduskavade vahenditest, mis on ette nähtud VKEde ettevõtluse ja innovatsiooni toetamiseks, makstakse välja hoopis suurtele äriühingutele; palub komisjonil töötada välja rangemad mehhanismid, mille abil kontrollida ELi rahaliste vahendite taotlejate kinnitusi, kuna kõrgeim kontrolliasutus leidis, et ajavahemikul 2014–2020 tuginesid ametiasutused üksnes ettevõtjate endi kohustuslikele kinnitustele äriühingute omandiõiguse, suuruse ja võlgnevuse kohta;

([5]) Aastateks 2007–2013.

142. märgib, et 2019. aastal oli liikuvus- ja transpordipoliitika jaoks kasutada 4 973 miljonit eurot kulukohustuste assigneeringuid ja 2 725 miljonit eurot maksete assigneeringuid, millest 4 422 miljonit eurot kulukohustuste assigneeringuid ja 2 058 miljonit eurot maksete assigneeringuid, mis olid heaks kiidetud Euroopa transpordipoliitika (06 02) ning programmi „Horisont 2020“ – transpordiga seotud teadustegevuse ja innovatsiooni (06 03) jaoks, haldas Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet (INEA);

143. kordab, et toetab seda, et 2018. aasta märtsis tegevuskava vastuvõtmisega lisati TEN-T poliitikasse sõjaväelise liikuvuse sammas, mis suurendab meie suutlikkust reageerida hädaolukordadele; peab kahetsusväärseks, et komisjoni ja Euroopa Parlamendi ettepanekut, mille kohaselt tuleks Euroopa ühendamise rahastu 2021.–2027. aasta eelarvesse lisada sõjaväelise liikuvuse vajaduste jaoks uus, 6,5 miljardi euro suurune rahastamispakett, on oluliselt vähendatud;

144. tunneb heameelt selle üle, et 2019. aastal algatati Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna mitmeaastase tööprogrammiga seotud projektikonkurss, mille eelarve on 1,4 miljardit eurot ja mille põhieesmärk on ehitada 2030. aastaks lõplikult välja üheksa põhivõrgukoridori;

145. väljendab heameelt selle üle, et 2019. aastal käivitati projekt „Greening the blue“, mille eesmärk on vähendada heidet ja toota tõhusamaid jõuseadmeid koos kokkukäivate seilamislahendustega; märgib, et seda rahastati Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist;

146. tuletab meelde, et 2019. aastal oli hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadi (DG EAC) poliitikavaldkonda kuuluvate liidu programmide ja meetmete kasutada olevate kulukohustuste assigneeringute kogusumma ligikaudu 5,66 miljardit eurot (20 % rohkem kui 2018. aastal), ning on seisukohal, et nimetatud peadirektoraadi 2019. aasta finantsjuhtimise hindamise tulemused olid üldiselt rahuldavad; märgib, et hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadi 2019. aasta maksete üldine vearisk hõlmas 2 147,18 miljoni euro suurusest kogukulust 24,88 miljonit eurot;

147. tunnistab, et programmi „Erasmus+“ rakendamine 2019. aastal oli suures osas edukas ja et enamik tulemusnäitajaid, nagu õppevahetuste arv, ületas komisjoni poolt selleks aastaks seatud asjakohased eesmärgid; märgib, et hilinenud käivitamise, finantseerimisasutuste vähese osaluse ja üliõpilaste vähese informeerituse tõttu oli 2019. aastal võimalik lõpule viia ainult üks üliõpilaste õppelaenu tagamise rahastu tehing, ning väljendab heameelt otsuse üle mitte lisada rahastut programmi „Erasmus+“ jätkuprogrammi pärast 31. detsembrit 2020; tunneb heameelt selle üle, et õpilaste liikuvus suurenes 20 %, ja nõuab tungivalt, et programmis „Erasmus+“ jääks kesksele kohale füüsiline, mitte virtuaalne liikuvus; rõhutab, kui oluline on jätkuvalt toetada kutseharidust ja -õpet ning töökohapõhist õpet kui sotsiaalse kaasatuse edendamise vahendeid;

148. tunneb muret teadete pärast, mis puudutavad juhtumeid, kus programmi „Erasmus+“ raames liidu rahaliste vahendite võimalikke saajaid on kohustatud järgima liikmesriigi õigusnorme, mis ei ole kooskõlas liidu põhimõtetega; rõhutab, et komisjon peaks olukorda tähelepanelikult jälgima ja võtma vajaduse korral asjakohaseid meetmeid;

149. juhib tähelepanu asjaolule, et 2019. aastal liitus Euroopa solidaarsuskorpusega ja kaasati selle tegevusse arvukalt noori, kes näitasid üles suurt huvi osaleda solidaarsustöös kogu Euroopas; tunneb muret asjaolu pärast, et taotluste arvu (191 000) ja tegelike lähetuste arvu (34 500) vahel on suur lahknevus; peab kahetsusväärseks, et Euroopa solidaarsuskorpuse programmi raames pakutavaid praktika- ja töökohti on kasutatud väga vähe, arvestades, et aastatel 2018–2020 oli lähetusi vaid 72, st vähem kui 1 % kõigist lähetustest; rõhutab vajadust võtta kasutusele tasakaalustatum lähetusmäär, millega tagataks, et Euroopa solidaarsuskorpus saab tõepoolest pakkuda noortele rikkalikke võimalusi;

150. kutsub komisjoni ning Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusametit üles vähendama bürokraatlikku koormust, lihtsustades taotlusprotsesse ja kohandades neid sihtrühmadele, et parandada oma hallatavate programmide kättesaadavust; rõhutab, et hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadiga on vaja paremat koostoimet ja koostööd, et saavutada ratsionaliseeritud taotlemis-, hindamis- ja haldamismenetlused, mis parandaksid taotluste kvaliteeti ja mitmekesisust;

*Kontrollikoja tähelepanekud*

151. peab murettekitavaks, et 130-st kontrollitud tehingust sisaldas 51 (39 %) vigu;

152. on ülimalt mures asjaolu pärast, et kontrollkoja kvantifitseeritud 28 vea alusel on kontrollikoja sõnul 2019. aasta hinnanguline veamäär 4,0 %, mis tähendab märkimisväärset tõusu 2018. aastaga võrreldes, mil hinnanguline veamäär oli 2 %; tuletab meelde, et see arvnäitaja on kontrollikoja poolt 2015., 2016. ja 2017. aastal tuvastatud määrade lähedane;

153. rõhutab, et seitsmenda raamprogrammi ja programmi „Horisont 2020“ raames tehtud kulutused on endiselt suurema riskiga ja moodustavad peamise vigade allika ning et kontrollikoda leidis rahastamiskõlbmatute kuludega seotud kvantifitseeritavaid vigu valimi 80-st teadusuuringute ja innovatsiooni tehingust 24-s (seitsmenda raamprogrammi raames 10-st kolm ja programmi „Horisont 2020“ raames 70-st 21) ning et need moodustavad kontrollikoja andmeil 78 % kõnealuse alamrubriigi 2019. aasta hinnangulisest veamäärast;

154. juhib tähelepanu suurt muret tekitavale asjaolule, et 60 % vigadest olid tingitud rahastamiskõlbmatutest otsestest personalikuludest; rõhutab, et vaatamata jõupingutustele, mis on tehtud programmi „Horisont 2020“ raames personalikulude deklareerimise reeglite lihtsustamiseks, on nende arvutamine maksetaotlustes endiselt peamine vigade allikas; toetab kontrollikoja arvamust, et programmi „Horisont 2020“ raames on personalikulude arvutamise metoodika teatavates aspektides keerulisemaks muutunud ja see on suurendanud vigade esinemise riski (24-st tehingus, milles esines kvantifitseeritavaid vigu, olid 23 seotud personalikulude arvutamise metoodika ebaõige kohaldamisega);

155. peab kahetsusväärseks, et keerulised kohaldamisreeglid ja pikad menetlused on suured probleemid eelkõige VKEde, idufirmade ja esmataotlejate jaoks, kellel puuduvad märkimisväärsed vahendid ja kogemused niisuguste taotlusmenetluste läbimiseks;

156. märgib murelikult, et ebaseaduslikud / diskrimineerivad kvalifitseerimise / hindamiskriteeriumid moodustasid 16 % vigadest ja et muud rahastamiskõlbmatud otsekulud (käibemaks, reisikulud, seadmed) moodustasid 15 % vigadest;

157. võtab arvesse asjaolu, et muude programmide ja tegevuste puhul avastas kontrollikoda kvantifitseeritavaid vigu valimisse kuulunud 50 tehingust neljas (vead olid seotud programmi „Erasmus+“ ja Euroopa ühendamise rahastu projektidega);

158. märgib murelikult, et kontrollikoda leidis puudusi komisjoni tehtud audititöö dokumenteerimises, valimi koostamise järjepidevuses ja aruandluses ning mõne läbivaadatud toimiku auditiprotseduuride kvaliteedis; juhib tähelepanu sellele, et kontrollikoda täheldas muu hulgas ka rahastamiskõlbmatuid summasid, mida audiitorid ei olnud oma auditites ebapiisava testimise tõttu avastanud (peamiselt seoses personalikuludega), topeltülemmäära reegli ebaõiget tõlgendamist ja personalikulude arvutamisel tehtud vigu, mida ei olnud avastatud; toetab sellega seoses soovitusi, mille kontrollikoda esitas olukorra parandamiseks;

159. juhib tähelepanu asjaolule, et kontrollikoja poolt auditeeritud teadusprojektidest kasutati 22 puhul muud vääringut kui euro ning et nendest projektidest kümne puhul ei vastanud kasutatud vahetuskurss reeglites sätestatud vahetuskursile (selliste vigade finantsmõju ei ole iseenesest märkimisväärne, kuid nende sagedus näitab, et reeglitest ei olda teadlikud); kutsub komisjoni üles tegema liikmesriikidega koostööd, et pöörata sellele küsimusele suuremat tähelepanu;

160. rõhutab, et kui komisjon oleks kogu tema käsutuses olnud teavet asjakohaselt kasutanud, oleks selle alamrubriigi hinnanguline veamäär olnud 1,1 protsendipunkti võrra madalam;

161. märgib murelikult, et VKEd teevad rohkem vigu kui teised toetusesaajad, sest rohkem kui pool leitud kvantifitseeritavatest vigadest (17 viga 28-st) puudutasid erasektori toetusesaajate rahastamist, kuigi selliseid tehinguid oli valimi 130 tehingust vaid 42 (32 %) (VKEde tehingud moodustasid 12 % valimist, kuid 21 % kvantifitseeritavatest vigadest); rõhutab, et see näitab, et neil puuduvad vahendid ja nad ei ole keeruliste rahastamiskõlblikkuse reeglitega kursis;

162. märgib, et teadusuuringute kulude hüvitamine põhineb toetusesaajate kantud kulude hüvitamiseks esitatud nõuetel; märgib, et sageli kehtivad selliste nõuete suhtes keerulised reeglid ja nende tõttu võib tekkida vigu, nagu on täheldatud kontrollikoja osutatud juhtumites;

163. on seepärast seisukohal, et veamäära alandamine sõltub pidevatest lihtsustamispüüdlustest; tunneb heameelt selle üle, et kontrollikoda tunnustab pingutusi, mida komisjon teeb programmi „Horisont 2020“ haldus- ja finantsnõuete lihtsustamiseks;

164. võtab sellega seoses teadmiseks, et komisjon kasutab programmi „Horisont 2020“ rakendamise viimastes etappides ulatuslikumalt lihtsustatud kuluvõimalusi, näiteks kindlasummalist rahastamist, parandab teabevahetust toetusesaajatega ja täiustab pidevalt oma kontrollimehhanisme; tunneb heameelt asjaolu üle, et programmiga „Euroopa Horisont“ minnakse veelgi kaugemale, tuginedes programmi „Horisont 2020“ raames saadud kogemustele;

165. märgib, et komisjon on võtnud kasutusele tugeva eelkontrollisüsteemi, mis hõlmab üksikasjalikke automatiseeritud kontrollnimekirju, kirjalikke juhiseid ja pidevat koolitust, et vähendada halduskoormust võimaldamaks toetusesaajatel keskenduda oma eesmärkide saavutamisele;

166. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) programmide raames kvaliteedimärgise saanud projektide omaksvõtu kohta ei ole konkreetseid andmeid; märgib, et komisjon on saanud korraldusasutuste vabatahtliku aruandluse alusel vaid osalist teavet ja niisuguste süsteemide üle otsustab jätkuvalt iga riik ise; kutsub komisjoni üles tegema uue mitmeaastase finantsraamistiku kehtivuse ajal liikmesriikidega koostööd, et parandada programmide järelevalvesüsteeme ja parandada niisuguse teabe kogumist;

167. võtab teadmiseks, et komisjoni hinnangul on Euroopa ühendamise rahastuga seotud vearisk väike; nõuab aga, et komisjon teeks koos kontrollikoja ja OLAFiga liidu transpordiprojektide üle hoolikat järelevalvet, et pettusi ära hoida, sest taristusse tehtavad avaliku sektori investeeringud on nende suhtes eriti kaitsetud; on seisukohal, et see on oluline ka selleks, et tagada kasutajatele kõrgeimad ohutusstandardid;

168. tuletab meelde, et kontrollikoda leidis oma eriaruandes nr 5/2017 „Noorte töötus: kas ELi poliitika on midagi muutnud?“, et kuigi noortegarantii rakendamisel on tehtud teatud edusamme ja mõned tulemused on saavutatud, ei vastanud olukord noortegarantii käivitamisel püstitatud ootustele;

169. tuletab meelde, et kontrollikoda leidis oma eriaruandes nr 22/2018 „Liikuvus programmi „Erasmus+“ raames“, et programmi „Erasmus+“ kutsehariduse ja -õppe haru võiks veelgi täiustada, kuna kutsehariduse ja -õppe lisamine toob selle programmi rohkematele kodanikele lähemale;

170. võtab teadmiseks eriaruande nr 14/2016 „Romade integratsioonile suunatud ELi poliitikaalgatused ja rahaline abi“, mille kohaselt on viimasel kümnendil tehtud romade integreerimisel märkimisväärseid edusamme, kuid kohapeal esineb endiselt takistusi; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et romade edukale kaasamisele kaasa aitavaid parimate tavade kriteeriume ei ole alati kohaldatud ja tulemuslikkuse jälgimine on olnud keeruline; tuletab meelde, et romasid käsitlevate usaldusväärsete ja põhjalike andmete puudumine on probleemiks tõenditel põhineva poliitika kujundamisel liidu ja riiklikul tasandil; taunib asjaolu, et see olukord võib jääda muutumatuks, kui ei võeta kiireid meetmeid;

*Soovitused*

171. palub komisjonil teha järgmist:

— lihtsustada veelgi reegleid ja menetlusi, anda praktilisi ja pragmaatilisi suuniseid, sealhulgas korraldada teabe- ja koolitusüritusi, eelkõige uutele taotlejatele, ning parandada omalt poolt VKEdele, idufirmadele ja teistele esmataotlejatele antavat abi, et luua võrdsed võimalused erineva kogemuste ja vahendite tasemega taotlejatele;

— tõhustada programmi „Horisont 2020“ rahastamisreeglite alast teavituskampaaniat personalikulude arvutamise ja deklareerimise osas, pöörates erilist tähelepanu peamistele veatüüpidele, samuti sihipäraste kontrollide tegemisele, et veenduda nende reeglitele vastavuses;

— tuletada kõigile programmi „Horisont 2020“ toetusesaajatele meelde personalikulude arvutamise ja deklareerimise reegleid, pöörates erilist tähelepanu peamistele vealiikidele;

— lihtsustada veelgi personalikulusid käsitlevaid reegleid järgmise teadusuuringute raamprogrammi (programm „Euroopa horisont“) raames;

— võtta programmi „Horisont 2020“ raames arvesse kontrollikojapoolse järelauditite läbivaatamise käigus dokumenteerimise, valimi koostamise järjepidevuse ja auditiprotseduuride kvaliteedi kohta tehtud tähelepanekuid; samuti võtta väljastpoolt tellitud auditite kolmandas voorus asjakohaseid meetmeid tagamaks, et audiitorid on täielikult teadlikud programmi „Horisont 2020“ reeglitest, ning kontrollida nende töö kvaliteeti;

— tegeleda terava probleemiga, mis seisneb geograafilise tasakaalu puudumises, kuna enamik programmi „Horisont 2020“ raames eraldatud vahendeid on koondunud vaid väheste kõige rohkem arenenud liikmesriikide toetusesaajate kätte, ning tegeleda selleks probleemi allikaga vähem arenenud riikides, st toetades teadusuuringuid, tööstuse ja ülikoolide koostööd, ülikoolide poolt valitsustega avaliku poliitika kujundamisel tehtavat koostööd, uute ülikooliprogrammide loomist, akadeemilist tipptaset jne;

***Tulemuslikkus: programm „Horisont 2020“***

172. juhib tähelepanu sellele, et erieesmärgi nr 5 „Euroopa juhtpositsiooni tugevdamine tööstuses teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse, tutvustamise ja innovatsiooni kaudu teatavates progressi võimaldava ja tööstustehnoloogia valdkondades“ kontekstis ilmneb programmiaruandest, et programm ei ole patenditaotluste osas oma eesmärgi saavutamisel õigel teel, samas antakse programmiaruandes teavet ka väljaantud patentide kohta, mis on küll parem tulemuslikkuse näitaja, kuid sihttasemeid ega vahe-eesmärke ei ole siiski esitatud;

173. rõhutab, et erieesmärgi nr 5 näitaja „ettevõtte või turu jaoks uuenduslikke muudatusi sisseviivate osalevate ettevõtete osakaal“ puhul ei ole programmiaruandes esitatud ei vahe-eesmärke ega sihttaset; märgib, et seetõttu ei saa seda kasutada programmi kavakohase toimimise hindamiseks; kutsub komisjoni üles ajakohastama programmiaruannet nii, et see sisaldaks edaspidi konkreetseid ja mõõdetavaid sihttasemeid, mis võimaldaksid hinnata tõhusust ja tulemuslikkust;

174. juhib tähelepanu asjaolule, et seoses erieesmärgiga nr 8 „kõikide elukestva tervise ja heaolu parandamine“ nimetatakse selle sihttaseme väärtust 2020. aasta rubriigis, ent seda tuleks tegelikult mõista nii, et selle peab saavutama ajaks, „[…] kui viimaste programmi „Horisont 2020“ raames rahastatavate meetmete rakendamine on lõpetatud“, samas märgitakse programmiaruandes, et „sihtväärtused on seatud kogu ühiskondlike väljakutsete sambale (erieesmärgid nr 8–14), mitte igale eraldiseisvale eesmärgile“, mistõttu on tegeliku väärtuse ja sihtväärtuse võrdlemine mõttetu;

175. võtab teadmiseks kontrollikoja järeldused programmi „Horisont 2020“ tulemuslikkuse kohta ning eelkõige järgmise:

— praegu on olemas liiga vähe teavet, et 2019. aasta lõpu seisuga saaks täielikult hinnata programmi „Horisont 2020“ tulemuslikkust; siiski ei viita miski sellele, et programmi tulemuslikkus oleks ohus, ning edukaid projekte on palju;

— erinevalt tõhususest on olemas üsna palju teavet programmi asjakohasuse, ühtsuse ja ELi lisaväärtuse kohta; paljud andmed viitavad sellele, et programm „Horisont 2020“ on asjakohane, kuna see pakub lahendusi paljudele vajadustele, mille täitmisele see on suunatud;

— iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes käsitletakse alamrubriigi 1a tulemuslikkust väga üldistatult;

176. peab kahetsusväärseks, et teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavad investeeringud on liikmesriigiti erinevad, ning et see tähendab, et teadlased saavad programmist „Horisont 2020“ liikmesriikides kasu erineval määral; tuletab meelde, et see näitab seda, et riigid kulutavad teadus- ja arendustegevusele erinevalt; julgustab liikmesriike oma riiklike teadus- ja innovatsioonisüsteemide juhtimist parandama, et stimuleerida ja toetada oma riiklike teadusasutuste osalemist rahvusvahelises koostöös; kutsub komisjoni üles aitama kaasa tipptaseme tulemuste levitamisele, soodustades koostööd riiklike teadusasutuste ja Euroopa tippteadusorganisatsioonide vahel, pakkuma tehnilist tuge ja looma lisaprogramme, mille eesmärk on tipptaseme edendamine;

177. palub komisjonil teha järgmist:

— parandada teabevahetust toetuse taotlejate ja saajatega (luua paremad menetlused ja tõhusama kontrolli seoses kasutajatoe funktsioonide toimimisega, eriti teadusuuringute päringute talituse puhul, ning suurendada teadlikkust vahenditest, mille kaudu toetusesaajad saavad teatada ebavõrdsest kohtlemisest taotlemisprotsessis või nende projektide rakendamise ajal; lahendada osalejaportaali mõjutavad ülejäänud tehnilised probleemid, parandada portaali ülesehitust, selles navigeerimist ja selle otsingufunktsiooni);

— suurendada kindlasummaliste maksete katsetamist (analüüsida programmi „Horisont 2020“ raames juba algatatud projektikonkursside tulemusi ja anda nende kohta aru niipea, kui esimesed tulemused on saadaval; teha uusi ulatuslikumaid katsealgatusi, et selgitada välja kõige sobivamad projektide liigid, hinnata võimalikke puudusi ja töötada välja asjakohased parandusmeetmed);

— uurida võimalusi taotluste kaheetapilise hindamise sagedasemaks kasutamiseks (teha kindlaks suuremal arvul teemavaldkondi, kus kaheetapiline taotluste hindamine võib vähendada tagasilükatavate taotlejate halduskoormust, tagades seejuures toetuse määramiseks võimalikult lühikese aja, kui turulejõudmise kiirus on määrava tähtsusega);

— hinnata, kas komisjoni kavandatud ja ELi eelarvest (kaas)rahastatud projektide puhul, mis on seotud puuetega inimesi käsitleva Euroopa strateegiaga 2010–2020, on täidetud asjakohases ÜRO konventsioonis (puuetega inimeste õiguste konventsioon) puuetega inimeste kohta sätestatud nõuded, pöörates erilist tähelepanu programmi „Horisont 2020“ projektidele;

— tagada, et projektide kavandamis- ja rakendamisetapis kaetakse toetustest täielikult puuetega inimeste kantud lisakulud, ning tagada asjakohase järelevalvekorra kehtestamine ja selle järgimise kindlustamine;

— vaadata üle eksperthindajate tasustamise tingimused (ajakohastada ekspertide töötasu päevamäära ja hinnata uuesti, kui palju aega neil kulub esitatavate projektide usaldusväärseks hindamiseks);

— tagada osalejatele stabiilsed reeglid ja suunised (võimaluse korral säilitada raamprogrammide vahel osalemiseeskirjade järjepidevus; teha raamprogrammi rakendamise ajal suunistes võimalikult vähe muudatusi; lihtsustada tööajatabeleid, et vältida ebavajalikku aruandlust tööpakettide kaupa; uurida võimalust aktsepteerida ulatuslikumalt tavapäraseid kuluarvestustavasid, eriti personalikulude puhul);

— parandada allhanke korras tehtud järelauditite kvaliteeti (parandada allhanke korras tehtud järelauditite kvaliteedi kontrollimehhanisme ja kiirendada selliste auditite tegemist);

— lihtsustada veelgi VKEdele suunatud vahendeid, haldust ja suuniseid (nii, et need põhjustaksid võimalikult väikest koormust VKEdele ja eriti iduettevõtjatele, kellel puuduvad ressursid ja töötajad keeruliste küsimustega tegelemiseks);

*Tulemuslikkus: Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI)*

178. tuletab meelde, et EFSI üldeesmärk on „majanduskasvu soodustavate investeeringute toetamine kooskõlas liidu prioriteetidega“, samas kui erieesmärk on „Euroopa Investeerimispanga grupi rahastamis- ja investeerimistehingute mahu suurendamine prioriteetsetes valdkondades“;

179. täheldab, et kontrollikoja hinnangul toimub EFSI raames sihtväärtuste ja eelkõige peamise sihtväärtuse (500 miljardi euro väärtuses investeeringute kaasamine) saavutamise suunas liikumine kavakohaselt;

180. tunneb muret selle pärast, et tulemuslikkuse kohta olemas olevatest andmetest saab üksikasjalikku teavet heakskiidetud toimingutesse kaasatud investeeringute, heakskiidetud projektide arvu, mitmekordistava mõju ja liikmesriikide kaetuse kohta, kuid mitte ühegagi neist viiest näitajast ei kontrollita riskitaset ega üldeesmärgi all loetletud tähtsamate valdkondade kaetust;

181. juhib tähelepanu sellele, et nende näitajatega ei mõõdeta seda, milliseid edusamme tehakse niisuguse erieesmärgi saavutamisel, milleks on suurendada Euroopa Investeerimispanga (EIP) toetuste mahtu, eriti seoses riskantsemate toimingutega;

182. tuletab meelde, et EFSI on olnud tõhus vahend rahastamise kaasamisel märkimisväärsete lisainvesteeringute toetamiseks, kuid mõnel juhul on tegelikust suuremana näidatud seda, mil määral toob EFSI toetus tegelikult kaasa lisainvesteeringuid reaalmajandusse (ka EFSI hindamisel ja kontrollikoja eriaruandes ([6]) rõhutati, et kogu rahastamise mahtu ei saa seostada üksnes EFSIga);

183. peab kahetsusväärseks asjaolu, et komisjon ei ole nõuetekohaselt hinnanud sellise rahastamise tühimõju, mille puhul saanuks vajalikku investeeringut rahastada muudest allikatest, st EFSI vahendeid kaasamata;

184. märgib, et teatatud kaasatud hinnangulise investeeringu puhul ei võeta arvesse asjaolu, et osa EFSI toimingutest on asendanud muud EIP toimingud ja liidu rahastamisvahendid, ega asjaolu, et osa EFSI toetusest läks projektidele, mida oleks olnud võimalik rahastada muudest allikatest, kuigi teistsugustel tingimustel;

185. rõhutab, et EIP koostatud EFSI 2019. aasta aruande kohaselt on suurem osa EFSI tehingutest nn eritegevused, millega kaasneb automaatselt suurem risk kui EIP tavapärase tegevusega (2019. aastal allkirjastati selliseid uusi tegevusi 15 miljardi euro suuruses summas, mis moodustas umbes 25 % EIP kõnealusel aastal antud laenude kogusummast, kuid EFSI-eelne tase jäi alla 10 %);

186. rõhutab, et komisjoni sõltumatu hindamise käigus märgiti, et pärast EFSI käivitamist on lisatud mitmeid uusi, riskantsemaid tooteid, näiteks taristu- ja innovatsioonikomponendi raames koostöös finantsvahendajatega pakutavad omakapitali- ja riskijaotamisvahendid;

187. täheldab, et komisjon ja EIP on jätnud võimaluse kasutada EFSI vahendeid selleks, et edendada veelgi üleminekut suuremahulistesse taristuprojektidesse investeerimiselt väiksematesse, ajakohasematesse ja kestlikumatesse projektidesse investeerimisele, kasutamata, püüdes peamiselt anda uut hoogu ELi majanduskasvule, jättes samas kõnealuste investeeringute tulevase potentsiaali tähelepanuta; juhib tähelepanu mõningatele headele näidetele sellistest investeeringutest, mida on tehtud väiksematesse projektidesse, mida EIP on toetanud väljaspool ELi;

188. võtab teadmiseks kontrollikoja hinnangu selle kohta, et EFSI on mõnda liidu programmi tugevdanud, ent teistega on olnud ajutisi kattumisi;

([6]) Kontrollikoja eriaruanne nr 03/2019 „Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond: täieliku edu tagamiseks on vaja meetmeid“, punkt 81.

189. tunneb muret geograafilise jaotuse pärast (2019. aasta lõpuks läks 15 ELi liikmesriigi arvele 80 % allkirjastatud toimingutest, mis ületab nende majanduslikku kaalu liidus (mõõdetuna SKPs ja kapitali kogumahutuses põhivarasse), kusjuures 13 ELi liikmesriiki said üksnes 10 % ja ülejäänu suunati nn muude kategooriasse, eelkõige mitut riiki hõlmavatesse projektidesse;

190. tuletab meelde, et EIP peab andma selget ja juurdepääsetavat teavet EFSI rahastatavate projektidega saavutatud majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju ning lisaväärtuse kohta; rõhutab, et kõigi EFSI toetatud projektide täiendavuse hindamist tuleks nõuetekohaselt dokumenteerida;

191. palub komisjonil ja EIP-l teha järgmist:

— vaadata läbi suurema riskiga EIP toodete kasutamine EFSI raames (riiklike tugipankadega tehtavate EFSI toimingute puhul peaks EIP otsima võimalusi kasutada laiemalt allutatud laenude kaudu rahastamist, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud; see aitaks tagada, et EFSI rahastamine täiendab riiklike tugipankade pakutavat rahastamist; samuti peaks EIP edendama asjakohaste riskijagamistoodete kasutamist kõigi riiklike tugipankade puhul (eriti need, mis on praegu EFSI toimingutes alaesindatud); tellida EFSI raames suurema riskiga EIP toodete keskmise ja pikaajalise riskiprofiiliga riskide uuringu;

— edendada aktiivselt liidu rahastamisvahendite ja liidu eelarveliste tagatiste vastastikust täiendavust (uue mitmeaastase finantsraamistiku programmidega seoses peaks komisjon soovitama, et liidu rahastamisvahendid oleksid asjakohaste saavutatavate poliitiliste eesmärkide osas sidusad ja üksteist täiendavad, et vältida vahenditevahelist konkurentsi);

— hinnata paremini, kas võimalikke EFSI projekte oleks saanud rahastada ka muudest allikatest, nt tühimõjust tingitud kahju tekkimise korral (EIP peaks projekti hindamise etapis kontrollima, kas on oht, et EFSI rahastamine asendab teisi rahastamisallikaid; EIP peaks seda teavet kasutama EFSI toimingute rahastamiskõlblikkuse hindamisel);

— paremini hinnata kaasatud investeeringuid (EFSI kordaja arvutamise metoodika, mille on ühiselt välja töötanud komisjon ja EIP, peaks proportsionaalsete meetmete abil tagama, et juhtumid, mille puhul EIP toetab investeeringut nii otse kui ka kaudselt erinevate EFSI toimingute kaudu, avastatakse ja korrigeeritakse õigeaegselt, et vältida topeltarvestust);

— parandada EFSI toetatavate investeeringute geograafilist jaotust (komisjon ja EIP peaksid EFSI juhatuse kaudu hindama täheldatud geograafilise jaotuse algpõhjusi ja andma soovitusi meetmete kohta, mida tuleb võtta EFSI ülejäänud rakendamisperioodil; EFSI juhatus peaks hindama võetud meetmete mõju);

***Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus***

192. märgib, et alamrubriigi 1b „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ maksed ulatusid 53,8 miljardi euroni ning need maksti välja järgmiste programmide ja poliitikavaldkondade kaudu:

— Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja muud piirkondlikud tegevused – kuni 54,9 % alamrubriigi eelarvest ehk 29,6 miljardit eurot;

— Ühtekuuluvusfond – kuni 16,4 % alamrubriigi eelarvest ehk 8,8 miljardit eurot;

— Euroopa Sotsiaalfond – kuni 25,9 % alamrubriigi eelarvest ehk 13,9 miljardit eurot;

— muud programmid – kuni 2,8 % alamrubriigi eelarvest ehk 1,5 miljardit eurot;

193. tuletab meelde mitmeaastase finantsraamistiku alamrubriigi 1b „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ kulutuste olulist rolli, mis keskendub ELi eri liikmesriikide ja piirkondade arenguerinevuste vähendamisele ning kõigi piirkondade konkurentsivõime parandamisele;

194. tuletab meelde, et alamrubriigi „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ raames esitavad liikmesriigid üldjuhul mitmeaastased rakenduskavad iga programmitöö perioodi alguses kogu mitmeaastase finantsraamistiku kehtivuse ajaks; pärast seda, kui komisjon on rakenduskava heaks kiitnud, on vastutus selle rakendamise eest jagatud komisjoni (regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (DG REGIO) ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat (DG EMPL)) ja liikmesriikide vahel;

195. märgib, et DG REGIO poolt 2019. aastal võetud ennetusmeetmed andsid positiivseid tulemusi ning ERFi ja Ühtekuuluvusfondi makseid ei olnud 2019. aastal vaja peatada, sest programmi haldavad ametiasutused rakendasid õigeaegselt nõutavaid parandusmeetmete kavasid ning 16 makse katkestamisest summas 1,1 miljardit eurot (kokku 20 makse hulgast väärtuses 1,2 miljardit eurot) loobuti; märgib lisaks, et DG REGIO sai lugeda lõpetatuks 19 hoiatuskirjast 12, mis käsitlesid vajalike väljumispunktide rakendamise tõttu süsteemi puuduste korral võetavaid parandusmeetmeid;

196. tunneb heameelt positiivsete järelmeetmete üle, mida komisjon on võtnud kontrollikoja 2018. aasta aruande soovituste rakendamiseks, ja selle üle, et alustati lõpetamissuuniste koostamist, mille eesmärk on tagada, et ajavahemikku 2014–2020 puudutav nõuetekohane lõpetamiskord oleks kättesaadav õigel ajal ja igal juhul aegsasti enne 2025. aasta lõpetamist;

197. võtab rahuloluga teadmiseks, et pärast komisjoni uue pettustevastase võitluse strateegia vastuvõtmist 29. aprillil 2019 on DG EMPL teinud pettuseriski analüüsi ning vaadanud koos DG REGIO ning merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadiga läbi ühise pettustevastase strateegia ja otsest eelarve täitmist puudutava pettustevastase strateegia ning ajakohastanud neid; võtab teadmiseks, et DG EMPL on jätkuvalt aidanud välja töötada riskihindamisvahendit Arachne, mis aitab muu hulgas riiklikel ametiasutustel pettuseohtu kindlaks teha;

198. märgib, et EMPL-komisjoni tegevusvaldkondi ja kõiki programmitöö perioode käsitlevate käimasolevate OLAFi juurdluste koguarv oli 2019. aasta lõpus 20 ESFiga seotud juhtumit, üks FEADiga seotud juhtum ja kaks otsekuludega seotud juhtumit, kusjuures (võimalike) pettuste peamised valdkonnad olid usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete mittejärgimine, ülehindamine ning hanke-eeskirjadest ja -menetlustest mittekinnipidamine;

199. peab tervitatavaks asjaolu, et 2019. aastal viidi lõpule OLAFi kümne aruande järelmeetmed, mille kohaselt oli liidu eelarve mitmesuguste vahendite ja vormide kaudu kaitstud peaaegu 55,3 miljoni euro sissenõudmisega;

*Järelevalve- ja kontrollisüsteemid: andmete säilitamine ja salvestamine ning aruandluse digiteerimine*

200. tuletab meelde Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel sõlmitud institutsioonidevahelist kokkulepet, mis käsitleb liidu eelarve ja taasterahastu „NextGenerationEU“ suuremat kaitset rikkumiste, sealhulgas pettuste eest; nõuab, et kontrolli ja auditeerimise eesmärgil võetaks kasutusele standardmeetmed, et koguda, võrrelda ja koondada teavet ja arvandmeid liidu rahaliste vahendite lõppsaajate kohta;

201. märgib, et tulemuslike kontrollide ja auditite tagamiseks on vaja koguda andmeid nende kohta, kes saavad eelarve jagatud täitmise raames liidu vahenditest otsest või kaudset kasu, ning taaste- ja vastupidavusrahastust toetatavate projektide ja reformide kohta, sealhulgas andmeid vahendite saajate tegelike tulusaajate kohta; on seisukohal, et selliste andmete kogumise ja töötlemisega seotud reeglid peaksid vastama kohaldatavatele andmekaitsenormidele;

202. võtab teadmiseks, et kontrollikoda analüüsib käimasoleva auditi käigus majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse valdkonna kulutuste aastase taseme asjakohasust, usaldusväärsust ja järjepidevust, mille komisjon oma auditite põhjal arvutab, ning ootab selle auditi järeldusi;

*Kontrollikoja tähelepanekud*

203. peab murettekitavaks, et läbivaadatud 236 tehingus jäi auditeerimisasutustel avastamata 29 viga ning et 64 viga olid auditeerimisasutused tuvastanud juba varem ja need olid programmiasutuste poolt juba parandatud (mõlema programmitöö perioodi kohta kokku 334 miljonit eurot) ning kontrollikoja hinnangul on veamäär 4,4 %;

204. on pettunud, et veamäära ei suudetud vaatamata koondmääruses sisalduvatele lihtsustamismeetmetele alandada 2017. aastal registreeritud tasemele 3 %; on veendunud, et sellega seoses tuleks järgmisel programmitöö perioodil jõupingutusi teha;

205. märgib, et komisjoni iga-aastase haldus- ja tulemusaruande ning asjaomaste peadirektoraatide iga-aastaste tegevusaruannete kohaselt oli hinnanguline veamäär programmi lõpetamisel 1,1 % (2018. aastal 1,3 %) ning maksete tegemise vearisk suurenes 2018. aasta 1,7 %-lt 2019. aastal selle kuluvaldkonna puhul vahemikuni 2,2–3,1 %-le, mis jääb kontrollikoja arvutatud veamäära piiridesse;

206. märgib, et ERFi puhul suurenes maksete tegemise vearisk 2 %-lt 2018. aastal 2,7–3,8 %-le 2019. aastal ja ESFi puhul oli maksete tegemise vearisk hinnanguliselt 1,7–2,4 %; juhib tähelepanu sellele, et komisjon leidis, et selles poliitikavaldkonnas tuvastatud auditileiud ja eeskirjade eiramised on peamiselt seotud rahastamiskõlbmatute kulude, riigihanke-eeskirjade eiramise ja kontrolljäljega seotud probleemidega;

207. võtab teadmiseks, et DG EMPL märkis oma 2019. aasta tegevusaruandes, et põhiline tulemusnäitaja (summaarne jääkveamäär 1,7 %) jääb allapoole 2 % olulisuse piirmäära, ning märkis ka maksimaalset määra (kuni 2,4 %), mis võimaldaks võtta arvesse võimalikke täiendavaid vigu tegevuskuludes, mida komisjoni auditid ei hõlmanud; märgib lisaks, et kontrollikoja arvates on maksimaalne määr sobivam, sest selles võetakse arvesse käimasoleva audititöö võimalikku mõju;

208. märgib, et valimi 236 tehingu puhul teatasid auditeerimisasutused kinnitus- / lõpetamispakettides 64 kvantifitseeritavast veast, mis olid seotud rahastamiskõlbmatute kulude (39), riigihangete (24) ning oluliste tõendavate dokumentide puudumisega (üks viga);

209. võtab murega teadmiseks, et enamik vigu on seotud kolme peamise kategooriaga:

— 55 % vigadest olid seotud rahastamiskõlbmatute projektidega: programmitöö perioodil 2014–2020 oli viis Euroopa Regionaalarengu Fondi projekti, mille raames anti toetust sellisele toetusesaajale või tegevusele, mis ei vastanud kohaldatavas määruses ja rakenduskavades sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele;

— 24 % vigadest olid seotud siseturu eeskirjade rikkumisega (nt riigiabi eeskirjade rikkumine – 9 % ja tõsine mittevastavus riigihanke-eeskirjadele – 15 %);

— 12 % vigadest olid seotud rahastamiskõlbmatute kuludega:

210. märgib, et kontrollikoda leidis 2019. aastal jätkuvalt palju vigu, mis olid seotud riigihangete, riigiabi eeskirjade ja toetuste andmise menetlustega, peamiselt ühtekuuluvuse ja loodusvarade valdkonnas; märgib, et suure riskiga kulutustes moodustasid need vead 20% kontrollikoja hinnangulisest veamäärast (2018. aastal 16 %), seetõttu peaks komisjon leidma viise vigade vähendamiseks;

211. rõhutab, et keerukad eeskirjad toovad kaasa suurema veariski; tunnustab komisjoni jõupingutusi jätkata tööd eeskirjade lihtsustamiseks ja lihtsamate rakendusmehhanismide, näiteks lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise suurendamiseks;

212. on arvamusel, et kontrollikoja hinnangulist veamäära selle valdkonna 2019. aasta kulude kohta tuleks hinnata programmide mitmeaastast laadi arvestades ning sellisel juhul tuleks hilisemas etapis teha täiendavaid korrektsioone, mis võiksid programmi lõpetamisel riski oluliselt vähendada; kutsub kontrollikoda üles koostama aruande hinnangulise veamäära kohta pärast 2007.–2013. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide lõpetamist;

213. peab kiiduväärseks asjaolu, et komisjon on välja töötanud riigihangete tegevuskava, mida on pärast 2014. aastat mitu korda ajakohastatud;

214. märgib murega, et kõige sagedasem ESFi kulutusi mõjutav viga on oluliste tõendavate dokumentide puudumine; märgib, et 2019. aastal tuvastas kontrollikoda ühe ESFi projekti, milles rikuti liidu riigiabi eeskirju;

215. võtab murega teadmiseks kontrollikoja aruande eelarveaasta 2019 kohta, milles märgitakse, et enamiku koostöös liikmesriikidega hallatavate programmide kulude vigade põhjus on liikmesriikide auditeerimisasutuste tehtud auditivead; tunneb seetõttu heameelt selle üle, et Euroopa Komisjon on loonud tehnilise abi programmid koostööks korraldusasutustega, koolitusprogrammid ja suurendanud riiklike ekspertide programmide arvu, et tõsta teadlikkust vahenditest ja vältida eespool nimetatud vigu; juhib sellega seoses tähelepanu Euroopa Komisjoni pettustevastase võitluse strateegia vajalikule järelevalvele ning liikmesriikide toetamisele ja abistamisele pettustevastaste meetmete rakendamisel, sealhulgas liikmesriikide poolt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames teatatud õigusnormide rikkumiste analüüsil, kuna kõik ELi poolse rahastamisega seotud pettused tuleks kõrvaldada, et tugevdada kodanike usaldust ELi rahaliste vahendite kasutamise ja liidu institutsioonide vastu;

216. märgib murega, et vaatamata arvukatele õigusnormide rikkumistele, millest auditeerimisasutused on kontrollitud projektide puhul juba teada andnud, jäävad paljud vead kõigi sisekontrollide poolt varasemas etapis ikkagi avastamata või parandamata; soovitab kontrollikoja 2019. aasta leidude ja järelduste põhjal, et komisjon analüüsiks avastamata vigade peamisi allikaid ja töötaks koos auditeerimisasutustega välja vajalikud meetmed, et parandada teatatud allesjäänud veamäärade usaldusväärsust;

217. on mures kontrollikoja valimisse kuulunud liikmesriikide 116 auditeerimisasutusest 18 auditeerimisasutuse töö hindamisel avastatud puuduste pärast, mis praegu piiravad sellele tööle tuginemist (ajavahemikul 2014–2020 ületas ümberarvutatud määr 2 % olulisuse künnist 20-st kinnituspaketist üheksa puhul); võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjon jõudis kaheksa paketi puhul sarnastele tulemustele ja kohandas allesjäänud veamäära tasemele, mis ületab 2 %; peab kahetsusväärseks, et kontrollikoda ei saa oma töösse lisada analüüsi

nende püsivate puuduste põhjuste kohta; väljendab kahetsust, et komisjon ei saanud ka anda sisulist teavet põhjuste kohta ega liikmesriikide ametiasutuste vaheliste riigipõhiste erinevuste kohta; peab kahetsusväärseks, et teabe puudumine teatavates riiklikes auditeerimisasutustes püsivate süsteemsete puuduste põhjuste kohta takistab nende probleemide tõhusat ja tulemuslikku käsitlemist ja lahendamist;

218. märgib, et 120 valimisse kaasatud tehingu puhul (55 %) sai kontrollikoda auditeerimisasutuste töö ülevaatuse põhjal teha järelduse; on väga mures selle pärast, et kontrollikoda tuvastas 100 tehingus (45 %) selle töö ulatuse, kvaliteedi ja / või dokumentatsiooniga seotud puudujääke, mis nõudis kontrollikojalt vastavate auditimenetluste uuesti läbiviimist;

219. rõhutab, et komisjon viis 2019. aastal 11 liikmesriigis ellu 26 vastavusauditit (14 DG REGIO ning 12 DG EMPL poolt) ja järeldas kõigi nende vastavusauditite aruannete projektides, et auditeerimisasutuste 2017.–2018. aruandeaasta kontrolliaruannetes esitatud allesjäänud veamäära on alahinnatud (seetõttu komisjon tõstis nimetatud määrasid);

220. märgib, et neist 13 vastavusauditit (viis DG REGIO ja kaheksa DG EMPL poolt ellu viidud) lõpetati 2020. aasta maiks, kuid pooltes neis auditites ei olnud jääkmäärad seetõttu veel lõplikud;

221. peab kiiduväärseks, et alates 2020. aastast kavatseb komisjon lisada asjaomaste auditeerimisasutustega peetavatesse struktureeritud aruteludesse üksikasjaliku analüüsi liidu auditite käigus avastatud täiendavate vigade kohta koos auditeerimisasutuste dokumenteeritud meetmetega nende vigade avastamata jätmise käsitlemiseks;

222. tunneb koos kontrollikojaga heameelt komisjoni ja auditeerimisasutuste ühise algatuse ja koordineeritud jõupingutuste üle auditeerimisasutuste töö dokumenteerimise parandamiseks ning 2019. aasta detsembris välja töötatud auditi dokumentatsiooni käsitleva aruteludokumendi üle, mis ei ole küll kohustuslik, kuid on esimene samm auditeerimisasutuste töö ja dokumenteerimise parandamisel;

223. tunnustab tööd, mida tehakse ühissätete määruse ja mitmeaastase finantsraamistikuga seotud 2021.–2027. aasta programmitöö perioodil projektijuhtidele ja korraldusasutustele esitatavate nõuete lihtsustamiseks; rõhutab, et selle probleemi lahendamise võtmeks on lihtsamad riiklikud rahastamiskõlblikkuse eeskirjad, mis võivad aidata vähendada halduskoormust ja vigade tõenäosust, tagades seeläbi läbipaistvuse kõrge taseme; nõuab tungivalt lihtsustatud kuluvõimaluste laialdasemat kasutamist, mida kontrollikoda peab ka taotlejate jaoks väga kasulikuks ja mis hõlbustavad kontrolli; jagab kontrollikoja järeldust, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamise eeskirjade muutmine peaks rakendamisprotsessi veelgi kiirendama; juhib tähelepanu vajadusele parandada auditeerimise töömeetodeid riiklikul tasandil; kutsub komisjoni üles analüüsima liikmesriikidega peetavas struktureeritud dialoogis haldustavasid ja -menetlusi, et kõrvaldada ebatõhusus, ning levitama näiteid mõjusate haldustavade ja -menetluste kohta kõigile pädevatele asutustele;

224. võtab DG EMPLi 2019. aasta tegevusaruande põhjal teadmiseks, et DG EMPLil on piisav kindlus ning järeldab, et rakenduskavade juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad 2019. aastal kavakohaselt, välja arvatud 29 ESFi / noorte tööhõive algatuse ja üks FEADi programm, mille puhul oli olulisi puudusi süsteemi põhielementides;

225. märgib DG EMPLi 2019. aasta tegevusaruande põhjal rahuloluga, et nimetatud peadirektoraat on võtnud vajalikud järelmeetmed seoses kõigi kontrollikoja esitatud 2015.–2018. aasta kinnitava avalduse soovitustega ning et 2020. aasta märtsi lõpuks olid kõik kontrollikoja soovitused lõpetatud;

226. juhib tähelepanu sellele, et tegelikult põhines enamik 2019. aasta tegevusaruannetes esitatud reservatsioonidest peamiselt 2018.–2019. aasta kontode veamääradel, mida ei olnud veel heaks kiidetud, seetõttu teatasid mõlemad peadirektoraadid, et 2018.–2019. aasta veamäärasid ei kinnitata vähemalt enne 2020. aasta tegevusaruandeid;

227. on veendunud, et organiseeritud kuritegevus on suunatud ELi finantshuvide ja kõigi maksumaksjate raha vastu, ning kutsub komisjoni üles võtma vajalikke meetmeid kuritegelike võrgustike vastu, kes püüavad omandada liidu rahalisi vahendeid;

228. kordab oma rahulolematust selle pärast, et kontrollikoda ja komisjon kasutavad finantstehingute seaduslikkust ja korrektsust käsitleva arvamuse koostamisel erinevaid meetodeid;

229. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei pea Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastamisvahendeid käsitleva aastaaruande avaldamisel kinni asjakohases määruses ([7]) sätestatud tähtaegadest; kordab parlamendi nõudmist avaldada aruanne oktoobriks, et lisada selle tulemused eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusse; ootab, et komisjon vastaks läbipaistvuse suurendamiseks sellele konkreetsele taotlusele positiivselt;

*Euroopa Kontrollikoja ülevaade 04/2020: ELi meetmed plastijäätmete probleemi lahendamiseks*

230. märgib, et kuigi kõnealune ülevaade ei ole auditiaruanne, uuriti selles liidu lähenemisviisi maismaal tekkivate plastijäätmete probleemile, nagu on sätestatud 2018. aasta plastistrateegias;

231. on mures kontrollikoja tähelepanekute pärast, et ebaseadusliku jäätmekäitluse vastu võitlemise liidu õigusraamistikus esineb puudusi, nende hulgas andmete puudumine saastatud alade ning karistuste ja süüdistuste esitamise määrade kohta, raskused keskkonnakuritegu kujutava käitumise kindlakstegemisel seoses õigusliku ebakindlusega (nt jäätmete määratlus *vs.* kriteeriumid, mille alusel jäätmed lakkavad olemast jäätmed), suutmatus liidu õigusaktidega käsitleda organiseeritud kuritegelike rühmituste kasvavat osalemist keskkonnakuritegudes, mis on seejärel seotud muude kuritegudega, nagu rahapesu, ühtsete liidu reeglite puudumine (haldus-/kriminaal-/tsiviil-)karistuste kombinatsiooni kohta, keskkonnakuritegudega tegelevate spetsialiseerunud politseijõudude, prokuratuuride ja kohtunike nappus;

232. märgib, et keemiline ringlussevõtt võib hõlmata paljusid erinevaid tehnoloogiaid, mis ei ole veel tehnoloogiliselt või majanduslikult teostatavad jäätmekäitlusvõimalused, samas kui prügilasse ladestamist on kavas järsult vähendada; on seisukohal, et ringlussevõtu tehnoloogilise ja majandusliku teostatavuse parandamiseks tuleb ringlussevõtu mahtu oluliselt suurendada; on veendunud, et plastpakendite tootjate suutlikkuse suurendamine plastjäätmete seaduslikuks kõrvaldamiseks, et täita laiendatud tootjavastutuse süsteemist tulenevaid kohustusi, avaldab positiivset mõju ebaseadusliku jäätmeveo ja muude jäätmekuritegude probleemile;

233. tunneb heameelt ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite kui hea vahendi üle, mis motiveerib liikmesriike ringlussevõttu parandama; rõhutab sellega seoses vajadust nõuetekohase aruandluse järele;

*Tõsised rikkumised ja vahendite väärkasutus liikmesriikides*

234. peab kahetsusväärseks, et seos EGFist abi saanud töötaja kohta tehtud kulude ja tööturule naasmise määra vahel on väga nõrk või puudub üldse; näiteks Hispaanias on kulu töötaja kohta 2 422,74 eurot ja tööturule naasmise määr 48 %, Soomes aga 2 289,81 eurot töötaja kohta ja tööturule naasmise määr 83 %; märgib, et integratsioonimäärad ja kulud on liikmesriigiti väga erinevad, kuid ei ole võimalik järeldada, et inimese kohta kulutatavad suuremad summad tähendaksid suuremat tööturule naasmise määra; palub komisjonil seda lahknevust hoolikalt analüüsida ja käsitleda;

235. on seisukohal, et ELi noortegarantii ei vasta ootustele; kutsub komisjoni üles tagama, et noorte aitamiseks loodud programmid ei tekitaks ootusi, mida ei ole võimalik täita; nõuab, et komisjon tegeleks nende ootustega, seades realistlikud ja saavutatavad eesmärgid;

236. märgib, et DG EMPL saatis 2019. aastal 16 hoiatuskirja, milles tuvastati juhtimis- ja kontrollisüsteemides märkimisväärseid puudusi; vastu võeti 12 otsust maksetähtaegade edasilükkamise kohta (neli Itaalia, kolm Ungari, kaks Ühendkuningriigi ja Prantsusmaa ning üks Hispaania puhul) ning üks otsus maksete peatamise kohta (Ühendkuningriik: Šotimaa);

237. märgib, et Itaalia (15 reservatsiooni summas 50,26 miljonit eurot) ja Prantsusmaa (üheksa reservatsiooni summas 47,95 miljonit eurot) suhtes esitati olulisi reservatsioone; märgib, et Itaalia puhul oli see peamiselt tingitud süsteemsetest puudustest riigihangetes, mis tulenesid riigihangete direktiivi ebaõigest ülevõtmisest riiklikesse õigusaktidesse, samas kui Prantsusmaal ei olnud piirkondlikel kontrolliasutustel viie programmi puhul piisavalt aega oma tegevusauditite tähtajaks lõpule viimiseks;

238. märgib, et liikmesriigid tegid eelarveaastal 2018–2019 finantskorrektsioone kokku 3,41 miljardi euro ulatuses, millest 912 miljonit eurot puudutas Ungarit, 578 miljonit Hispaaniat, 368 miljonit Slovakkiat ja 236 miljonit Poolat; märgib, et liikmesriikide poolt kumulatiivselt alates perioodi 2014–2020 algusest teatatud finantskorrektsioonide kogusumma oli 6,10 miljardit eurot, millest 2,15 miljardit puudutas Ungarit, 668 miljonit Hispaaniat, 647 miljonit Poolat ja 459 miljonit Slovakkiat;

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 46 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

239. märgib murega, et regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (DG REGIO) pidi oma 2019. aasta tegevusaruandes esitama kaks reservatsiooni 67 ERFi / Ühtekuuluvusfondi programmi kohta programmitöö perioodil 2014–2020 ning üheksa ERFi / Ühtekuuluvusfondi ja ühe ühinemiseelse abi rahastamisvahendi piiriülese koostöö programmi kohta programmitöö perioodil 2007–2013; juhib tähelepanu sellele, et suured puudused juhtimis- ja kontrollisüsteemides tõid mitmeaastases finantsraamistikus 2014–2020 kaasa kulude riski, mis on hinnanguliselt üle 10 %; väljendab heameelt selle üle, et uues finantsmääruses on täiendavalt selgitatud huvide konflikti mõistet eelarve jagatud täitmisel;

240. on mures selle pärast, et tööhõive peadirektoraat (DG EMPL) pidi oma 2019. aasta tegevusaruandes esitama reservatsiooni perioodi 2014–2020 ESFi / noorte tööhõive algatuse ning enim puudust kannatavate isikute Euroopa abifondi (FEAD) (30 ESFi / noorte tööhõive algatuse ja FEADi programmi) kohta; märgib, et kuna kaks peadirektoraati märkisid oma iga-aastastes tegevusaruannetes, et ei ole tehtud reservatsioone, kui eelmise aruandeaasta kinnitatud allesjäänud veamäär oli üle 2 %, sest tulevikus kohaldatakse täiendavaid finantskorrektsioone, põhinevad komisjoni reservatsioonid peamiselt esialgsetel määradel ega pruugi hõlmata kõiki olulisi riske;

241. on eriti mures teadete pärast, mille kohaselt viis komisjon lõpule auditeerimismenetluse, milles kinnitati huvide konflikti käsitlevate õigusaktide tõsist rikkumist Tšehhi Vabariigis;

242. võtab murega teadmiseks teated, et DG REGIO auditiaruandes tuvastati kolm ERFi toetust, millega rikuti Tšehhi Vabariigi õigust ja ELi ühissätete määrust ERFi kohta; tunneb muret selle pärast, et Euroopa struktuurifondide väljamaksete haldamisel tuvastati huvide konflikt;

243. ootab, et komisjon teavitaks Euroopa Parlamenti ja eelarvekontrollikomisjoni Tšehhi valitsuse vastusest aruandes esitatud soovitustele; on šokeeritud asjaolust, et enam kui kaks aastat pärast komisjoni auditite algust on olukord seoses Tšehhi peaministri Andrej Babiši väidetava huvide konfliktiga endiselt lahendamata; nõuab tungivalt, et komisjon suurendaks oma jõupingutusi menetluse täielikuks ja kiireks lahendamiseks, avaldaks auditiaruande niipea kui võimalik, annaks Euroopa Parlamendile oma järelduste kohta aru ning vajaduse korral peataks rahastamise ja / või nõuaks väärkasutatud vahendid tagasi; tuletab meelde Euroopa Parlamendi 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni Tšehhi peaministri huvide konflikti kohta, milles märgitakse, et kui Andrej Babiši huvide konflikt leiab kinnitust, tuleks see kas lahendada või tal tuleks avalikest ülesannetest tagasi astuda ([8]);

*Soovitused*

244. palub komisjonil teha järgmist:

— analüüsida põhjalikult põhjuseid ja võimalikke struktuurseid probleeme, mis põhjustavad püsivaid süsteemseid puudusi, mida kontrollikoda igal aastal oma auditite käigus avastab, ning pöörata erilist tähelepanu võimalikele riigipõhistele erinevustele; lisada ka tähelepanekud parimate tavade kohta nendes riiklikes ametiasutustes, kus vigu esineb vähe ja mis on kontrollikoja hinnangul usaldusväärsed; viia see analüüs läbi tihedas koostöös kontrollikojaga ja kaasata aktiivselt riiklikke ametiasutusi nii probleemi kirjelduse kui ka võimalike lahenduste osas;

— jagada analüüsi tulemusi kontrollikoja, eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni ja liikmesriikidega;

— koostada selle analüüsi põhjal riikide ametiasutustele selged, praktilised ja hõlpsasti rakendatavad horisontaalsed ja riigipõhised soovitused; alustada struktureeritud dialoogi riikide ametiasutuste ja kontrollikojaga, et jätkata tööd suutlikkuse suurendamiseks ja parimate tavade vahetamiseks, eesmärgiga parandada riiklike auditeerimisasutuste töö usaldusväärsust; hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni dialoogi käiguga kursis;

— selgitada viivitamata rahastamiskõlblikkuse tingimusi (sealhulgas määratleda, mida mõeldakse toimingute „füüsiliselt lõpule viima“ ja / või „täielikult rakendama“ toimingute all, et aidata liikmesriikidel kontrollida toimingute vastavust ühissätete määruse artikli 65 lõikele 6 ja vältida rahastamiskõlbmatute toimingute avastamata jätmist);

— võtta meetmeid auditeerimisasutuste teatatud jääkmäärade usaldusväärsuse suurendamiseks (analüüsida avastamata vigade peamisi allikaid ja töötada koos auditeerimisasutustega välja vajalikud meetmed teatatud jääkmäärade usaldusväärsuse parandamiseks);

— esitada Euroopa Parlamendile igal aastal aruanne, milles selgitatakse iga eelarvepunkti kohta üksikasjalikult, kuidas on see aidanud kliimaküsimusi peavoolustada ja suurendada kulutusi elurikkusele, et hõlbustada nende jälgimist;

([8]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0164_ET.html

— alustada vajaduse korral ja kooskõlas valdkondlike õigusaktidega kiiresti tööd, mis aitaks luua tõhusa metoodika kliimakulutuste ja selle tulemuslikkuse jälgimiseks, et saavutada üldeesmärk eraldada kliimaeesmärkide toetuseks vähemalt 30 % liidu 2021.–2027. aasta eelarve kogusummast ja järgmise põlvkonna ELi kuludest;

— võtta koos liikmesriikidega kasutusele ühtne integreeritud ja koostalitlusvõimeline teabe- ja järelevalvesüsteem, sealhulgas ühtne andmekogumis- ja riskihindamisvahend, et pääseda juurde asjakohastele andmetele ja neid analüüsida ning suurendada kontrolli usaldusväärsust, pidades silmas üldist kohaldamist, sealhulgas tehnilise toe instrumendi abil;

— võtta kasutusele kogu liitu hõlmav kaebuste esitamise mehhanism rahaliste vahendite saajate jaoks, kes puutuvad kokku riiklike ametiasutuste väärkäitumise või kuritegelike võrgustike või organisatsioonide survega, näiteks võimaldades neil esitada komisjonile kaebusi;

— jätkata järjepidevat ja ulatuslikku koostööd auditeerimisasutustega, et tagada range kontrolliraamistik, parandada vajaduse korral kindlustandva töö kvaliteeti ning tagada vajalik avastamis- ja korrektsioonisuutlikkus;

— nõuda korraldusasutustelt meetmete võtmist kõige sagedasemate vigade kõrvaldamiseks ja tulevaste kulutustega seotud riskide maandamiseks ning vajaduse korral parandada nii juhtimiskontrollide kui ka auditite avastamissuutlikkust;

— esitada maksete veamäära, mitte allesjäänud veamäära, et parandada tehtud kontrolli hindamist;

— jätkata koostööd kontrollikojaga, et ühtlustada veelgi auditeerimismeetodeid ja õigusaktide tõlgendamist;

— pöörata rohkem tähelepanu ja anda suuremat tehnilist abi liikmesriikidele, kelle juhtimis- ja kontrollisüsteemid on ainult osaliselt usaldusväärsed või mitteusaldusväärsed, kui rahaliste vahenditega seotud pettuse ja korruptsiooni oht on suurenenud;

— pöörata erilist tähelepanu riigihankemenetluste kaudu sõlmitud raamlepingutele, kuna nendega seotud pettused ja korruptsioon kujutavad endast suuremat ohtu liidu finantshuvidele;

— vähendada kulukohustuste kuhjumist võimalikult kiiresti;

— selgitada iga-aastastes tegevusaruannetes, kuidas liikmesriikide ja komisjoni poolt tagantjärele kehtestatud finantskorrektsioonidest mõjutatud summad uuesti kasutusele võeti, eelkõige pettuse, korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevusega seotud juhtudel;

— avaldada viivitamata ja hiljemalt 2021. aasta oktoobriks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastamisvahendeid käsitleva 2020. aasta aruande, et selle tulemused saaks lisada eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusse;

— töötada välja tugev strateegia kõrge tasandi poliitikute huvide konfliktide vastu võitlemiseks; töötada koos liikmesriikidega välja tõhusad õiguslikud vahendid, et vältida liidu ühtekuuluvusfondidel põhinevate oligarhistruktuuride soodustamist;

— teavitada parlamenti kõigist edasistest arengutest huvide konflikti juhtumis, millest on teatati DG REGIO auditiaruandes Tšehhi Vabariigi kohta;

— tugineda direktiivi 2008/99/EÜ läbivaatamisel kontrollikoja tähelepanekutele plastijäätmete kohta, eelkõige seoses miinimumstandardite ja erinevate jäätmekuritegude selge määratlusega;

— tegeleda ringlussevõtu ja põletamise suutlikkuse puudumise probleemiga, et vähendada jäätmekuritegusid, näiteks ebaseaduslikku jäätmevedu, suurendades suutlikkust plastjäätmete seaduslikuks kõrvaldamiseks ja selle majanduslikku atraktiivsust plastjäätmete tekitajate jaoks;

— parandada ringlussevõtu määratlust ja ringlussevõtuga seotud aruandlusnõudeid, eelkõige ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite puhul; hinnata võimalust digiteerida käitajatevaheliste jäätmevoogude aruandlust ja seiret, et suurendada suutlikkust avastada eeskirjade eiramisi ja märke ebaseadusliku jäätmeveo kohta;

— analüüsida tihedas koostöös vastutavate riiklike ametiasutustega põhjuseid, miks jäätmekäitlustaristule eraldatud vahendeid kasutatakse vähe, ning teavitada tulemustest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni; teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni sellest, kuidas komisjon abistab liikmesriike vahendite kasutamise määra suurendamisel, ning uurida täiendavaid abi andmise viise;

— teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni COVID-19 pandeemia tõttu ringlussevõtu ja jäätmekäitluse toetamiseks ette nähtud ühtekuuluvusvahendite ümberjaotamisest muudesse valdkondadesse;

— seada kiiremas korras prioriteediks pakendite suhtes kehtivate oluliste nõuete läbivaatamise, et kiirendada plastpakendite disaini ja tootmise kohandamist ringlussevõtu ja kestlikkuse kasuks õigel ajal, et toetada 2025. aastaks seatud plastpakendite ringlussevõtu eesmärgi saavutamist;

245. palub üldisemalt komisjonil täita võimalikult kiiresti kõik veel täitmata kontrollikoja soovitused, esitada konkreetsed rakendamisaruanded ning pikemas perspektiivis võtta kontrollikoja soovitusi arvesse uue fondi ESF+ meetmete rakendamisel alates 2021. aastast.

246. on hämmastunud, et 2019. aastal ei algatatud menetlusi programmide eraldiste vähendamiseks netokorrektsioonide kaudu, nagu on märgitud DG REGIO 2019. aasta tegevusaruandes; kutsub komisjoni üles kehtestama süstemaatiliselt netofinantskorrektsioone, kui ühissätete määruse artikli 145 lõikes 7 sätestatud tingimused on täidetud;

247. kutsub komisjoni üles jätkama suuniste ja toe pakkumist ning tegema kindlaks parimad tavad ja jagama neid liikmesriikidega;

*Tulemuslikkus: Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja Ühtekuuluvusfond*

248. tuletab meelde, et ERFist ja Ühtekuuluvusfondist toetatakse ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitikat (ELi ühtekuuluvuspoliitika), mille eesmärk on edendada ELis majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust piirkondade arengutaseme erinevuste vähendamise teel.

249. tuletab meelde, et ERF hõlmab kõiki liikmesriike ja keskendub mitmele peamisele prioriteetsele valdkonnale, nagu innovatsioon ja teadusuuringud, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) toetamine ning vähese $CO_2$ heitega majandus; märgib, et komisjon eraldas 2019. aastal ERFi eelarvest 31,1 miljardit eurot; meenutab, et Ühtekuuluvusfondist toetatakse liikmesriike, mille kogurahvatulu elaniku kohta on alla 90 % liidu keskmisest; fond rahastab peamiselt üleeuroopaliste transpordivõrkude ja keskkonnaga seotud projekte ja selle 2019. aasta eelarveline eraldis oli 11,5 miljardit eurot;

250. märgib murega, et aastaid pärast programmitöö perioodi 2014–2020 algust püsis ajakavas vaid veidi üle kolmandiku ERFi ja Ühtekuuluvusfondi programmide 72 näitajast, kuigi mitut sihtväärtust oli vähendatud; tuletab meelde soovitust veelgi parandada põhilisi tulemusnäitajaid; märgib siiski, et andmete piiratus takistab audiitoreid selle poliitikavaldkonna tulemuslikkust põhjalikult hindamast, kuna on raske hinnata, kas fondid on täitnud või suudavad tõenäoliselt täita seatud üld- ja erieesmärgid, kuigi üksikute näitajate edusamme saab hinnata seatud vahe-eesmärkide ja sihtide alusel; palub komisjonil välja töötada järjepidev hindamisraamistik, mis võimaldab hinnata, kas ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vahe-eesmärgid ja sihid on saavutatud;

251. on mures kontrollikoja osutatud probleemide pärast, mis on seotud sisekontrolli puudumisega liikmesriikides ja andmete ebausaldusväärsusega;

252. võttes arvesse asjaolu, et suurem osa leitud vigadest oli seotud toetuskõlbmatute projektidega, rõhutab tõsist muret seoses saavutatud tulemusi käsitleva komisjoni aruandluse usaldusväärsusega, sest ükski neist ega taolistest (veel kindlaks tegemata) projektidest ei tohiks mingil viisil mõjutada liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika abil saavutatud laiemate tulemuste üldist hindamist; soovitab, et komisjon oma aruandlusprotsessi ümber hindaks, lähtudes tegelikult saavutatud tulemustest;

253. tunnistab andmekaeveprogrammi Arachne taoliste digivahendite tähtsust võitluses korruptsiooni ja liidu rahaliste vahendite väärkasutamise vastu; kutsub kõiki liikmesriike üles rakendama selliseid vahendeid ilma edasiste põhjendamatute viivitusteta; peab kahetsusväärseks, et mitte kõik liikmesriigid ei kasuta pettuste paremaks avastamiseks Arachne andmekaevevahendit; tuletab meelde, et nii komisjon kui ka liikmesriigid vastutavad ühtekuuluvuspoliitika kulutustega seotud pettuste uurimise eest; nad peavad suurendama jõupingutusi pettuste ennetamiseks ja avastamiseks koostöös Euroopa Prokuratuuri ja OLAFiga; rõhutab, et lisaks Arachne vahendile peaks komisjon tõsiselt kaaluma ka suurandmete ja muude IT-vahendite kasutamist mitte ainult uurimise eesmärgil, vaid ka selleks, et jälgida suundumuste muutusi ja ennetada muid liidu vahendite väärkasutamise viise;

254. märgib, et mõlemad fondid kuuluvad komisjoni ja liikmesriikide jagatud eelarve täitmise raamesse ning neid rakendatakse rakenduskavade abil, mille koostavad liikmesriigid ja kinnitab komisjon;

255. märgib rõõmuga, et kontrollikoja esimeses tulemuslikkuse aastaaruandes, milles käsitletakse olukorda 2019. aasta lõpul, esitatakse ERFi programmi tulemuslikkuse ülevaade kui positiivne näide selgelt sõnastatud järeldustest üldeesmärgi kohta; ergutab regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraati jätkama tulemuslikkust käsitlevates jagudes selgete järelduste esitamist nii üld- kui ka erieesmärkide kohta ning kutsub teisi peadirektoraate üles seda head eeskuju järgima ja oma järeldusi parandama, muutes need informatiivsemaks ja selgemaks;

256. juhib tähelepanu sellele, et väljundi- ja tulemusnäitajate põhjal saadud teavet täiendavad paljude selliste hindamiste ja uuringute tulemused, milles on analüüsitud perioodi 2007–2013 tulemusi ning perioodi 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika programmide kavandamise ja rakendamise varajasi etappe; peab kahetsusväärseks, et nende hindamiste hiline ajastus, nagu õigusaktides kavandatud, tähendab, et õppetunnid saadakse liiga hilja, et mõjutada praegust või järgnevat programmitöö perioodi (näiteks ajavahemiku 2014–2020 järelhindamiste tulemused tehakse ilmselt kättesaadavaks 2025. aasta lõpuks, nagu nõutakse ühissätete määruses, kuid selleks ajaks on programmitöö periood 2021–2027 kestnud juba viis aastat ja komisjoni seadusandlike ettepanekute ettevalmistamine 2027. aasta järgseks perioodiks on tõenäoliselt juba kaugele edenenud);

257. märgib murelikult, et eelmise programmitöö perioodi sama etapiga võrreldes on ERFi ja Ühtekuuluvusfondi kasutusmäärad kuuenda rakendusaasta lõpul 6,6 % madalamad; toonitab, et see on osaliselt tingitud viivitustest programmitöö perioodi alguses; märgib siiski, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutusmäär oli 2019. aastal kõrgem kui 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku mis tahes teisel aastal; juhib ühtlasi tähelepanu ohule, et rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpu lähenedes ja COVID-19 kriisi asjaolusid arvestades võib kasutusmäär saada liikmesriikidele ühtekuuluvuse eesmärkidest, tulemuslikkusest ja korrapärasusest tähtsamaks; rõhutab, et üleminek tulemuslikkuselt nõuetele vastavusele takistaks ühtekuuluvuseesmärke ja tekitaks tarbetuid kulutusi; kutsub seetõttu komisjoni üles töötama välja meetmeid menetluste lihtsustamiseks, mis eespool nimetatud asjaoludel aitaksid kaasa vahendite vastutustundlikule ja asjakohasele kasutamisele ning seega liikmesriikide majanduse taastumisele, pidades silmas, et liikmesriikide eesmärgid programmitöö perioodiks 2021–2027 peavad olema palju ulatuslikumad, et reageerida COVID-19 kriisi majanduslikule ja sotsiaalsele mõjule, eesmärgiga kaitsta kodanikke, säästa töökohti ja parandada investeerimiskliimat, kaasates taastamiskavade väljatöötamisse ja elluviimisse kõik valitsustasandid;

258. palub komisjonil kindlaks teha piirkonnad, kus vahendite kasutamise määr on madal, ning aidata neil kasutusmäära suurendada, määrates kindlaks reeglid, mis aitaksid parandada ühtekuuluvusfondide tõhusust ja tulemuslikkust;

259. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitikas, mida iseloomustavad suured taristuprojektid, võib programmi alguse, selle rakendamise ning väljundite ja tulemuste saavutamise vahel olla ajaline viivitus; peab murettekitavaks, et edusamme mõjutab tõenäoliselt ka ühtekuuluvuspoliitika suhteliselt vähene rakendamine võrreldes liidu ülejäänud eelarvega; märgib, et need tegurid ja asjaolu, et viimased kättesaadavad andmed (rakendusperioodil, mis kestab 2023. aasta lõpuni) on seotud 2018. aasta lõpuga, raskendavad kontrollikoja hinnangul praeguses etapis järelduste tegemist eesmärkide saavutamise kohta; kutsub komisjoni üles vähendama ajalist viivitust programmi alguse, selle rakendamise ning väljundite ja tulemuste saavutamise vahel; märgib, et võrgustiku väljakujundamise järelevalvet tuleb tugevdada; nõuab tungivalt, et komisjon moodustaks eksperdirühma, kes pakuks liikmesriikidele toetust selliste suurte projektide juhtimisel;

260. tunneb suurt muret seoses meediateadetega ERFi kaasrahastatud investeeringute kohta ühes liikmesriigis, kus algselt ametikoolituseks mõeldud hoonete otstarvet pärast nõutavat kolmeaastast perioodi muudeti; peab kahetsusväärseks selle otstarbemuutusega väidetavalt seotud pettust ja isiklikku rikastumist; kahetseb, et komisjon ei ole suutnud esitada täiendavat teavet, et viimaseid kahtlusi hajutada; tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle neid väiteid nõuetekohaselt uurida; on seisukohal, et kestvuse mõiste on oluline tagatis liidu vahendite tulemuslikuks ja tõhusaks kasutamiseks ühtekuuluvuspoliitika raames;

261. leiab, et seadusega nõutav kolme- kuni viieaastane minimaalne kestvus on investeeritud märkimisväärse summa ja selliste projektide pikaajalisusega arvestades liiga lühike; kahetseb, et kaasseadusandjad ei otsustanud [ühissätete määruse] läbivaatamise käigus kehtestada pikemaid kestvusnõudeid; märgib, et taristuinvesteeringute kestvust ja enneaegset ümberkorraldamist käsitlevates eeskirjades on liikmesriigiti märkimisväärseid erinevusi;

262. tunneb muret ettevõtjate rahastamise kontrolli ja järelmeetmete puudumise pärast; palub komisjonil töötada välja üksikasjalik strateegia rahastamise kontrollimiseks; kutsub komisjoni üles hindama selle finantsmehhanismi kaudu rahastatud projektide tulemusi; ergutab komisjoni avaldama oma hindamise tulemusi;

263. võtab teadmiseks muud kontrollikoja tulemuslikkuse analüüsi seisukohast olulised tegurid, mis selgitavad asjaolu, et ühtekuuluvuspoliitika eesmärke, mis on seotud muu hulgas tööhõive määra, majandusarengu ning kliima ja energiaga, mõjutavad tugevalt mitmesugused riiklikud ja välised tegurid nii Euroopas kui ka maailmas, ning et paljudes liikmesriikides moodustavad ühtekuuluvuspoliitika vahendid tavaliselt väikese osa nendele küsimustele eraldatud vahenditest, mistõttu ilma spetsiaalselt kohandatud riikliku poliitika ja programmideta, mis toimiksid koos ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidega, võivad need edusammud olla väga piiratud;

264. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku lisategurite kohta, näiteks et liidu käsutuses on mitmesugused poliitilised vahendid oma nõudlike ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide saavutamiseks, millest ühe osa moodustavad ERF ja Ühtekuuluvusfond, ning et eesmärkide saavutamist silmas pidades on kavandatud ka muud fondid ja seadusandlikud algatused, mistõttu tihti ei ole võimalik eristada eri poliitiliste vahendite mõju eesmärkidele lähenemisel;

265. rõhutab murega, et kontrollikoja analüüs, mis põhineb 2018. aasta lõpu seisuga kättesaadavatel nappidel andmetel, näitab, et 72 näitajast püsib eesmärkide saavutamise ajakavas vaid kolmandik, umbes pooled näitajad on plaanist maha jäänud ning ülejäänute kohta ei olnud kontrollikojal võimalik järeldusi teha; avaldab kahetsust, et üheksast üldeesmärkidega seotud näitajast püsib ajakavas ainult kaks, märgib aga samas, et umbes kolmandikule näitajatest oli 2018. aastaks seatud vahe-eesmärk ning kontrollikoja hinnangul on neist 70 % kas täidetud või täitmisele väga lähedal;

266. kuigi ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vahendeid saab veel välja maksta kuni 2023. aastani, rõhutab murega, et kokku üksnes 40 % väljundnäitajatest püsib ajakavas ning tulemus- ja mõjunäitajate puhul on see osakaal ainult 10 %;

267. tuletab meelde, et strateegia „Euroopa 2020“ on liidu kõrgetasemeline strateegia aastateks 2010–2020; märgib, et perioodiks 2014–2020 on komisjon kindlaks määranud üheksa näitajat, et mõõta strateegia eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme tööhõive, teadus- ja arendustegevuse, kliimamuutuste ja energeetika, hariduse ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse valdkonnas; märgib, et 2018. aasta andmete põhjal järeldab komisjon, et tööhõive- ja hariduseesmärgid tõenäoliselt saavutatakse, samal ajal kui teadus- ja arendustegevuse ning vaesuse ja sotsiaalse kaasatuse valdkonna eesmärkide saavutamine ei edene kavakohaselt ja neid ilmselt ei saavutata;

268. rõhutab suure murega, et kõigist kümnest programmiaruannetes esitatud näitajast, mis on seotud eesmärgiga toetada kõigis sektorites üleminekut vähese $CO_2$ heitega majandusele, püsib ajakavas ainult näitaja nr 1 – parema energiatarbimise klassifikaatori näitajaga leibkondade arv; nõuab, et komisjon seaks ka rohelise kokkuleppe eesmärke silmas pidades selle eesmärgiga seotud parandused absoluutseks prioriteediks;

269. rõhutab, et vastusena COVID-19 puhangule võttis liit kasutusele meetmed, mis suurendavad liikmesriikide paindlikkust Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastuse kasutamisel (näiteks loobuti nõudest eraldada kindel osa Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastusest põhiteemadele, kuid ettepanekus väljapakutud paindlikkus võib mõjutada liidu võimet saavutada rakenduskavades algselt seatud eesmärke);

270. võtab teadmiseks, et COVID-19 kriis on tekitanud uue ja ootamatu probleemi, millele liit ja selle liikmesriigid peavad otsustavalt reageerima ning liidu ja riiklikul tasandil lahendusi pakkuma;

271. tunneb heameelt suurema finantspaindlikkuse üle seoses ühtekuuluvuse valdkonna kulutustega, mis võimaldab liikmesriikidel kasutada neid vahendeid kriisiga seotud projektide rahastamiseks; rõhutab vajadust edendada kõigi eelseisvatel kuudel tööpuuduse ja tervishoiuprobleemidega vaeva nägevate ühtekuuluvuspoliitikaga seotud sidusrühmade, peamiselt VKEde, kohalike omavalitsuste ja piirkondade järjepidevust ja tihedamat koostööd;

272. juhib tähelepanu probleemidele, mis liidu patsientidel piiriülese tervishoiu direktiivi kasutamisel tekivad ja mida on kirjeldatud kontrollikoja eriaruandes nr 7/2019; eelkõige puudutavad probleemid võimalike patsientide teadlikkust oma õigustest, takistusi ja viivitusi patsiendi terviseandmete elektroonilisel vahetamisel liikmesriikide vahel ning tervishoiuteenuste kättesaadavust harvikhaigusi põdevate patsientide jaoks;

273. tunneb muret seoses kontrollikoja arvamusega, et on kindlaid viiteid sellele, et liit ei suuda 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärke täita; märgib, et komisjoni sõnul on loodusvarade kasutamisest tuleneva negatiivse keskkonnamõju vähendamisel tehtud vähe edusamme; toonitab kontrollikoja tähelepanekut, et poolte liidu liikmesriikide puhul oli oht, et nad ei tooda taastuvenergiast piisavalt elektrit, et täita oma 2020. aasta eesmärke; märgib, et ülevaatearuandes liidu energia ja kliimamuutustega seotud meetmete kohta teatas kontrollikoda, et liikmesriikide kavandatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine ei vasta 2030. aastaks seatud 40 % eesmärgile; kutsub komisjoni üles tulemusi uuesti hindama, et arvesse võtta COVID-19 pandeemiat ja rohelise kokkuleppe paketti;

274. tunneb muret selle pärast, et üksnes pooled 16 näitajast, mis on seotud eesmärgiga „Säästva transpordi edendamine ning oluliste võrgutaristute kitsaskohtade kõrvaldamine“, liiguvad oma eesmärkide saavutamise suunas; peab kahetsusväärseks, et viimase komisjoni poolt heakskiidetud aruande kohaselt on liikmesriigid vähendanud suuremat osa 2023. aastaks seatud eesmärkidest, mõnel juhul märkimisväärsel määral (näiteks vähendati näitaja „Uue raudteeliini kogupikkus“ ERFi ja Ühtekuuluvusfondi summaarset sihtväärtust 947 km-lt 579 km-le (39 %) ning näitaja „Uute või täiustatud trammi- ja metrooliinide kogupikkus“ ERFi ja Ühtekuuluvusfondi summaarset sihtväärtust 680 km-lt 441 km-le (35 %));

275. kordab parlamendi nõudmist, et turismi jaoks loodaks uus eelarverida, mille kaudu toetada seda sektorit, mida COVID-19 kriis on rängalt tabanud; väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda on algatanud auditi, et hinnata turismiprojekte, mida kaasrahastati 2007.–2013. aastal ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vahenditest 6,4 miljardi euroga ja mida on 2014.–2020. aastal seni kaasrahastatud 4 miljardi euroga, et parandada ELi turismipoliitikat;

276. märgib, et praeguse programmitöö perioodi (2014–2020) kuuendaks aastaks, 2020. aasta jaanuariks, oli algselt eraldatud vahenditest välja makstud vaid umbes 31 %, mis seab Euroopa ühendamise rahastu vahendite täieliku ärakasutamise kahtluse alla; kutsub liikmesriike üles investeerimist märkimisväärselt kiirendama ja palub komisjonil järelevalvet tõhustada, sest COVID-19-ga seotud majanduslangusest kiireks taastumiseks on taristuinvesteeringuid hädasti vaja;

277. rõhutab veel kord, et selles poliitikavaldkonnas mõõdavad kõik näitajad saavutatud projektide tulemuste asemel väljundit ( need annavad peamiselt andmeid programmi rakendamise kohta seoses taristu ehitamisega); nõuab tungivalt, et komisjon kavandaks poliitikat nii, et võimaldada tulemuste ja saavutatud laiema mõju nõuetekohast pidevat ja vahehindamist;

278. tuletab meelde, et kontrollikoda juhtis oma 2019. aasta auditis tähelepanu eelkõige Ühtekuuluvusfondi alakasutamisele uute raudteeliinide rahastamisel; rõhutab säästvatesse transpordivõrkudesse investeerimise suurt tähtsust ja kutsub nappide tulemustega liikmesriike üles jõupingutusi suurendama;

279. rõhutab, et hiljutises kontrollikoja auditis transpordi suurtaristute ([9]) kohta tõdeti, et on ebatõenäoline, et liidu transpordi põhivõrk saavutab 2030. aastaks oma täisvõimsuse; lisaks märkis kontrollikoda ülevaatearuandes, et kuna liidu rahastamise ulatus on üldiste vajadustega võrreldes piiratud, tuleb keskenduda prioriteetidele, millel on suurim liidu lisaväärtus;

280. palub komisjonil edasi arendada oma mehhanismi ja vahendeid, mis võimaldavad kodanikel ja sidusrühmadel saada teavet turismi- ja transpordiprojektide kohta, mida komisjon ERFist ja Ühtekuuluvusfondist rahastab;

281. on seisukohal, et nagu märgitud kontrollikoja auditis transpordi suurtaristute kohta, on liiklusprognoose vaja parandada ja paremini kooskõlastada; juhib tähelepanu sellele, et liiklusprognoosides tuleks arvesse võtta usaldusväärseid majandushinnanguid ja kulude-tulude analüüse ning need tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse võimalikke viivitusi; rõhutab, et halba kavandamist tuleks vältida, eriti kliimamuutuste valdkonnas, ning et komisjoni planeerimisprotsess vajab parandamist, eelkõige keskkonnakaitse ja ressursside kasutamise valdkonna nõuete rakendamisel;

282. peab kahetsusväärseks, et komisjoni seadusandlikus ettepanekus Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kohta aastatel 2021–2027 kaotatakse kõik suurprojektide hindamisnõuded, sealhulgas kulude-tulude analüüsi nõue. Kuigi mööndakse, et see vähendab üldist halduskoormust, kaalub selle üles suurem oht, et kaasrahastatavate investeeringutega ei tagata parimat kulu ja tulu suhet; nõuab tungivalt, et komisjon oma ettepaneku ümber hindaks;

([9]) Kontrollikoda, eriaruanne nr 10/2020: „ELi transporditaristud: megaprojektide elluviimist tuleb kiirendada, et saavutada võrgust oodatav kasu õigeaegselt.“

283. väljendab heameelt selle üle, et 2019. aastal võeti lõpuks vastu Euroopa ligipääsetavuse akt, rõhutab selle tähtsust liidu esimese õigusaktina oma valdkonnas, palub komisjonil tähelepanelikult jälgida liikmesriikide edusamme kõigi vajalike õigus- ja haldusnormide vastuvõtmisel ja avaldamisel, et täita Euroopa ligipääsetavuse akti 28. juuniks 2022;

284. on seisukohal, et programmiaruannetes välja toodud ERFi erieesmärgiga „VKEde konkurentsivõime suurendamine“ seotud üheksast näitajast vaid kolm (33 %) püsivad oma eesmärkide saavutamisel ajakavas, ja seega on tulemused puudulikud; rõhutab, et need kolm näitajat on seotud väljundiga, mõõtes ERFist rahastatavate ettevõtete arvu, samal ajal kui muud näitajad, näiteks need, millega hinnatakse, kas erainvesteeringud vastavad ettevõtjatele antavale riigiabile, ja rahastatavate ettevõtjate tööhõive kasv ei ole ajakavas püsinud; nõuab tungivalt, et komisjon kavandaks poliitikat nii, et võimaldada tulemuste ja saavutatud laiema mõju nõuetekohast pidevat ja vahehindamist, kaasa arvatud pikaajalise tööpuuduse leevendamise poliitika mõju hindamine;

285. märgib, et ERFi rahalisi vahendeid kasutati koos riiklike VKEde toetusallikatega, kas täiendades kehtivaid riiklikke meetmeid või täites lüngad tugisüsteemis, kuid komisjon ([10]) leidis siiski, et ERFi ja ESFi toetuse koostoime oli üldiselt väike, vaatamata sellele, et tööhõive tagamine on tähtis;

286. võtab arvesse, et kontrollikoja kinnitava avalduse 2019. aasta auditi kontekstis oli 12 liikmesriigi juhitud ning ERFi ja Ühtekuuluvusfondi kaasrahastatud 121 projektist viidud lõpule ainult 11; märgib, et seitsme projekti puhul saavutati eesmärgid täielikult ja kahe puhul osaliselt ning ülejäänud kahe projekti eesmärgid jäid saavutamata;

287. märgib murega, et puudub selge teave ühtekuuluvusfondide lõplike abisaajate kohta, ning palub komisjonil tagada, et kogutaks kogu vajalik teave selle rahastamise kohta ja et see ei piirduks ainult finantsvahendajatega, vaid keskenduks eelkõige lõplikele abisaajatele;

288. rõhutab viienda rahapesuvastase direktiiviga kasutusele võetud lõplike tegelike tulusaajate avalike registrite suurt potentsiaali võitluses korruptsiooni, liidu vahendite väärkasutamise ja huvide konflikti vastu; palub komisjonil tagada, et andmed ettevõtete tegelike tulusaajate kohta koondatakse ja tehakse üldsusele kättesaadavaks;

289. peab tervitatavaks asjaolu, et komisjoni kohaldatavate ennetusmeetmete raames jätkab tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat ranget maksete katkestamise ja peatamise poliitikat, et kaitsta liidu finantshuve; märgib sellega seoses, et ESFi / noorte tööhõive algatuse ja FEADi puhul võeti 2019. aastal vastu 12 maksete katkestamise otsust ja üks maksete peatamise otsus ning lisaks saadeti asjaomastele liikmesriikidele 16 hoiatuskirja ja viis maksete peatamise eelset kirja;

290. tunneb suurt muret diskrimineerivate meetmete pärast, mida alates 2019. aastast on võtnud mitmed Poola kohalikud omavalitsused, kes on vastu võtnud nn LGBTI-vaba tsooni resolutsioonid või piirkondlikud perekonnaõiguste hartad, mis diskrimineerivad eelkõige üksikvanemaga ja LGBTI-peresid; märgib, et need asutused saavad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidelt toetust ja mõjutavad nende haldamist; rõhutab, et kooskõlas määrusega (EL) nr 1303/2013 peab liidu vahendite kasutamine olema kooskõlas mittediskrimineerimise põhimõttega; leiab, et eespool osutatud kohalikes omavalitsustes ja piirkondades valitseb tõsine oht, et neid sätteid võidakse rikkuda; kutsub komisjoni üles tagama, et Ühtekuuluvusfondi vahendid makstakse välja kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigustega ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde käsitleva ühissätete määrusega; kutsub komisjoni üles uurima Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vastavust liidu õigusele, eelkõige diskrimineerimisvastastele sätetele, andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selle uurimise tulemustest aru ja kasutama kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas finantskorrektsioone, kui ta leiab selgeid tõendeid vahendite väärkasutamise kohta nendel põhjustel;

*Tulemuslikkus: Euroopa Sotsiaalfond (ESF) ja noorte tööhõive algatus*

291. võtab teadmiseks komisjoni järelduse, et liidueelarve tulemuslikkuse poolest liigub enamik programme programmitöö perioodi alguses seatud eesmärkide suunas ning vaatamata viivitustele 2014.–2020. aasta ühtekuuluvusprogrammide käivitamisel on edasiminek kiirenemas; märgib siiski, et komisjon saab tulemuslikkuse kohta lõplikke järeldusi teha alles praeguste programmide lõpetamisele järgnevate üksikasjalike hindamiste põhjal;

([10]) Euroopa Komisjon, „Ex-post evaluation of 2007-2014, Support to SMEs – Increasing Research and Innovation in SMEs and SME Development“ (Ajavahemiku 2007–2014 järelhindamine, VKEde toetamine – VKEde teadusuuringute ja innovatsiooni suurendamine ning VKEde arendamine), veebruar 2016.

292. tuletab meelde Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja noorte tööhõive algatuse tähtsat rolli, kuna need aitavad suurendada tööhõivet, luua kvaliteetseid töökohti, edendada haridust ja koolitust ning vähendada vaesust ja sotsiaalset tõrjutust; rõhutab, et ELi, riiklikud ja piirkondlikud institutsioonid peavad eelolevatel aastatel jätkama ESFi ja noorte tööhõive algatuse rahalist ja poliitilist toetamist, et aidata neil oma eesmärke saavutada; võtab teadmiseks, et ESFi puhul, mis moodustab tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi 2019. aasta eelarvest 94,7 %, on peamine olemuslik risk seotud rahastatavate toimingute ja tegevuse keerukuse, toetusesaajate tüpoloogia ja mitmekesisuse ning iga-aastaste sekkumiskordade suure arvuga;

293. märgib, et kontrollikoja esimene aastaaruanne liidu eelarve täitmise tulemuslikkuse kohta 2019. aasta lõpu seisuga ei hõlma ESFi ega Euroopa abifondi enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD);

294. kiidab heaks komisjoni hinnangus (veebruaris 2021) esitatud järeldused ESFi 2014.–2018. aasta toetuse kohta tööhõivele ja tööjõu liikuvusele, sotsiaalsele kaasatusele ning haridusele ja koolitusele; märgib rahuloluga, et ajavahemikul 2014–2018 osales ESFi meetmetes ligikaudu 23 miljonit inimest ja et 52 % osalejatest olid naised; märgib lisaks, et peaaegu 3,2 miljonit osalejat on juba leidnud töökoha ja 3,9 miljonit on edukalt omandanud kvalifikatsiooni;

295. märgib, et 2018. aastaks oli ESFist ja noorte tööhõive algatusest kulutatud 10,4 miljardit eurot, et noorte tööhõive toetamise projektides osales 3,8 miljonit alla 30-aastast inimest ja 1,4 miljonit inimest asus kohe pärast osalemist tööle;

296. märgib ühtlasi, et 2018. aasta lõpuks oli ESFist sotsiaalseks kaasamiseks investeeritud 33,8 miljardit eurot ja sotsiaalse kaasamise meetmetes oli osalenud peaaegu 6,2 miljonit inimest ning neist peaaegu 700 000 on leidnud töökoha ja ligi 400 000 on omandanud kvalifikatsiooni;

297. väljendab rahulolu sellega, et ESFi raames on lihtsustatud kuluvõimaluste kasutuselevõtt vähendanud halduskoormust ja lihtsustanud rakendamist nii rakenduskavasid haldavate asutuste kui ka toetusesaajate jaoks;

298. märgib, et Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm (EaSI) rahastas oma 2019. aasta tööprogrammi raames viie projektikonkursi kaudu 44 projekti kokku 29,3 miljoni euro ulatuses; võtab teadmiseks, et 2019. aasta oktoobris allkirjastas tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat esimese aktsiate märkimise EaSI rahastamisvahendis, mis kujutab endast 200 miljoni euro suurust fondi mikro- ja sotsiaalsetele ettevõtetele antavate laenude toetamiseks;

299. rõhutab vajadust veelgi suurendada Euroopa Sotsiaalfond+i (ESF+) vahendeid, et võimaldada tööturule kaasamist ja kohandatud koolitust, kuna COVID-19 kriis mõjutas ebaproportsionaalselt just naiste tööhõivet, eelkõige naisi, kes töötavad mitteametlikus majanduses ja ebakindlates töötingimustes ning mõnes väga mõjutatud ja väga suure naiste osakaaluga sektoris;

300. märgib, et liidus on vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus keskmiselt rohkem kui iga viies inimene ja iga neljas laps; tuletab meelde liidu kohustust toetada enim puudust kannatavaid inimesi enim puudust kannatavate isikute Euroopa abifondi kaudu, leevendades liidus vaesuse kõige rängemaid vorme, nagu toidupuudus, kodutus ja laste vaesus; märgib, et FEAD toetab igal aastal ligikaudu 13 miljonit inimest, sealhulgas umbes 4 miljonit alla 15-aastast last;

*Soovitused*

301. palub komisjonil teha järgmist:

— võtta järelmeetmeid seoses väidetava pettusega, mis puudutab kutseõppekeskuste otstarbe muutmist; analüüsida, kas teistes liikmesriikides esineb sarnaseid probleeme seoses liidu kaasrahastatud taristuprojektide otstarbe muutmisega;

— teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni viivitamata oma järeldustest ja analüüsi põhjal võetavatest võimalikest edasistest meetmetest;

— koostada põhjalik analüüs eri riikide eeskirjade kohta, mis käsitlevad taristuinvesteeringute kestvust ja taristu otstarbe enneaegset muutmist, ning jagada seda analüüsi eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga;

— ergutada liikmesriike välja töötama riiklikke õigusakte piisavate kestvusperioodide kohta, mis ületaksid paljudes liikmesriikides juba kehtivaid miinimumnõudeid;

— tagada, et investeeringute kestlikkus oleks kindlustatud pikemaks ajaks;

***Loodusvarad***

302. märgib, et rubriigi „Loodusvarad“ maksed ulatusid 59,5 miljardi euroni ning need maksti välja järgmiste programmide ja poliitika kaudu:

— otsetoetused Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) raames – kuni 69,5 % ehk 41,4 miljardit eurot;

— turuga seotud kulud EAGFi raames – kuni 4,0 % ehk 2,4 miljardit eurot;

— Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) – kuni 23,9 % ehk 14,2 miljardit eurot;

— Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF) – kuni 1,4 % ehk 0,8 miljardit eurot;

— muud programmid – kuni 1,2 % ehk 0,7 miljardit eurot;

303. võtab arvesse, et ÜPP tulemuslikkuse jälgimiseks on ette nähtud kaks peamist näitajate kogumit, mis põhinevad peamiselt liikmesriikide aruandlusel ja Eurostati kogutud andmetel:

— ühine seire- ja hindamisraamistik sisaldab 210 näitajat: 45 taustanäitajat, 84 väljundnäitajat, 41 tulemusnäitajat, 24 sihtnäitajat ja 16 mõjunäitajat;

— ÜPP programmiaruanded sisaldavad 63 näitajat, mis on enamasti pärit ühisest seire- ja hindamisraamistikust: kuus neist on ette nähtud kolme üldeesmärgiga seotud mõju mõõtmiseks, ülejäänud on erieesmärkidega seotud väljund-/sisend-, tulemus- ja mõjunäitajad;

304. väljendab heameelt kontrollikoja järelduse üle, et EAGFi otsetoetused, mis moodustavad 70 % loodusvaradega seotud kulutustest, on endiselt oluliste vigadeta ja kogu peatüki hinnanguline veamäär jääb allapoole olulisuse künnist, mis näitab, et liikmesriikide varasematel aastatel rakendatud parandusmeetmete kavad on olnud tulemuslikud;

305. märgib, et mõlema ÜPP fondi veamäära on pidevalt vähendatud tõhusate juhtimis- ja kontrollisüsteemide, eelkõige ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (IACS) abil;

306. märgib rahuloluga, et otsetoetustega seotud kulutuste tase võrreldes määruses (EL) nr 1307/2013 sätestatud netoülemmääradega on 2017. aastast alates tõusnud 99 %-ni; märgib, et EAFRD eelarve täitmise määr oli 2019. aasta lõpuks rahuldav ja moodustas keskmiselt 50 % kogu rahastamispaketist; palub komisjonil avaldada iga liikmesriigi kohta otsetoetustega seotud kulud ja EAFRD vahendite eraldamise määr;

307. rõhutab, et ÜPP vahendite, eelkõige otsetoetuste väär jaotamine viib rahajaotuses soovimatute tagajärgedeni, mille hulka kuuluvad näiteks toetuste koondumine väheste saajate kätte, põllumajandusmaa hinna kapitaliseerimine ja nn keskkonnahoidlike finantsinvestorite – kes peavad otsetoetusi põllumajandusmaalt teenitavateks atraktiivseteks dividendideks – soov maa välja rentida, mille tõttu tõuseb maa hind väikeste ja keskmise suurusega aktiivsete põllumajandustootjate jaoks kõrgemale; peab kahetsusväärseks, et praeguste ÜPP reeglite kohaselt on selline soovimatu rahajaotus seaduslik, ning rõhutab, et füüsiliste isikute jaoks on tingimata vaja kindlaks määratud tõhusaid ja jõustatavaid piirmäärasid, mis seda soovimatut mõju 2021.–2027. aastal ÜPP elluviimisel piiraksid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama ettepanekuid, mille parlament on selle kohta esitanud;

308. rõhutab, et vaja on kaotada põhjendamatu halduskoormus, eelkõige järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames, kuna see takistab ÜPP kaudu investeerimist, ning niivõrd kui võimalik lihtsustada uuest keskkonnahoidlikkusest tulenevaid kohustusi;

309. rõhutab, et praegune ÜPP kontrolli- ja auditisüsteem on osutunud väga tõhusaks, et tagada liidu finantshuvide kaitse, õigusstabiilsus ning põllumajandustootjate ja teiste toetusesaajate võrdne kohtlemine; rõhutab, et ÜPP sekkumiste nõuetekohane rakendamine on rangelt seotud sellega, kuidas toetusesaajad täidavad liidu tasandil kehtestatud kohustusi;

310. väljendab muret selle pärast, et uue rakendamismudeli raames kavandatav ja liikmesriikidele võimaldatav suurem paindlikkus oma riikliku kontrollisüsteemi ja eeskirjade kavandamisel võib põhjustada liikmesriikide tavade lahknevusi ning süvendada liidu vahendite väärkasutust ja kuritarvitamist ja nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon hoiaks ära ÜPP „taasriigistamise“; tunneb suurt muret ka selle pärast, et see uus rakendamismudel ei pruugi soodustada ÜPP lihtsustamist ega suurendada selle tulemuslikkust ning võib ohtu seada põllumajandustootjate ja liikmesriikide võrdse kohtlemise; on ühtlasi seisukohal, et see suurendaks keerukust ja tooks kaasa maksete ulatuslikuma vähendamise ning lisahalduskoormuse seoses eelarve puuduliku planeerimisega, seades sellega ohtu ÜPP finantsilise usaldusväärsuse; leiab seetõttu, et tuleks kehtestada piisavad kaitsemeetmed, mis tagaksid ÜPP rakendamismudeli stabiilsuse finantsjuhtimise seisukohast;

311. on samal ajal mures, et uued kestliku põllumajanduse nõuded, eelkõige seoses 2030. aasta kliima- ja keskkonnaeesmärkidega, ning ÜPP 2021.–2027. aasta üldeelarve vähendamine võivad takistada EAFRD eelarve täitmist, eriti selle rakendamise varases etapis, ning kahjustada eelkõige väikeste põllumajandusettevõtete kasumlikkust; rõhutab, et uute ÜPP nõuete kehtestamisega peab kaasnema piisav rahastamine liidu tasandil;

312. juhib tähelepanu sellele, et eelmisel aastal mõjutas COVID-19 puhang eriti põllumajandussektorit, mis suurendas põllumajandustootjate põhisissetuleku ebastabiilsuse ohtu; seetõttu leiab, et tulevastel aastatel tuleks ÜPP uue rakendamismudeli raames erilist tähelepanu pöörata ÜPP lõplikele toetusesaajatele tehtavate maksete korrektsuse tagamisele;

313. hoiatab, et Euroopa maksumaksja võib ÜPP avaliku sektori kulutusi valesti mõista, kui liidus kehtivaid keskkonnakaitse ja toiduohutuse õigusakte ei kohaldata kolmandatest riikidest imporditud toodete suhtes; palub komisjonil läbi vaadata kaubanduslepingute kaitseklauslite toimimine, et hõlbustada ja laiendada nende kohaldamist laiemalt kui ainult ajutistes turuolukordades;

314. kutsub komisjoni üles jätkama kolmandate riikidega sõlmitud kehtivate ja tulevaste kaubanduslepingute tähelepanelikku jälgimist toiduohutuse ning keskkonna- ja loomade heaolu standardite valdkonnas; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et kõigis kaubanduslepingutes oleks tugev kestlikkust käsitlev peatükk ja et kaubanduspartnerid täidaksid täielikult selles sätestatud nõudeid; märgib, et ka keskkonnastandardite ja loomade heaoluga seotud tingimused peavad olema võrdsed, ning palub komisjonil edasi arendada tarneahela hoolsuskohustust käsitlevaid õigusakte, tagamaks, et liidu põllumajanduse standardeid ei kahjustata ega seata ohtu;

315. kordab, et on väga mures selle pärast, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) liidu registri süsteemi hooldamises ja käitamises tuvastatud märkimisväärsete turvariskidega seotud maine-, õigus- ja finantsalane ning institutsiooniline reservatsioon, mis on iga-aastases tegevusaruandes esitatud 2010. aastast saadik ja mida kinnitati ka viimasel riskihindamisel, on esitatud ka kliimameetmete peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruandes; peab kahetsusväärseks, et see reservatsioon on püsinud ebatavaliselt kaua; palub komisjonil olukord kiiresti lahendada;

316. rõhutab, et kliimameetmete peadirektoraat ja eelarve peadirektoraat jälgivad, kuidas täidetakse mitmeaastases finantsraamistikus kliimameetmete 20 % osakaalu eesmärki, ning kliimameetmete peadirektoraat aitab teistel peadirektoraatidel kliimameetmeid oma tegevuses arvesse võtta; peab kiiduväärseks, et 2019. aastal kulutati liidu eelarvest kliimameetmetele 20,9 %, kuid kahetseb, et sellest hoolimata saab see näitaja kogu finantsraamistiku kestuse kohta olema hinnanguliselt vaid 19,7 %;

317. märgib, et tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi käsutuses oli 2019. aastal 502,85 miljoni euro suurune eelarve ja töötajaid oli peadirektoraadis 772; juhib tähelepanu sellele, et kulukohustuste täitmise määr oli 95,85 % ja maksete oma 94,63 %;

*Kontrollikoja tähelepanekud*

318. tuletab meelde, et 98 % loodusvarade rubriigi kulutustest on suunatud ühisele põllumajanduspoliitikale (ÜPP); märgib, et loodusvarade rubriigi puhul on veamäär allpool olulisuse piirmäära, võttes arvesse kontrollikoja hinnangulist veamäära (1,9 %); märgib, et otsetoetuste puhul, mis moodustavad 70 % loodusvarade rubriigi kulutustest, jäi see näitaja olulisuse piirmäärast tunduvalt allapoole;

319. võtab teadmiseks loodusvarade poliitikavaldkonnas ilmneva positiivse langustrendi (üldine veamäär on veelgi langenud ja on kontrollikoja hinnangul 1,9 %, mis jääb allapoole olulisuse piirmäära); peab kiiduväärseks, et kontrollikoja tuvastatud veamäär on ÜPP üldise veamääraga väga sarnane (tuginedes põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruandele);

320. märgib, et kontrollikoda uuris 251 tehingut, millest 44 (18 %) sisaldasid vigu ja 207 (82 %) mitte; märgib, et nagu ka varasematel aastatel, oli 70 % vigadest seotud rahastamiskõlbmatute toetusesaajate, tegevuste, projektide või kulutustega;

321. märgib, et 136 maaelu arengu tehingust 114 olid vigadeta, viiel juhul oli vea mõju suurem kui 20 %, 15 tehingut sisaldasid vigu, mis mõjutasid alla 20 % kontrollitud summast, ning kahe makse puhul ei olnud probleeme finantsmõjuga, vaid nõuetele vastavusega;

322. märgib, et investeerimisprojektidele (põllumajandusettevõtete ajakohastamine, põhiteenuste ja külade uuendamise toetamine maapiirkondades, investeeringud metsamajandamisse ja kogukonna juhitud kohaliku arengu toetamisse) tehtud 68 maksest sisaldas vigu üheksa, sh kahel juhul ei vastanud toetusesaaja ja / või projekt rahastamiskõlblikkuse tingimustele;

323. märgib, et 68 maaelu arengu maksest, mis põhinesid põllumajandustootjate deklareeritud pindalal või loomade arvul ning keskkonna- ja kliimakriteeriumide järgimise kohustusel, leiti kaheksas tehingus väikesi vigu (mõjutasid alla 5 % kontrollitud summast), ühe tehingu puhul jäi veamäär 5 % ja 20 % vahele ning kahel juhul rikkusid toetusesaajad keskkonna ja kliimaga seotud rahastamiskõlblikkuse tingimusi, nii et vead mõjutasid mõlemal juhul rohkem kui 20 % kontrollitud summast;

324. märgib, et suure riskiga kulutused olid peamiselt seotud kulude hüvitamise maksetega, näiteks ühtekuuluvuse ja maaelu arengu valdkonnas, kus liidu kulutusi haldavad liikmesriigid; mõistab, et suure riskiga kulutuste suhtes kehtivad sageli keerulised reeglid ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid;

325. märgib suure murega, et turumeetmetega seotud 14 tehingu hulgast tuvastati viis juhtumit (36 %), mille puhul makseasutused olid hüvitanud rahastamiskõlbmatud kulud, kusjuures nendest kolmel juhul olid rahastamiskõlblikkuse eeskirjade rikkumisest tulenevad vead suuremad kui 20 % kontrollitud summast;

326. märgib suure murega, et kalanduse, keskkonna ja kliimameetmetega seotud kuuest tehingust kahe puhul (33 %) leiti hüvitatud kulude seast rahastamiskõlbmatuid elemente;

327. on seisukohal, et läbipaistvus on kodanike/maksumaksjate usalduse ja ÜPP maine säilitamiseks ja parandamiseks väga oluline; võtab teadmiseks kontrollikoja ja ombudsmani murettekitavad järeldused ning eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni arvukad nõudmised, et korruptsiooni ja läbipaistmatuse probleem lahendataks; märgib, et komisjon ei ole teinud suuri edusamme; rõhutab, et andmekaevevahend ARACHNE aitab neid probleeme vaid osaliselt lahendada ning seda tuleks edasi arendada, lisades muid digitaalseid vahendeid, mis aitaksid komisjoni kontrolli tõhustada; toetab kontrollikoja soovitust ARACHNE kasutamisega seotud parimaid tavasid jagada, et ergutada makseasutusi seda rohkem kasutama; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et kõik riigid ei kasuta ARACHNE süsteemi, ning loodab, et selles küsimuses võetakse meetmeid; rõhutab, et komisjon peaks kasutama ARACHNEt ühtse andmebaasina ja propageerima jõuliselt selle kasutamist kõikides liikmesriikides;

328. peab tervitatavaks kontrollikoja eriaruandes nr 18/2019 ([11]) esitatud järeldust, et liidu kasvuhoonegaaside heite andmete esitamine on kooskõlas rahvusvaheliste nõuetega ja heite inventuurandmeid on aja jooksul täiustatud; rõhutab, et näiteks põllumajandus- ja metsandussektorist on vaja paremat ülevaadet; palub komisjonil võtta arvesse soovitusi, kuidas muuta veel paremaks aruandeid, milles analüüsitakse, kuidas aitavad liidu ja liikmesriikide leevendusmeetmed saavutada heitkoguste vähendamise eesmärke;

329. võtab teadmiseks, et tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruandes on keskmiseks allesjäänud veamääraks märgitud 0,4 %, mis jääb tublisti allapoole olulisuse piirmäära (2 %);

330. märgib, et 2019. aastal oli tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi poolt toetuste haldamisega seotud ja tähtajaks tasutud maksete osakaal 92 % (2018. aastal 83 %), kuid jäi siiski allapoole 95 % eesmärki;

331. juhib tähelepanu sellele, et tervise ja toiduohutuse peadirektoraat kirjeldas iga-aastases tegevusaruandes jälle probleeme, mis puudutavad ühtse finantsraamistiku rakendamist toiduahela valdkonnas; märgib, et kuna kriisireservi ei ole, tuleb muu olulise tegevuse jaoks ette nähtud rahalised vahendid hädaolukorras ümber jaotada, ent ei ole kindlat meetodit, mille alusel hinnata, millised loomad tuleb haiguse leviku tõkestamiseks tappa ning millised taimed ja tooted hävitada;

*Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) kulutuste korrektsus*

332. võtab teadmiseks kontrollikoja arvamuse, et sertifitseerimisasutuste rolli suurendamine 2015. aastal (et see hõlmaks ka kulude korrektsuse kohta arvamuse esitamist) oli kasulik, ning tõdemuse, et kontrollikoda on teinud kindlaks mõned valdkonnad, kus on veel arenguruumi, aga need on komisjoni poolt kindlaks tehtud valdkondadega sarnased; palub komisjonil võtta vajalikud meetmed, et muuta sertifitseerimisasutuste töö tulemused usaldusväärsemaks, pidades silmas, et komisjon ja kontrollikoda tuvastasid teatavate sertifitseerimisasutuste kontrollides ja valimite moodustamise meetodites nõrkusi;

([11]) Eriaruanne nr 18/2019 „ELi kasvuhoonegaaside heide: aruandlus toimib, kuid heite vähendamise kohta tulevikus on vaja paremat teavet“ (ELT C 400, 26.11.2019, lk 16).

333. peab kahetsusväärseks, et kontrollikoda ei saa oma töös analüüsida liikmesriikides tuvastatud püsivate puuduste põhjuseid; peab kiiduväärseks, et komisjon külastas kõiki sertifitseerimisasutusi, et uurida nende tegevust, mis puutub seaduslikkusesse ja korrektsusse, ja aidata neil oma tööd 2019. aasta lõpuks parandada, kuid peab kahetsusväärseks, et ka komisjon ei osanud anda liikmesriikide sertifitseerimisasutuste vaheliste riigipõhiste erinevuste ja nende põhjuste kohta sisulist teavet; peab kahetsusväärseks, et teabe puudumine teatavates sertifitseerimisasutustes püsivate süsteemsete puuduste põhjuste kohta takistab nende probleemide tõhusat ja tulemuslikku käsitlemist ja lahendamist; kutsub komisjoni üles analüüsima avastamata vigade peamisi allikaid ja töötama koos auditeerimisasutustega välja vajalikud meetmed, et parandada teatatud jääkmäärade usaldusväärsust, pidades eelkõige silmas ÜPP uut rakendamismudelit, milles sertifitseerimisasutustel on suurem roll; kutsub komisjoni üles keskenduma rohkem esitatavate tulemuste usaldusväärsusele;

334. juhib tähelepanu sellele, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi hinnangul oli ÜPP kulutuste puhul maksetega seonduv risk 2019. aastal kokku umbes 1,9 %, kusjuures otsetoetuste puhul oli see ligikaudu 1,6 %, maaelu arengu puhul 2,7 % ja turumeetmete puhul 2,8 %;

335. märgib, et keskkonna peadirektoraadi eelarve oli 2019. aastal 505,58 miljonit eurot ja töötajaid oli seal 476; juhib tähelepanu sellele, et nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringute täitmise määr oli aasta lõpus üle 99 %;

336. peab kiiduväärseks, et keskkonna peadirektoraat jäi 2019. aastal maksetähtaegadest kinnipidamisega vähem hiljaks – hilinenud makseid oli 3,23 %, kuid 2018. aastal 8,20 %;

337. võtab teadmiseks, et keskkonna peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruandes on keskmiseks allesjäänud veamääraks märgitud 0,80 %, mis jääb allapoole olulisuse piirmäära (2 %);

338. märgib, et 2019. aastal oli liidu eelarve jaotises „Kliimameetmed“ kliimameetmete peadirektoraadi hallata 140,3 miljonit eurot ja töötajaid oli peadirektoraadis umbes 225; juhib tähelepanu sellele, et kulukohustuste täitmise määr oli 99,98 % ja maksete oma 96,41 %;

339. märgib, et kõigist kliimameetmete peadirektoraadi 2019. aasta maksetest tehti pärast tähtpäeva 1,59 %;

*ÜPP kulutustega seotud pettustevastase võitluse põhimõtted ja menetlused*

340. rõhutab, et pettus on tahtlik eksitav tegevus või tegematajätmine, mille tagajärjeks on alusetud maksed;

341. võtab teadmiseks, kuidas kontrollikoda tuvastab auditeeritud tehingutes pettustest või tahtmatutest vigadest tingitud olulisi vigu, ning tuletab meelde, et kontrollikoda leiab igal aastal ÜPP kulutustega seotud võimalikke pettusi, kusjuures olulise mõjuga pettuste oht on suurem turutoetusmaksete, maaelu arengu investeeringute ja muude maksete puhul, mille puhul kasutatakse tavaliselt kulude hüvitamisel põhinevat kaasrahastamist;

342. tuletab meelde, et kuna ÜPP põhineb eelarve jagatud täitmisel, vastutavad pettustevastase võitluse eest nii komisjon kui ka liikmesriigid; võtab teadmiseks, et mis komisjoni puutub, siis põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat annab liikmesriikide haldus- ja kontrolliasutustele pettuste ohtu käsitlevaid koolitusi ja suuniseid ning OLAF uurib koostöös riikide uurimisasutustega pettusekahtlusi;

343. võtab teadmiseks asjaolu, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat võttis 20. oktoobril 2020 vastu ajakohastatud pettustevastase võitluse strateegia;

*ÜPP raha õiglane jaotamine*

344. toonitab, et suuremad põllumajandusettevõtjad ei vaja sissetulekute ülemäärase kõikumise ajal nende stabiliseerimiseks tingimata sama suurt toetust kui väiksemad põllumajandusettevõtjad, sest nad võivad kasutada ära võimalikku mastaabisäästu, mistõttu nad tulevad tõenäoliselt paremini toime; on seisukohal, et komisjon peaks võtma meetmeid tagamaks, et ÜPP vahendeid jaotatakse kaalutud viisil, nii et maksed hektari kohta väheneksid astmeliselt vastavalt põllumajandusliku majapidamise või põllumajandusettevõtte suurusele ([12]);

([12]) Resolutsioon tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2018. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid, punkt 258.

345. nõuab tungivalt, et komisjoni tagaks, et ÜPP eraldised jaotatakse õiglaselt aktiivsetele põllumajandustootjatele ja et selle tulemuseks ei oleks maatehingud, millest saab kasu valitud rühm poliitilisi insaidereid, keda sageli nimetatakse oligarhideks; kutsub komisjoni üles hindama kehtivate ÜPP toetuste eraldamise eeskirjade rikkumisi, nendest kõrvalehoidmist ja nende soovimatuid tagajärgi; juhib tähelepanu läbipaistva ja tugeva juhtimissüsteemi tähtsusele ning kutsub komisjoni lisaks üles pettuste ennetamiseks ja avastamiseks rohkem pingutama ([13]);

*Huvide konflikt, maa hõivamine ja maaomandi liigne koondumine*

346. võtab murega teadmiseks komisjoni andmed otsetoetuste jagunemise kohta 2019. aastal makseliikide kaupa, mis näitavad, et kõige suurem osa otsetoetustest (58 %) jaguneb vaid 15 % toetusesaajate vahel ja 0,5 % kõigist toetusesaajatest saavad toetust rohkem kui 100 000 eurot, mis moodustab otsetoetuste eelarvest kokku 16,3 %, samas kui valdav osa toetusesaajaid (75 %) peab omavahel ära jagama ülejäänud 15 % otsetoetuste eelarvest;

347. peab äärmiselt murettekitavaks, et ÜPP subsiidiumidega soodustatakse maa koondumist põllumajanduslike ettevõtete, investorite, riskifondide, sihtasutuste ja väga rikaste üksikisikute kätte, mis toob kaasa maaomandi veelgi suurema kontsentreerumise; märgib suure murega, et see tõstab põllumajandusmaa hinda, mistõttu on väikestel ja keskmise suurusega põllumajandustootjatel üha raskem maad omandada; rõhutab uuesti, et põllumajandustoetused ei ole mõeldud tagama keskkonnahoidlike investeeringute kindlat tasuvust;

348. kordab oma nõudmist kehtestada ÜPP esimesest ja teisest sambast antavate toetuste puhul füüsilistele isikutele toetussumma ülempiir; on arvamusel, et füüsilistele isikutele kehtestatud toetussumma ülempiirist on palju raskem kõrvale hiilida kui juriidilistele isikutele kehtestatud ülempiiridest; tuletab meelde, et toetusesaajad võivad oma ettevõtteid kunstlikult osadeks jagada või luua täiendavaid ettevõtteid, mis võivad kõik saada maksimumtoetust, nii et juriidilise isiku kohta määratud ülempiir ei ole tõhus meede; väljendab heameelt kavatsuse üle lugeda ühte kontserni kuuluvaid ettevõtteid üheks toetusesaajaks, kuid on seisukohal, et sellest ei piisa: läbipaistmatute ja väga keeruliste äriühingustruktuuride tõttu, mis hõlmavad sageli ka mitmes liikmesriigis ja / või kolmandas riigis asuvaid üksusi, on väga raske tagada, et kõik samasse kontserni kuuluvad ettevõtted tuvastatakse ja et neid käsitletakse ka tegelikult ühe toetusesaajana;

349. kordab oma muret, et ÜPP toetused soodustavad jätkuvalt maa koondumist kuritegelike ja oligarhiliste struktuuride kätte; kordab komisjonile esitatud tungivat üleskutset luua kaebuste esitamise mehhanism, mis annaks põllumajandustootjatele ja VKEdele, kes puutuvad kokku maa hõivamise, riiklike ametiasutuste tõsiste üleastumiste, ebaseadusliku või erapooliku kohtlemisega hangetes või toetuste jagamisel ning organiseeritud kuritegevuse või kuritegelike või oligarhiliste struktuuride poolse survestamise või hirmutamisega, aga ka sunni- või orjatööle tõugatud inimestele ja kõigile teistele, kelle põhiõigusi on raskelt rikutud, võimaluse esitada kaebus otse komisjonile; peab kiiduväärseks, et juba on tehtud ettepanek selline kaebuste esitamise mehhanism uue ÜPP määrusega luua;

350. märgib, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi auditites tuvastati 2017. ja 2019. aastal nõrkusi ka seoses maatükkide identifitseerimise süsteemi toimimise, georuumilise taotlussüsteemi, kohapealsete kontrollide kvaliteedi ning maksete menetlemise pikkade viivitustega, eriti mis puutus kattuvatesse taotlustesse; peab kiiduväärseks, et komisjon on maksete tegemise katkestanud ja määranud makseasutusele katseaja; märgib, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat nõudis makseasutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide puudusi käsitleva tegevuskava esitamist ning neid tugevdati 2019. aastal; märgib, et vearisk puudutab 3,271 miljonit eurot otsetoetusi ja 21,596 miljonit eurot maaelu arengu toetusi ning vastavuse kontrolli menetlus on veel pooleli;

351. peab äärmiselt murettekitavaks Slovakkia riigikontrolli hiljutist aruannet, milles käsitletakse Slovakkia põllumajandusmaksetega tegeleva makseasutuse tegevust ja märgitakse, et otsetoetuste haldamine ning toetuste taotlejate ja saajate süstemaatiline kontroll on läbipaistmatud ([14]); peab murettekitavaks sertifitseerimisasutuste töö tulemuste vähest usaldusväärsust, mis on tingitud kontrollikoja tuvastatud puudustest teatavate sertifitseerimisasutuste kontrollides ja valimite moodustamise meetodites;

352. märgib, et OLAF lõpetas 2020. aastal kolm haldusuurimist, mis käsitlesid liidu põllumajandustoetuste võimalikku väärkasutamist Slovakkias seoses aastatel 2013–2019 esitatud otsetoetuste taotlustega; peab kahetsusväärseks, et üks ettevõte taotles tahtlikult liidu toetusi toetuskõlbmatule maale, mida kasutati peamiselt mittepõllumajanduslikul otstarbel; peab murettekitavaks ka OLAFi avastust, et mõned ettevõtted on aastaid taotlenud toetusi aladele, mille kohta neil puudusid juriidiliselt kehtivad rendilepingud;

([13]) Resolutsioon tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2018. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid, punkt 260.

([14]) https://www.nku.gov.sk/web/sao/news/-/asset_publisher/FaxZbYV7Oqlp/content/direct-aid-in-agriculture-without-targeted-control-with-holes-in-legislation

353. märgib lisaks, et OLAFi uurimiste käigus avastati Slovakkia otsetoetuste kontrolli- ja haldussüsteemis mitmeid puudusi; peab kahetsusväärseks, et seda, kas toetuse taotleja kasutab asjaomast maad seaduslikult, kontrollitakse äärmiselt minimaalselt ning ainult kattuvate taotluste korral; võtab teadmiseks OLAFi tähelepaneku, et riigile kuuluva põllumajandusmaa ja teadaoleva eraomanikuta maa haldamise eest vastutava Slovakkia riikliku asutuse sisekontrollimenetlused tuleks muuta läbipaistvamaks ja õiguskindlamaks; märgib, et kontrollimenetluste puudulikkuse tõttu võib OLAFi hinnangul olla tehtud rohkem kui ühe miljoni euro väärtuses alusetuid makseid;

354. tunneb jätkuvalt sügavat muret teadete pärast, et põllumajandustoetused jõuavad autokraatidest juhtide ja nende lähikondlaste taskusse; kordab, et see on ELi maksumaksjate, eelkõige väikepõllumajandustootjate ja maakogukondade suhtes väga ebaõiglane; rõhutab, et korruptsiooni ja pettuste vastane võitlus peab olema ühise põllumajanduspoliitika lahutamatu osa;

355. rõhutab, et kuna liidu põllumajandusraha jaotamisel on palju huvide konfliktidega seotud probleeme, ei ole soovitav, et sissetulekutoetuse kohta teeksid otsuseid Euroopa Ülemkogu liikmed, põllumajandusministrid, ametnikud või nende pereliikmed;

356. on hämmastunud, et komisjoni hinnangul ei ole Tšehhi põllumajandusministril huvide konflikti, kuigi ta saab ÜPP raames põllumajandusprogrammide kavandamise eest vastutades suures summas ÜPP toetusi; heidab ette, et ilmselgelt tõlgendatakse ja kohaldatakse finantsmääruse artiklit 61 erinevalt; kutsub komisjoni üles esitama põhjaliku aruande, milles selgitatakse, kas mõne liikmesriigi valitsuse liikmete suhtes on käimas auditeid, ning antakse ülevaade kõikide liikmesriikide valitsusliikmetest, kes saavad ÜPP ja / või ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahenditest toetusi;

357. juhib tähelepanu uuringule, mis esitati hiljuti eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile ja milles käsitletakse ÜPP toetuste otseste ja lõplike saajate isikuid ([15]); tuletab meelde selle järeldust, et põhjalikku ja kättesaadavat ülevaadet ei ole toetusesaajatest endiselt võimalik anda; palub seetõttu, et komisjon töötaks koos riiklike ametitega välja standardse ja üldsusele kättesaadava lahenduse, kuidas ÜPP lõplikud toetusesaajad avalikustada;

358. nõuab tungivalt, et komisjon teeks liikmesriikidega koostööd, et kohandada tingimusi, mille alusel riiklikud asutused annavad toetusi suurematele projektidele, sest praegu läheb suurem osa ÜPP vahenditest suurtele ettevõtetele; kutsub komisjoni üles esitama soovitusi ja ühtlustama tingimusi, et need oleksid kogu ELis sidusamad, ent seejuures tuleks siiski arvesse võtta riiklikke eripärasid;

359. palub komisjonil esitada Euroopa Parlamendile põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi auditi tulemused huvide konflikti juhtumi kohta Tšehhi Vabariigis; nõuab, et erilist tähelepanu pööratаks maksete tegemisele ettevõtetele, mis kuuluvad otseselt või kaudselt Tšehhi peaministrile ja teistele Tšehhi valitsuse liikmetele;

360. märgib, et mis puutub turumeetmetesse, siis on kuus makseasutust liigitatud kategooriasse „piiratud usaldusväärsus ja suur risk“ – need on Bulgaaria, Hispaania, Ühendkuningriigi, Kreeka, Itaalia (kahe abikava puhul) ja Portugali omad; kõige kõrgem kohandatud veamäär oli Bulgaarias (11,52 %), millele järgnesid Poola (7,15 %) ja Itaalia (6,12 %); põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat on esitanud meetmete tasandil 7 reservatsiooni – puu- ja köögiviljad: tootjaorganisatsioonide rakenduskavad (Ühendkuningriik, Itaalia ja Portugal), oliiviõli (Kreeka), veinisektor (Bulgaaria, Itaalia) ning ELi koolikava (Hispaania); on eriti mures veinisektori pärast, kus kohandatud veamäärad väga kõrged (Bulgaaria puhul 15,7 % ja Itaalia puhul 9,6 %, kusjuures ohus on Itaalias enam kui 30 miljonit eurot ja Bulgaarias 2,3 miljonit eurot);

361. märgib, et otsetoetuste asjus oli 18 makseasutuse veamäär vahemikus 2–5 % ja ühe makseasutuse oma üle 5 % (Austria, 5,2 %); põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat on esitanud makseasutuse tasandil 17 reservatsiooni – Austria, Küprose, Taani, Hispaania (kolm makseasutust), Kreeka, Itaalia (seitse makseasutust), Portugali, Rumeenia ja Rootsi kohta;

362. reservatsioonid saab jagada järgmistesse kategooriatesse: toetusõigustega seotud puudused (AT, DK, IT, PT, SE), loomapõhised vabatahtlikud toetusmeetmed (AT, GR, RO), kõrge teatatud veamäär (CY), sertifitseerimisasutuse hinnangus tuvastatu (ES06), kohapealsete kontrollide kvaliteedipuudused (ES09, ES15, GR, PT, SE), maatükkide identifitseerimise süsteemi puudused (LPIS) (IT) ja maa liigi määramise puudused (RO, SE);

363. 2019. aastal tehtud vähendused puudutasid 17 liikmesriiki kokku 67 764 269,48 euro ulatuses, millest 36 miljonit eurot puudutas Itaaliat, 15 miljonit eurot Ühendkuningriiki ja 8 miljonit eurot Hispaaniat;

([15]) https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/CONT/DV/2021/01-25/Study_Largest50Beneficiaries_EN.pdf

364. märgib, et maaelu arengu valdkonnas oli kokku 71 makseasutusest 30 puhul kohandatud veamäär kõrgem kui 2 %, sh kaheksa oma kõrgem kui 5 %: need olid Küprose, Saksamaa (üks makseasutus), Eesti, Hispaania (üks makseasutus), Prantsusmaa (üks makseasutus), Ühendkuningriigi (üks makseasutus), Portugali ja Slovakkia makseasutused; põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat on esitanud makseasutuse tasandil 21 reservatsiooni: Austria, Küprose, Saksamaa (üks makseasutus), Taani, Eesti, Hispaania (kaks makseasutust), Soome, Prantsusmaa (kaks makseasutust), Ühendkuningriigi (üks makseasutus), Horvaatia, Ungari, Iirimaa, Itaalia (kaks makseasutust), Leedu, Portugali, Rumeenia, Rootsi ja Slovakkia kohta; kõige kõrgem kohandatud veamäär oli Slovakkial (10,31 %), millele järgnesid Küpros (7,63 %) ja Poola (5,94 %);

365. reservatsioonid saab jagada järgmistesse kategooriatesse: mahepõllundusmeetmega seotud puudused (AT, HU); metsastamine (ES02, PT); Leader-meede ja erainvesteeringud, mida ühtne haldus- ja kontrollisüsteem ei hõlma (DE19), kohapealsete kontrollide puudulikkus (CY, DK, FR18, FR19, IT10, SK); puudused kulude põhjendamisel (ES09, FR19); ristkontrollid (ES09, SK); rahastamiskõlbmatus (ES09, CY, RO, SK) ja aktiivne põllumajandustootja (GB07), teatavate meetmete järelevalvemenetluste puudulikkus (IT10); puudujäägid maksimaalse toetuskõlbliku pindala registreerimisel maatükkide identifitseerimise süsteemis ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi meetmete puhul (IT10, IT26), investeerimismeetme puudused (HR); erainvesteeringud (LT); metsandus, põllumajanduse keskkonnakaitsega seotud kohustused, tootjarühmade loomine ja riskijuhtimismeetmed (HU); avalike hangetega seotud puudused (HU, RO, SK), kõrge teatatud veamäär (CY, DK, EE, ES02, ES09, FR18, FR19, HR, IE, LT, PT), sertifitseerimisasutuse hinnang (FI, GB07, HR, IT26, SE);

*Soovitused*

366. palub komisjonil teha järgmist:

— analüüsida põhjalikult põhjuseid ja võimalikke struktuurseid probleeme, mis põhjustavad sertifitseerimisasutuste töö usaldusväärsuses ja kvaliteedis püsivaid süsteemseid puudusi, mida kontrollikoda igal aastal oma auditite käigus avastab, ning pöörata erilist tähelepanu võimalikele riigipõhistele erinevustele; lisada ka tähelepanekud parimate tavade kohta nendes riiklikes ametiasutustes, kus vigu esineb vähe ja mis on kontrollikoja hinnangul usaldusväärsed; viia see analüüs läbi tihedas koostöös kontrollikojaga ja kaasata aktiivselt riiklikke ametiasutusi nii probleemi kirjelduse kui ka võimalike lahenduste osas;

— jagada analüüsi tulemusi kontrollikoja, eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni ja liikmesriikidega;

— koostada selle analüüsi põhjal riikide ametiasutustele selged, praktilised ja hõlpsasti rakendatavad horisontaalsed ja riigipõhised soovitused; alustada struktureeritud dialoogi riikide ametiasutuste ja kontrollikojaga, et jätkata tööd suutlikkuse suurendamiseks ja parimate tavade vahetamiseks, eesmärgiga parandada riiklike auditeerimisasutuste töö usaldusväärsust; hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni dialoogi käiguga kursis;

— parandada veelgi auditeerimise, korrektsuse kontrollimise ja ELi põllumajanduspoliitika tulemuste kvaliteeti ja laiendada nende ulatust nii riikide kui ka Euroopa tasandil, sest see on ELi finantshuvide kaitse oluline tingimus;

*ÜPP tulemuslikkus*

367. on seisukohal, et kuna spetsiifilised ÜPP vahendid toiduainete tarneahela toimimise tasakaalustamiseks puuduvad, on esmatähtis jätkata õigusloomet, et põllumajandustootjad ei oleks enam ahela nõrgim lüli;

368. rõhutab, et investeeringud, mis aitavad kaasa majanduse vastupanuvõimelisele, jätkusuutlikule ja digitaalsele taastamisele kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe raames taotletavate põllumajanduse keskkonna- ja kliimaeesmärkidega, on maapiirkondade sotsiaalse ja majandusliku arengu jaoks väga olulised;

369. rõhutab põhilise sissetulekutoetuse rolli ÜPPs ning selle panust põllumajandus- ja loomakasvatustegevuse säilitamisse, maapiirkondadest väljarände ohjeldamisse ning elujõulise ja dünaamilise maakeskkonna edendamisse;

370. rõhutab, et ÜPP toetus noortele põllumajandustootjatele on osutunud oluliseks vahendiks ja seda tuleks veelgi tugevdada; on veendunud, et digiteerimine ja innovatsioon ning investeeringud lühikeste tarneahelate väljaarendamisse ja otsemüük lõpptarbijale võiksid olla otsustavad vahendid maapiirkondade taaselustamiseks, muutes need noorte põllumajandustootjate jaoks atraktiivsemaks; on seisukohal, et strateegilise planeerimise käigus peaks liikmesriikide jaoks olema prioriteediks piisav ja kättesaadav toetus koos lihtsustamisega lõplike toetusesaajate, eelkõige noorte, hiljuti alustanud ja väikeste põllumajandustootjate jaoks; rõhutab vajadust võtta riiklike strateegiakavade rakendamise etapis kasutusele spetsiifilistele vajadustele kohandatud menetlused;

371. juhib tähelepanu sellele, et vabatahtlikud tootmiskohustusega seotud toetused on üldiselt väga tulemuslikud just nende sektorite toetamisel, kus on tõsine hülgamise oht;

372. juhib tähelepanu sellele, et reklaamivahendid on uute turgude avamiseks ja konsolideerimiseks hädavajalikud; kutsub komisjoni üles tagama, et ökoloogilist mudelit propageeritakse samamoodi kui teisi sama kestlikke mudeleid, nagu integreeritud tootmine või täppispõllumajandus;

373. märgib, et keskkonnahoidlikum ÜPP, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe ja Euroopa rohelise kokkuleppega, ei toetaks mitte ainult liidu eesmärkide saavutamist, vaid suurendaks ka avaliku sektori raha kasutamise tõhusust, piirates põllumajandustavadega seotud negatiivseid välismõjusid ja suunates tähelepanu pigem ennetamisele kui ravile;

374. tuletab meelde, et elurikkuse vähenemise peatamisele ja ümberpööramisele kaasa aitavad kulutused tuleks arvutada komisjoni poolt koostöös parlamendi ja nõukoguga kehtestatud tõhusa, läbipaistva ja tervikliku metoodika alusel; kutsub komisjoni üles esitama Euroopa Parlamendile igal aastal aruande, milles selgitatakse iga eelarvepunkti kohta üksikasjalikult, kuidas see on aidanud täita elurikkuse peavoolustamise eesmärki, milleks on eraldada aastate 2021–2027 mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest elurikkuse eesmärkidele alates 2024. aastast 7,5 % ja alates 2026. aastast 10 %, et hõlbustada selle järelevalvet;

375. peab murettekitavaks, et kontrollikoda on tuvastanud ÜPP tulemusnäitajate kogumis puudusi:

— rohkem näitajaid on seotud sisendite või väljunditega ning seetõttu näitavad need pigem vahendite kasutamise taset kui poliitika tulemusi või mõju;

— programmiaruannetes kasutatavad näitajad annavad peamiselt teavet väljundite kohta, mis on hõlpsamini mõõdetavad ja mida välistegurid mõjutavad vähem kui tulemusi ja mõju;

— 14 näitajal ei ole konkreetset kvantifitseeritud sihtväärtust ning need näitavad seega üksnes suundumusi;

— poliitika kujundamist võiks aidata parandada ja ÜPP tõhusust suurendada see, kui hinnata sihtrühma mittekuuluvatele toetusesaajatele antava toetuse osa; selleks tuleks muu hulgas kindlaks teha ÜPP vahendid, mida makstakse toetusesaajatele, kelle peamine majandustegevus ei ole põllumajandus; sellised andmed võivad aidata tuvastada ka märkimisväärselt suurt pindala puudutavaid toetustaotlusi, mis võivad osutada võimalikule nn maa hõivamisele; lisaks on otsetoetused toonud mõnes liikmesriigis kaasa maa rendihindade tõusu, eelkõige madala tootlikkusega maa puhul; hindajad on soovitanud komisjonil uurida otsetoetuste mõju maa rendihindade kasvule ja asjakohaseid vastumeetmeid;

— seitse näitajat ei ole seotud ÜPP tulemuslikkusega, vaid kulutuste korrektsuse, üldsuse teadlikkusega ÜPPst ning põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadis poliitika kujundamise toetamiseks kasutatava teabega;

376. peab kahetsusväärseks, et mahepõllumajanduse osakaal on Euroopas investeeritud ressursside mahtu arvestades väga madal, ainult 7,5 %; kutsub komisjoni üles kehtestama ÜPPs tulemuspõhise mudeli, mis peaks toimima samade näitajate alusel, andes kvantifitseeritud väärtused vahe-eesmärkide kindlakstegemiseks; juhib tähelepanu vajadusele anda olulist lisateavet elurikkust ja kliimameetmeid puudutavate poliitikaeesmärkide saavutamisel tehtavate edusammude kohta; rõhutab, et näiteks põllumajandus- ja metsandussektorist on vaja paremat ülevaadet; palub komisjonil võtta arvesse soovitusi, kuidas muuta veelgi paremaks aruandeid, milles analüüsitakse, kuidas on ELi ja liikmesriikide leevendusmeetmed aidanud saavutada heitkoguste vähendamise eesmärke; teeb ettepaneku muuta pindala seiresüsteem ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi raames liikmesriikides kohustuslikuks;

377. on mures põllumajandustoetusi ja nende lõplikke saajaid käsitlevate andmete piiratud kättesaadavuse ja neile üldsuse piiratud juurdepääsu pärast; on arvamusel, et selline teave tuleks avalikustada, aga rangelt kooskõlas andmekaitsenõuete ja Euroopa Liidu Kohtu asjaomase praktikaga; kutsub komisjoni ja liidu liikmesriike üles koguma selliseid andmeid ja avalikustama neid eelkirjeldatud tingimuste kohaselt ning läbipaistval ja kasutajasõbralikul viisil (sealhulgas masinloetavas vormingus), et võimaldada lõplike toetusesaajate küsimuses läbipaistvust ning üldsuse üldist ja asjaomaste asutuste ja ametivõimude täpset kontrolli liidu raha kasutamise üle;

378. märgib murega, et praeguste läbipaistvusnormide kohaselt on ÜPP rahastamise korral andmed kättesaadavad ainult kaheaastase perioodi kohta; nõuab ÜPP rahastamise korral pikema ajavahemiku kohaldamist, nagu see on struktuurifondide puhul;

379. täheldab, et 2019. aastal selgitas komisjon õigusraamistikku, mida kohaldatakse kuvamistehnoloogia abil toimuva otsese jälgimise suhtes ([16]); väljendab heameelt kontrollikoja tähelepanekute ([17]) üle, et kuvamistehnoloogia annab erakordseid eeliseid, nagu kohapealsete külastuste vähendamine ja sellest tulenevalt nende halduskulude vähenemine, interaktiivne jälgimismeetod, mis hoiab ära nõuetele mittevastavuse, ning kasulike andmete tootmine nutipõllumajanduse jaoks; rõhutab eelkõige, et kuvamistehnoloogia võimaldaks jälgida toetuse saajate kogu populatsiooni, mis võib eelarvekontrolli oluliselt muuta; kutsub komisjoni üles vaatama läbi keskkonna- ja kliimaalased tulemusnäitajad, et need oleksid kooskõlas jälgimise teel tehtavate kontrollidega; nõuab tungivalt, et komisjon kõrvaldaks kuvamistehnoloogia laiema kasutamise takistused ning pakuks riiklikele makseasutustele stiimuleid ja tuge jälgimise teel tehtavate kontrollide kasutamiseks;

380. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes esitatud teave on kooskõlas programmide tegevusaruannetes esitatud alusandmetega, kuid iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes antakse saavutustest liiga optimistlik ülevaade ega käsitleta kulutuste tõhusust; palub komisjonil anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru meetmetest, mida on võetud, et ületada märkimisväärsed probleemid, mida komisjon täheldas perioodi 2014–2020 poliitiliste eesmärkide saavutamisel;

381. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et otsetoetused vähendavad sissetuleku kõikumist (ligikaudu 30 %, millele osutab hindamisuuring, kus kasutati 2010.–2015. aasta andmeid), kuid on enamasti halvasti suunatud; palub komisjonil tagada parem kooskõla näitajatega hõlmatud eesmärkide ja poliitikaeesmärkide vahel, milleks on põllumajandusega tegelevate inimeste isikutulu suurendamine, piirates samal ajal vajadust otsetoetuse järele;

382. väljendab heameelt komisjoni 2020. aasta järgse ÜPP ettepanekute näitajate ja eesmärkide muutmise üle, mille aluseks on komisjoni siseauditi talituse ja kontrollikoja tuvastatud puudused seoses ühise seire- ja hindamisraamistiku näitajatega ning arusaam, et näitajaid tuleb edasi arendada;

383. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et ÜPP võib aidata kaasa loodusvarade säästvale kasutamisele, kuid tõhususe hindamiseks ei ole piisavalt andmeid; võtab samuti teadmiseks kontrollikoja järeldused, et rohestamisel oli väike mõõdetav mõju põllumajandustavadele ja keskkonnale ning et see jäi põhimõtteliselt sissetulekutoetuse kavaks;

384. võtab teadmiseks kontrollikoja poolt kindlaks tehtud piirangu, mis takistab põllumajanduse keskkonna- ja kliimameetmetel aidata elurikkusele edukalt kaasa, ning kutsub komisjoni üles tegema ettepanekuid meetmete kohta, millega suurendada kavade katvust suure osa põllumajandusmaastiku ja konkreetsete riskide puhul;

385. võtab teadmiseks EAFRD metsameetmete tagasihoidliku saavutuse, 2023. aastaks seatud tõhusamate niisutussüsteemide eesmärgi 60 % saavutamise 2018. aastal ja vajaduse veelgi vähendada põllumajanduse tekitatud kasvuhoonegaaside heidet, ning kutsub komisjoni üles andma aru meetmetest, mis on võetud ÜPP rakendamise tulemuste parandamiseks nendes valdkondades;

386. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne sisaldab teavet töökohtade ja lairibaühenduse kohta, kuid ei anna asjakohast teavet tasakaalustatud territoriaalse arengu eesmärgi kohta; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et 40 %-l maapiirkondade leibkondadest ei ole ikka veel kiiret internetiühendust. Maapiirkondades ei kiirendata digitaliseerimist, et arendada seal tööhõivet ja toetada põllumajandusettevõtete igapäevast arengut;

387. väljendab heameelt maapiirkondade tööhõive kasvu üle 63,4 %-lt 2012. aastal 68,1 %-le 2018. aastal;

388. võtab teadmiseks arvud, mille kohta kontrollikoda 2018. aasta lõpu seisuga LEADERi kohta märkusi esitas (13 337 töökohta, mis moodustab 30 % 2023. aasta eesmärgist), ning asjaolu, et komisjonil puuduvad usaldusväärsed andmed LEADERi raames loodud töökohtade kohta; palub komisjonil teha koostööd liikmesriikidega, et parandada usaldusväärsete andmete kättesaadavust LEADERi rakendamiseks;

([16]) Komisjoni 28. oktoobri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1804, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 809/2014 seoses toetuse- ja maksetaotluste muutmisega, ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis tehtavate kontrollidega ning nõuetele vastavuse kontrolli süsteemiga.

([17]) Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 04/2020 „Uute kuvamistehnoloogiate kasutamine ühise põllumajanduspoliitika jälgimiseks: üldiselt on areng stabiilne, kuid kliima- ja keskkonnaseire puhul aeglasem“.

389. on mures paljude meediateadete pärast piiriüleste ja hooajaliste põllumajandustöötajate tööõiguste rikkumiste kohta kogu ELis, paljudes liikmesriikides; toetab komisjoni jõupingutusi abi andmisest keeldumisel põllumajandusettevõtetele, mis ei austa hooajatöötajate tööõigusi;

*Soovitused*

390. palub komisjonil teha järgmist:

— tagada otsetoetuste õiglasem jaotamine;

— teha ÜPP üle peetavatel läbirääkimistel kõik endast olenev, et põllumajandustootjatele ja VKEdele mõeldud kaebuste esitamise mehhanism saaks uue ÜPP määruse osaks;

— teha ÜPP üle peetavatel läbirääkimistel kõik endast olenev, et tagada ÜPP esimesest ja teisest sambast saadaolevate maksete maksimumsummade kindlaksmääramine füüsilise isiku kohta;

— suurendada jõupingutusi pettuste ennetamiseks ja avastamiseks ning ajakohastada sagedamini oma ÜPP pettuseriskide analüüsi ning analüüsida esmajärjekorras liikmesriikide ennetusmeetmeid;

— tagada viienda rahapesuvastase direktiivi täielik ja nõuetekohane rakendamine kõigis liikmesriikides, eelkõige seoses tegelikult kasu saavate omanike avalike registrite ja usaldusfondide tegelikult kasu saavate omanike registrite rakendamisega; märgib, et ülempiiri tuleks kohaldada ka emaettevõtja suhtes, kui see on olemas, mitte üksiku toetusesaaja või tütarettevõtjate suhtes, et vältida põllumajandusettevõtete jagamist ülempiiri vältimiseks;

— viia ellu parlamendi nõudmised, sealhulgas luua konkreetsed vahendid, et hinnata maaomandi koondumist kõikides liikmesriikides, teha kindlaks liidu rahaliste vahendite lõplikud tegelikult kasu saavad omanikud, kasutades selleks ka liidu tasandi ettevõtte kordumatut tunnust, nagu on välja pakutud uuringu „ÜPP ja ühtekuuluvusfondide 50 suurimat toetusesaajat igas liidu liikmesriigis“ esialgsetes järeldustes;

— analüüsida paremini liikmesriikide õigusakte ja poliitikat, et vältida maa hõivamist, ning koostada parimate tavade suunised; kutsub liikmesriike üles kohaldama maa hõivamise piiramiseks parimat õiguspraktikat; palub komisjonil pettuste ennetamiseks ja avastamiseks rohkem pingutusi teha; nõuab tungivalt, et liikmesriigid töötaksid koos komisjoniga välja asjakohase liidu tasandi õigusliku vahendi maa hõivamise ärahoidmiseks;

— teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni Slovakkia põllumajanduse makseasutusega seotud mis tahes uuest arengust, sealhulgas anda konkreetset teavet finantskorrektsioonide kohta;

— Slovakkias avastatud eeskirjade eiramiste põhjal vaadata läbi liikmesriikide põllumajanduse makseasutuste olukord ning tagada nii nende sõltumatus kui ka tegevuse vastavus liidu normidele;

— täielikult jõustada liidu finantsmäärus, eelkõige selle artikkel 61, ning tagada, et finantsmäärust kohaldatakse kõigi liidu fondide maksete, sealhulgas põllumajanduse otsetoetuste suhtes;

— esitada Euroopa Parlamendile igal aastal aruanne, milles selgitatakse iga eelarvepunkti kohta üksikasjalikult, kuidas on see aidanud kliimaküsimusi peavoolustada ja suurendada kulutusi elurikkusele, et hõlbustada nende jälgimist;

— alustada vajaduse korral ja kooskõlas valdkondlike õigusaktidega kiiresti tööd, mis aitaks luua tõhusa metoodika kliimakulutuste ja selle tulemuslikkuse jälgimiseks, et saavutada üldeesmärk eraldada kliimaeesmärkide toetuseks vähemalt 30 % liidu 2021.–2027. aasta eelarve kogusummast ja järgmise põlvkonna ELi kuludest;

— tagada veemajanduseks vajalikud rahalised vahendid, sealhulgas toetada põllumajandusmaa, metsanduse ja märgalade veevarude kvaliteeti ja kvantiteeti;

***Julgeolek ja kodakondsus***

391. märgib, et rubriigi „Julgeolek ja kodakondsus“ maksed ulatusid 3,3 miljardi euroni ning need maksti välja järgmiste programmide, poliitikavaldkondade ja ametite kaudu:

— ränne ja turvalisus – kuni 45,3 % rubriigi eelarvest ehk 1,6 miljardit eurot;

— 14 detsentraliseeritud asutust (tervishoid: Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC), Euroopa Toiduohutusamet (EFSA), Euroopa Ravimiamet (EMA), Euroopa Kemikaaliamet (ECHA); siseküsimused: Frontex, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO), Europol, Euroopa Politseikolledž (CEPOL), eu-LISA, Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (EMCDDA); õigusküsimused: Eurojust, Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA), Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE), Euroopa Prokuratuur (EPPO)) – kuni 29,1 % rubriigi eelarvest ehk 1 miljardit eurot;

— toit ja sööt – kuni 7,6 % rubriigi eelarvest ehk 0,2 miljardit eurot;

— programm „Loov Euroopa“ – kuni 7,3 % rubriigi eelarvest ehk 0,2 miljardit eurot;

— muu (tarbijad, õiglus, õigused, võrdsus ja kodakondsus) – kuni 10,7 % ehk 0,3 miljardit eurot;

392. märgib rahuloluga, et 2019. aastal allkirjastati programmi „Loov Euroopa“ raames 1 370 toetuslepingut, millega ületati komisjoni seatud eesmärk ja kasutati täielikult ära olemasolevad eelarveassigneeringud; tuletab sellega seoses meelde, et toetuste õiglane geograafiline jaotus päästab valla Euroopa kultuuri täieliku rikkuse; kiidab heaks edusammud, mida tehakse kunstnike ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuskava katseprojekti rakendamisel, ning ettevalmistavad meetmed „Euroopa festivalidele, festivalid Euroopale“ ja „Muusika liigutab Euroopat“; kasutab võimalust tuletada meelde, kui oluline on suurendada selle programmi eelarvet, et edukuse määra veelgi parandada;

393. on jätkuvalt mures läbipaistvuse ja aruandekohustuse ilmse puudumise pärast komisjoni poolt Euronewsile rahalise toetuse andmise korras; rõhutab, et kontrollikoda ei osuta Euronewsi puudustele, vaid keskendub pigem just komisjoni järelevalve- ja hindamismehhanismidele; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon suurendaks multimeediategevuse eelarve läbipaistvust ja parandaks kulutustega seotud aruandekohustust; täheldab, et Euronews on läbinud viimase nelja aasta jooksul kaks tulemusauditit; võtab teadmiseks, et multimeediameetmete eelarverealt rahastatud meetmete sõltumatus tulemusauditis, mis avaldati 23. juunil 2020, täheldatakse, et Euronewsil on toimetuskvaliteedi, tasakaalu, sõltumatuse ja erapooletuse toetamiseks olemas väljakujunenud menetlused ning need näivad toimivat tõhusalt; tuletab meelde vajadust jätkata erapooletut hindamist, et tagada kõrgeimad läbipaistvuse ja vastutuse standardid; palub komisjonil kajastada Euroopa Parlamendi muret järgmise partnerluse raamlepingu koostamisel 2021. aastal; palub komisjonil multimeediameetmete eelarverealt rahastatavaid teabevahetuskanaleid mitmekesistada;

394. rõhutab, et kõik, kes saavad liidu eelarvest õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmide kaudu toetust, peavad järgima õigusriigi, sõltumatu meedia ja sõnavabaduse kõrgeimaid standardeid; taunib asjaolu, et Austria politoloog Farid Hafez sai liidu eelarvest korduvalt raha, kuigi ta on tihedalt seotud Moslemi Vennaskonna ja Türgi valitsusega, kes püüavad islamofoobia ettekäändel vaigistada sõltumatuid ajakirjanikke ja piirata meediavabadust; kutsub komisjoni üles liidu eelarvest rahastatavate õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmide rahastamiskõlblikkuse kriteeriume muutma, et takistada selliste murettekitavate seisukohtadega üksikisikuid ja organisatsioone liidult raha saamast;

395. väljendab heameelt tulemuste üle soolise võrdõiguslikkuse peamistes tegevusvaldkondades, nagu soopõhise vägivalla vastane võitlus sihtotstarbeliste programmide kaudu, samuti mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimiste lõpuleviimise ja tulemuste üle kodakondsuse, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi osas;

396. nõuab, et uuritaks liidu sise- ja välisprogrammide koostoimet, et tagada nii liidu sise- kui ka välispoliitika sidus ja järjepidev käsitus, eelkõige naistevastase vägivalla ja inimkaubanduse vastase võitlusega seotud küsimustes;

397. kordab tungivalt oma nõudmist suurendada vahendeid, mis kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi raames on ette nähtud soolise vägivalla ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks, eelkõige pärast naistevastase vägivalla eskaleerumist COVID-19 kriisi ajal; kordab oma nõudmist lisada eraldi eelarverida kõigi meetmete jaoks, mis on konkreetselt suunatud soolise võrdõiguslikkuse, sealhulgas soolise vägivallaga tegelemisele, ja mis on esimene samm läbipaistvuse suurendamiseks, soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimise hõlbustamiseks ning avatud otsustusprotsessi loomiseks soolisele võrdõiguslikkusele eraldatud vahendite kohta, milles Euroopa Parlamendil peaks eelarvepädeva institutsioonina olema oluline roll;

398. on mures, et praeguste liidu programmide sisekulude läbivaatamisel leidis kontrollikoda, et soolist võrdõiguslikkust ei ole liidu eelarves arvesse võetud samal viisil nagu kliimamuutust või elurikkust ning et selle asemel kasutati soolise diskrimineerimise vastu võitlemiseks eriprogramme, peamiselt tööhõive- ja sotsiaalküsimusi käsitlevaid programme; peab kahetsusväärseks, et puudub metoodika soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks; väljendab heameelt kontrollikoja otsuse üle uurida soolise aspekti arvestamist liidu eelarves ja avaldada auditiaruanne 2021. aasta esimeses kvartalis ([18]);

399. rõhutab, et kõikides poliitikavaldkondades tuleb arvesse võtta naiste õigusi ja soolise võrdõiguslikkuse aspekti ning need juurutada, pidades eelkõige silmas COVID-19 pandeemia mitmekordset soolist mõju naiste õigustele; kordab seetõttu oma nõudmist võtta soolist aspekti igakülgselt arvesse eelarvemenetluse kõigis etappides, sealhulgas sootundlikul eelarvestamisel ja selle täitmise hindamisel; kordab oma nõudmist lisada soopõhised näitajad ELi eelarve täitmise ühistesse tulemusnäitajatesse;

400. väljendab heameelt asjaolu üle, et sooline võrdõiguslikkus ja soolise aspekti arvestamine on võetud uues mitmeaastases finantsraamistikus kasutusele liidu vahendite ühe horisontaalse põhimõttena, nähes ette, et sooline võrdõiguslikkus ja soolise aspekti arvestamine on nüüd mitmeaastases finantsraamistikus esmatähtsal kohal; peab kahetsusväärseks, et ehkki soolise aspekti arvestamine lisati juba 2014.–2020. aasta mitmeaastasele finantsraamistikule lisatud ühisavaldusse, ei rakendatud seda asjaomases mitmeaastases finantsraamistikus täielikult; kutsub komisjoni üles oma lubadused edaspidi täitma, jälgides tähelepanelikult nende horisontaalsete põhimõtete rakendamist kõigis ELi poliitikavaldkondades, ning esitama põhjalikke soolise mõju hinnanguid ja vaatama läbi kõik oma poliitikavaldkonnad ja programmid;

401. väljendab heameelt lubaduse üle töötada välja metoodika soolise võrdõiguslikkuse kulutuste jälgimiseks ning palub komisjonil tagada, et metoodika töötatakse välja 2021. aasta lõpuks, et see võimalikult kiiresti kasutusele võtta;

402. tunneb muret õigusriigi vastu suunatud rünnete ja nende negatiivse mõju pärast soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste õigustele; nõuab, et selle probleemi lahendamiseks kasutataks asjaomaste liikmesriikide suhtes artiklis 7 sätestatud menetlust;

*Kontrollikoja järeldused: Liikmesriikide Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi/Sisejulgeolekufondi raamatupidamise aastaaruanded*

403. võtab teadmiseks asjaolu, et selle rubriigi kõige olulisem kuluvaldkond on ränne ja julgeolek, ning asjaolu, et enamik kulutusi tuleb kahest fondist – Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist (AMIF) ning Sisejulgeolekufondist (ISF);

404. peab kahetsusväärseks, et kontrollikoda ei hinnanud mitmeaastase finantsraamistiku kõnealuse rubriigi veamäära, vaid kontrollis vaid 19 tehingust koosnevat valimit, mille eesmärk oli toetada kontrollikoja üldist kinnitavat avaldust, mitte esindada mitmeaastase finantsraamistiku kõnealuse rubriigi kulutusi; märgib, et valim hõlmas kaheksat eelarve jagatud täitmise raames tehtud tehingut, kaheksat otsese eelarve täitmise raames tehtud tehingut ja üht kaudse eelarve täitmise raames tehtud tehingut, on mures selle pärast, et kontrollikoda tuvastas seitse vigadest mõjutatud tehingut (37 %); tuletab meelde, et avalik ja poliitiline huvi selle valdkonna vastu on suurem kui selle rahaline osakaal; kordab oma palvet kontrollikojale hinnata selgelt julgeolekut ja kodakondsust käsitleva peatüki veamäära;

405. märgib, et kontrollikoda ei ole esitanud teavet finantsmõju kohta, mida tema poolt kindlaks tehtud kolm kvantifitseeritavat viga liidu eelarvesse kantud summadele avaldasid;

406. võtab teadmiseks neli projektivalikut reguleerivate õigusnormide ja hanke-eeskirjade eiramise juhtumit, millel polnud liidu eelarvele finantsmõju;

407. täheldab, et kontrollikoda auditeeris tööd, mida tegid kaheksa asutust, kelle ülesanne on auditeerida oma liikmesriikide AMIFi/ISFi raamatupidamise aastaaruandeid ning esitada komisjonile iga-aastane kontrolliaruanne;

408. märgib rahuloluga, et kontrollikoja poolt kontrollimiseks välja valitud liikmesriikide auditeerimisasutused olid välja töötanud eeskirjades nõutava aruandluse jaoks piisavalt kvaliteetsed üksikasjalikud menetlused ja neid rakendanud ning neil olid järelduste toetamiseks üksikasjalikud auditiprogrammid ja kontrollnimekirjad;

409. võtab arvesse teatavaid puudusi nende auditeerimisasutuste kontrolliaastaaruannetes, kelle mõju raamatupidamisaruannetele ei olnud piisavalt oluline, et seada kahtluse alla auditeerimisasutuste järeldusi, kuid põhjustas võimaliku riski, et esitatud andmed ei ole usaldusväärsed ega piisavalt kindlad:

([18]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INAP20_03/INAP_Gender_equality_ET.pdf

— valimi moodustamise probleemid (pigem riskipõhise kui juhusliku metoodika kasutamine; valimi suuruse määramiseks kasutatud ebatäpsed väärtused) Sloveenias;

— vale arvepidamine (raamatupidamisaruannete projektide esitamine auditeerimisasutusele enne vastutava asutuse enda kohapealse kontrolli lõpetamist) Itaalias ja Sloveenias;

— üldiste ja / või allesjäänud veamäärade ebatäpne arvutamine ja esitamine Saksamaal ja Itaalias;

— tehnilise abi väljajätmine auditeeritavast andmekogumist ja selle asjaolu teatamata jätmine iga-aastases kontrolliaruandes Sloveenias;

— ettemaksete osaline väljajätmine auditeeritavast andmekogumist ja selle asjaolu teatamata jätmine iga-aastases kontrolliaruandes Saksamaal;

— projektide jaotamine kahte alarühma (ettemaksed ja tehtud kulutused) valimi moodustamise põhjustel Küprosel;

410. märgib, et kontrollikoja poolt kontrollimiseks välja valitud liikmesriikide ([19]) auditeerimisasutused olid nende järelduste toetamiseks välja töötanud üksikasjalikud auditiprogrammid ja kontrollnimekirjad;

411. osutab teatavatele puudustele auditeerimisasutuste töös, mis võivad tekitada riski, et rahastamiskõlbmatuid kulusid ei avastata, auditi järeldused ei ole usaldusväärsed ja piisavalt kindlad, nagu allpool esitatud näidetes, ning palub komisjonil ja kontrollikojal teha koostööd riiklike auditeerimisasutustega, et need puudused kõrvaldada:

— audiitorite ebakorrapärane kontroll projektivaliku ja / või hindamiskriteeriumide üle Itaalias ja Küprosel;

— ebapiisav kontrolljälg või puudulik dokumentatsioon audititöö kohta Kreekas, Küprosel, Leedus ja Ühendkuningriigis;

— ebakorrapärane kontroll kõigi asjakohaste olemasolevate tõendite üle, et kinnitada sihtrühmade toetuskõlblikkust, deklareeritud kulude rahastamiskõlblikkust või kulude mõistlikkust Itaalias ja Küprosel;

412. juhib tähelepanu puudustele, mis tulenevad sellest, kuidas komisjon iga-aastaseid kontrolliaruandeid hindab ([20]), näiteks:

— mõiste „vahemakse“ erinev määratlus, mis seab ohtu teatatud andmete väärtuse ja täielikkuse;

— komisjoni juhiste puudumine selle kohta, kuidas arvutada alamvalimi puhul auditi minimaalset ulatust 10 %, mis põhjustab riski, et auditi järeldused võivad olla ebausaldusväärsed ja ebakindlad;

413. kiidab heaks tiheda koostöö OLAFi ja kontrollikoja vahel, et võidelda eelarvega seotud pettuste vastu; võtab teadmiseks, et 2019. aastal, nagu ka 2018. aastal, teatas kontrollikoda OLAFile üheksast pettusejuhtumist, millega seoses OLAF on algatanud viis juurdlust; märgib, et kontrollikoja avastatud pettuste peamised liigid on valed kuludeklaratsioonid, riigihankereeglite rikkumine ja kunstlike tingimuste loomine liidu rahaliste vahendite saamiseks;

414. väljendab heameelt kontrollikoja eriaruannete üle, eriti nende üle, mis käsitlevad varjupaigaküsimusi, rändajate ümberpaigutamist ja tagasisaatmist ([21]), piirikontrolli toetavaid ELi infosüsteeme ([22]) ning võitlemist pettustega ELi raha kasutamisel ([23]), märkides siinjuures Euroopa Prokuratuuri loomise positiivset rolli selles valdkonnas;

([19]) Saksamaa, Kreeka, Itaalia, Küpros, Leedu, Poola, Ühendkuningriik, Sloveenia.
([20]) Bulgaaria, Tšehhi, Prantsusmaa, Madalmaad, Austria, Portugal, Slovakkia, Eesti, Hispaania, Island, Malta ja Soome.
([21]) Kontrollikoja eriaruanne nr 24/2019: „Varjupaigaküsimused, rändajate ümberpaigutamine ja tagasisaatmine: eesmärkide ja tulemuste vaheliste erinevuste käsitlemist tuleb tõhustada“.
([22]) Kontrollikoja eriaruanne nr 20/2019 „Piirikontrolli toetavad ELi infosüsteemid: kasulikud töövahendid, kuid rohkem tuleb keskenduda andmete õigeaegsusele ja terviklusele“.
([23]) Kontrollikoja eriaruanne nr 01/2019 „Võitlemine pettustega ELi raha kasutamisel: vajadus tegutseda“.

415. tuletab meelde komisjonile 13. veebruaril 2020 saadetud kirja kahe delegeeritud õigusakti rakendamise kohta, millega Sisejulgeolekufondi delegeeritud määrusesse (EL) 2020/446 ([24]) lisatakse välispiiride ja viisade rahastamisvahend ning Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi delegeeritud määrusesse (EL) 2020/445 ([25]) lisatakse uus erimeede; märgib, et Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi käsitlevat delegeeritud õigusakti ei ole kasutatud; kutsub komisjoni üles esitama kiiresti üksikasjalikku teavet delegeeritud määruse (EL) 2020/446 alusel rahastatavate eri projektide kohta;

416. palub komisjonil ja liikmesriikide auditeerimisasutustel tegeleda kontrollikoja tuvastatud puudustega, mis puudutavad auditi ulatust, valimeid ja kontrolljälgi seoses liikmesriikide auditeerimisasutustega, ning andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;

*Tulemuslikkus: Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond*

417. juhib tähelepanu neljale üldisele mõjunäitajale (tegeliku tagasisaatmise kohta võrreldes tagasisaatmisotsustega, vabatahtliku tagasipöördumise protsendi kohta, liidu ja kolmandate riikide kodanike tööhõivemäärade erinevuse kohta ning varjupaigataotlejate taotluste rahuldamise määra ühtlustamise kohta), mis ei ole Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi tulemuslikkusega otseselt seotud, kuigi fondi vahendid võivad eesmärkide saavutamisele kaasa aidata;

418. väljendab heameelt kontrollikoja tähelepaneku üle, et komisjoni vahehindamine näitab, et Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond on asjakohane ja rahastas sekkumisi, mis vastasid liikmesriikide vajadustele;

419. täheldab siiski kontrollikoja poolt kindlaks tehtud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi tulemusnäitajate mõningast piiratust, näiteks asjaolu, et kaks kolmandikku näitajatest on väljundnäitajad ja et 24-st 2020. aasta vahe-eesmärgist viis on juba eelmistel aastatel saavutatud ning et eesmärke ei ole kooskõlas hea finantsjuhtimistavaga ülespoole korrigeeritud, et kajastada poliitilist tahet ja veelgi suurema saavutamise potentsiaali;

420. märgib, et mõned Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi näitajad ei ole eesmärkide saavutamiseks graafikus, et komisjon ei ole välja töötanud erakorralise abi raames rahastatud projektide tulemuslikkuse järelevalve raamistikku ning et iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne ning programmide tegevusaruanded annavad oluliste näitajate alusel tehtud edusammude kohta vähe teavet; märgib murega, et kontrollikoda tuvastas Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi poolt integratsioonile ja seaduslikule rändele seatud eesmärgi saavutamisel märkimisväärse viivituse;

421. täheldab, et väljundnäitajate hindamine on selles poliitikavaldkonnas keeruline; peab murettekitavaks asjaolu, et ELi rahastamine ei ole parandanud humanitaarolukorda pagulaslaagrites ega tõhusalt kaitsnud välispiire; palub, et komisjon selgitaks üksikasjalikult eelkõige vastuvõtumenetlusi välispiiridel; kutsub komisjoni üles uurima, kus täpselt on ELi vahendid Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi programmidesse investeeritud ja milliseid konkreetseid täiustusi need kaasa tõid; nõuab komisjonilt vastavat aruannet iga asjaomase liikmesriigi kohta;

422. eelarvepuudujäägid tulenevad peamiselt varjupaigamenetluste pikkusest, aeglasest integratsioonist ja ebapiisavatest tagasisaatmise määradest; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema viivitamata edusamme seadusandluses;

423. palub komisjonil võtta meetmeid kontrollikoja tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks ning täiustada iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes ning programmide tegevusaruannetes sisalduvat teavet, mis võimaldab fondi tehtud edusamme paremini jälgida;

424. on sügavalt mures sellepärast, et erakorralise abiga ([26]) seotud üldiste kulutuste kohta on saadaval ainult piiratud koguses tulemuslikkusealast koondteavet (esialgset 100 miljoni euro suurust eraldist suurendati ajavahemikuks kuni 2020. aastani 2,2 miljardi euroni, mis moodustab 30 % fondist, kuid komisjon ei ole välja töötanud erakorralisest abist rahastatud projektide tulemuslikkuse jälgimise raamistikku);

425. tunneb suurt muret selle pärast, et iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne ning programmiaruanded annavad vähe teavet fondi rakendamise säästlikkuse ja tõhususe kohta või AMIFi meetmete kulutõhususe kohta;

426. on väga mures selle pärast, et iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes ning programmiaruannetes ei esitata teavet meetmete kohta, mille eesmärk on meelitada seadusliku rände kavade kaudu ligi liidu kõrgelt kvalifitseeritud töötajaid, ning näitajad ei sobi selliste meetmete kohta aru andmiseks;

([24]) Komisjoni 15. oktoobri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2020/446, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 515/2014 (millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend) II lisa (ELT L 94, 27.3.2020, lk 3).

([25]) Komisjoni 15. oktoobri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2020/445, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 516/2014 (millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond) II lisa (ELT L 94, 27.3.2020, lk 1).

([26]) AMIFi erakorraline abi.

427. täheldab, et rakendatakse kahte samaaegset liidu rahastatavat kava, millega toetatakse sama tüüpi tagasisaatmistegevust (AMIFi toetuskavad ja Frontexi tagasisaatmistoetus), ning märgib asjaolu, et koordineerimise eest vastutavad peamiselt liikmesriigid; kutsub seetõttu neid üles tagama mõlema kava parema koordineerimise;

428. märgib murega, et nii Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kui ka Sisejulgeolekufondi puhul ei ole liikmesriigid kasutanud ära kogu olemasolevat eelarvet; peab seda eriti probleemaatiliseks, arvestades erakorralise abi suurenevat kasutamist liikmesriikide poliitika rahastamiseks nendes valdkondades; tuletab meelde, et julgeoleku ja rände haldamisega seotud probleemid on liidu jaoks esmatähtsad; tunnustab komisjoni sellekohaseid pingutusi ja nõuab kõigilt liikmesriikidelt tihedamat koostööd;

*Soovitused*

429. palub komisjonil teha järgmist:

— anda liikmesriikide AMIFi ja ISFi auditeerimisasutustele juhiseid seoses sellega, kuidas arvutada välja auditi ulatus alamvalimite korral, et moodustatud valim oleks piisav ja asjakohane, andmaks audiitorile mõistliku aluse järelduste tegemiseks kogu auditeeritava andmekogumi kohta;

— korrata liikmesriikide AMIFi ja ISFi auditeerimisasutustele, et nad peaksid järgima komisjoni juhiseid valimi moodustamise ja veamäära arvutamise kohta ning vastama tingimustele, et valim peaks olema juhuslik, valida peaks olema võimalik andmekogumi iga valimiüksust ja vajaduse korral tuleks kõik vead ekstrapoleerida asjakohasele üldkogumile;

— anda liikmesriikide AMIFi ja ISFi auditeerimisasutustele suuniseid selle kohta, et asutused dokumenteeriksid piisaval ja asjakohasel viisil oma auditimenetluste laadi, ajastust ja ulatust, nende tulemusi ja kogutud auditi tõendusmaterjali;

430. palub komisjonil:

— määrata kindlaks kriteeriumid erakorralise abi vahendite jaotamiseks liikmesriikidega koostöös toimuva eelarve täitmise raames järgmises finantsraamistikus;

— tugevdada tulemuslikkuse järelevalve raamistikku, a) tagades, et AMIFi erakorralise abi projektid sisaldavad väljund- ja tulemusnäitajaid, vajaduse korral koos selgete sihtväärtuste ja lähtejoontega, ning põhjendades olukorda, kui see nii ei ole; b) jälgides erakorralise abi raames rahastatud projektide tulemusi ja andes nende kohta aru; c) töötades uue mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) jaoks välja AMIFi ühise seire- ja hindamisraamistiku ja IMFi näitajad, sealhulgas nende lähteväärtused ja eesmärgid enne perioodi 2021–2027 projektide algust;

— rakendada meetmeid, et tagada AMIFi ning EASO / Frontexi vastastikune täiendavus ja parem koordineerimine (nt sunniviisiliste tagasisaatmiste või varjupaigaasutuste toetamise valdkonnas);

— kasutada arenguabi vahendina rändajate päritoluriikidega tõhusama koostöö hõlbustamiseks ([27]);

431. kutsub komisjoni üles täielikult järgima institutsioonidevahelist kokkulepet eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ([28]), pidades silmas liidu õigusnormide ja hea valitsemistava põhimõtte järgimist.

*Rände ja siseasjade peadirektoraadi (DG HOME) 2019. aasta tegevusaruanne*

432. märgib, et rände ja siseasjade peadirektoraadil (DG HOME) on endiselt kaks reservatsiooni jagatud eelarve täitmise kohta (üks Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ja Sisejulgeolekufondi ning üks SOLID programmi vahendite kohta ajavahemikus 2007–2013, kusjuures mõlema puhul kehtib reservatsioon mitmes liikmesriigis) ning üks reservatsioon otsese eelarve täitmise raames antavate toetuste kohta olulise vigade arvu tõttu (allesjäänud veamäär on 4,11 % ja hinnanguline mõju 7,21 miljonit eurot); märgib, et komisjoni 2019. aasta tegevusaruande kohaselt on Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ja Sisejulgeolekufondi keskmine allesjäänud veamäär 1,57 %, mis jääb tunduvalt allapoole olulisuse piirmäära, mis on 2 %; väljendab muret erakorralise abi projekti „Piirikontrolli tugevdamine Horvaatia välispiirilõigul suurenenud rändesurve tõttu“ rakendamise pärast, mis kestis 2018. aasta septembrist kuni 2019. aasta lõpuni, ning märgib, et Euroopa Ombudsman on algatanud juhtumi 1598/2020/MMO selle kohta, kuidas Euroopa Komisjon jälgib põhiõiguste järgimist Horvaatia ametiasutuste poolt

([27]) Euroopa Parlamendi 25. novembri 2020. aasta resolutsioon arengu tulemuslikkuse ja abi tõhususe parandamise kohta (2019/2184 (INI)).

([28]) 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta (ELT C 373, 20.12.2013, lk 1), mis asendati 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28).

seoses piirihaldustegevusega ja tagab nende õiguste järgimise; märgib, et komisjon on pööranud tähelepanu sõltumatu järelevalvemehhanismi loomisele, nagu toetuse puhul ette nähtud; märgib ka, et komisjon teeb tihedat koostööd Horvaatiaga, kes on teatanud kavatsusest seda sõltumatut järelevalvemehhanismi rakendada; tuletab meelde, et liidu piirihalduse rahastamisvahendite puhul tuleb kõigi rahastatavate meetmete puhul austada ja järgida põhiõiguste hartat; rõhutab seetõttu, et mis tahes tulevast piirihaldusega seotud hädaabi, mida Horvaatiale antakse, tuleks anda alles pärast järelevalvemehhanismi rakendamist; nõuab, et ombudsman esitaks Euroopa Parlamendile juhtumi 1598/2020/MMO kohta korrapäraselt ajakohastatud teavet;

433. tunnustab soovitusi, mille komisjoni siseauditi talitus andis 2019. aastaks DG HOME'ile, näiteks:

— DG HOME'i audititegevuse käivitamine ja kavandamine (auditeerimisülesande ja -volituste kindlaksmääramine ja edastamine, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise rollide ja vastutuse, aruandlusahelate ning vahe-eesmärkide kohandamine; auditistrateegiate ajakohastamine; ressursivajaduse analüüsimine audititegevuse jaoks);

— auditiplaani täitmine (auditite kavandamine ja alustamine esimesel võimalusel pärast iga-aastase tööprogrammi vastuvõtmist ning iga-aastaste kontrolliaruannete ja auditiarvamuste läbivaatamine; auditiprotsessi etappide vahe-eesmärkide ühtlustamine; tagamine, et lõplikud auditiaruanded saadetakse viivitamata toetusesaajatele ja et seda kontrollib kõrgem juhtkond);

— raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine (tagada, et heakskiitmisotsused tehakse õigeaegselt; ta peaks selgitama enne aasta lõppu esitatud raamatupidamise korda); raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse kohandamine uue organisatsioonilise struktuuriga ning finantsüksuste ja auditisektori vahelise suhtluse parandamine (audititegevuse käivitamine ja kavandamine; auditiplaani täitmine; raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlus);

*Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi (DG JUST) 2019. aasta tegevusaruanne*

434. rõhutab, et õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadil (DG JUST) on endiselt reservatsioon otsese eelarve täitmise raames antavate toetuste olulise veamäära kohta, mille allesjäänud veamäär on 2,65 %; võtab teadmiseks komisjoni võetud kohustuse kohandada õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi ja õigusküsimuste programmi toetuste veamäära arvutamise metoodikat kooskõlas kontrollikoja tähelepanekutega, alustades 2020. aasta järelauditite kampaania elluviimisest;

435. tunneb heameelt selle üle, et DG JUST täidab jätkuvalt soovitusi, mille komisjoni siseauditi talituse andis talle mõju hindamise protsessi ning parema õigusloome suuniste ja vahendite rakendamise osas;

***Globaalne Euroopa***

436. märgib, et rubriigi „Globaalne Euroopa" maksed ulatusid 2019. aastal 10,1 miljardi euroni ja need maksti välja järgmiste erivahendite kaudu:

— arengukoostöö rahastamisvahend – kuni 26 % rubriigi „Globaalne Euroopa" eelarvest ehk 2,6 miljardit eurot;

— Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend – kuni 20,6 % rubriigi „Globaalne Euroopa" eelarvest ehk 2,1 miljardit eurot;

— ühinemiseelse abi rahastamisvahend – kuni 15,7 % rubriigi „Globaalne Euroopa" eelarvest ehk 1,6 miljardit eurot;

— humanitaarabi – kuni 20,4 % rubriigi „Globaalne Euroopa" eelarvest ehk 2,1 miljardit eurot;

— muud meetmed ja programmid – kuni 17,3 % rubriigi „Globaalne Euroopa" eelarvest ehk 1,7 miljardit eurot;

437. tuletab meelde, et 2019. aasta eelarve rubriigi 4 peamised poliitilised eesmärgid on muu hulgas edendada välisriikides selliseid liidu väärtusi nagu demokraatia, õigusriik ning inimõiguste ja põhivabaduste austamine, ning tuletab meelde, et igas liidu rahastatud meetmes tuleb neid aluspõhimõtteid austada; väljendab heameelt kontrollikoja järelduse üle, et vaesuse vähendamine, sooline võrdõiguslikkus hariduses ja naaberriikidega sõlmitud lepingute arv areneb üldiselt positiivses suunas, kuid väljendab siiski muret halveneva suundumuse pärast demokraatia, õigusriigi ja poliitilise stabiilsuse tugevdamisel; tunnustab igati kogu maailma kodanikuühiskonna pingutusi inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel, eriti ajal, mil kodanikuühiskonna tegutsemisruum aheneb ja inimõiguste universaalsuse küsimus seatakse kahtluse alla, ning rõhutab läbipaistvuse ja aruandekohustuse põhimõtteid seoses avaliku sektori vahendite kasutamisega kodanikuühiskonna heaks, kuid toonitab, kui oluline on vältida liigset bürokraatiat ja põhjendamatute kahtluste õhutamist;

438. võtab arvesse seda, et välistegevuse eelarvet täidavad rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat (DG DEVCO), naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat (DG NEAR), Euroopa elanikkonnakaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraat (DG ECHO), regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (DG REGIO) ning välispoliitika vahendite talitus;

439. märgib, et selle valdkonna kulutused maksti välja mitmete vahendite ja tarneviiside abil, nagu töö-, tarne- ja teenuslepingud, toetused, erilaenud, laenutagatised ja finantsabi, eelarvetoetus ja muud eelarvetoetuse liigid enam kui 150 maailma riigis;

440. märgib, et kontrollikoda vaatas läbi 68 tehingust koosneva valimi: 22 DG NEARi, 25 DG DEVCO, 10 DG ECHO ja 11 muud tehingut ning seitse tehingut DG NEARi ja DG DEVCO 2019. aasta allesjäänud veamäära kokkuleppelistest toimingutest, mida on kohandatud nende metoodiliste piirangute kompenseerimiseks;

441. märgib, et kontrollikoda leidis, et ELi abi aitas humanitaarkriiside ajal taastada ja säilitada juurdepääsu turvalisele ja kvaliteetsele haridusele; kiidab projektide asjakohasust seoses tuvastatud probleemidega; märgib, et projektidega saavutati enamik nende eesmärkidest; toetab kontrollikoja soovitust ja kutsub komisjoni üles täiustama oma toetust haridusele hädaolukordades, et saavutada hea tõhusus ja asjakohasus;

442. tuletab meelde, et arengu- ja koostööpoliitika eesmärk on kaotada vaesus ja vähendada ebavõrdsust ning rahalised vahendid peaksid jõudma ainult kavandatud abisaajateni;

443. rõhutab, kui tähtis on Euroopa Parlamendi aktiivne osalemine kolmandate riikidega sõlmitavate partnerlus- ja koostöölepingute väljatöötamisel; rõhutab, et tulevased partnerluslepingud tuleks allutada parlamentaarsele kontrollile ning peaksid põhinema solidaarsuse, jagatud vastutuse, inimõiguste austamise, õigusriigi ja rahvusvahelise humanitaarõiguse põhimõtetel ([29]);

444. on mures vihakõne ja vägivalla pärast, mida õpetatakse Palestiina kooliõpikutes ning mida Palestiina pagulaste abiorganisatsioon (UNRWA) kasutab koolides; tunneb muret selle pärast, kui tõhusad on UNRWA mehhanismid ÜRO väärtuste järgimiseks õppematerjalides, mida UNRWA töötajad kasutavad ja mille abil õpetavad oma koolides ning mis sisaldavad vihakõnet ja vägivalla õhutamist; nõuab, et UNRWA tegutseks täiesti läbipaistvalt ja avaldaks avatud lähtekoodiga platvormil kõik õpetajatele ja õpilastele mõeldud õppematerjalid ning ülevaated kasutatavatest vastuvõtva riigi õpikutest, tagamaks, et sisu vastab ÜRO väärtustele ega õhuta vihkamist; nõuab, et kõik nendele standarditele mittevastavad koolimaterjalid kõrvaldataks viivitamata kasutuselt; rõhutab, et ELi rahaliste vahendite (näiteks PEGASE) eraldamine õpetajatele ja haridussektori avalikele teenistujatele makstavateks palkadeks peab sõltuma sellest, kas õppematerjalid ja kursuse sisu vastavad UNESCO rahu, sallivuse, kooseksisteerimise ja vägivallast hoidumise standarditele, nagu otsustasid liidu haridusministrid 17. märtsil 2015 Pariisis;

445. kordab oma seisukohta, et välisabi tuleks täies ulatuses rahastada liidu eelarvest, ja rõhutab, et ELi usaldusfondide raames võetavad meetmed on üksnes üleminekulahendused, kuni nad asendatakse täielikult tulevaste välisrahastamisvahenditega, eelkõige naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ning ühinemiseelse abi rahastamisvahendiga (IPA III); peab kahetsusväärseks, et usaldusfondide, nt Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondliku usaldusfondi ja Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi raames võetavate meetmete rakendamisel ei ole mitmel juhul täidetud humanitaareesmärke, nagu rändajate ja muude

([29]) Arengukomisjoni arvamus inimõiguste kaitse ja ELi rändealase välispoliitika kohta, punkt 17.

vähekaitstud rühmade, näiteks laste ja naiste väärikuse säilitamine ja inimõiguste kaitse; rõhutab, et inimõiguste kaitse nõuab otsustavat tegutsemist; tuletab lisaks meelde, et inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning õigusriigi, demokraatlike põhimõtete, usu- ja veendumusvabaduse, läbipaistvuse, hea valitsemistava ning rahu ja stabiilsuse edendamine on Colombia jaoks loodud ELi usaldusfondi olulised elemendid; kutsub komisjoni sellega seoses üles suurendama kontrolli rakenduspartnerite tegevuse üle;

446. tuletab meelde, et vaesuse leevendamine on liidu arengupoliitika peamine eesmärk ning ametliku arenguabi peamine eesmärk peaks OECD ametliku arenguabi määratluse kohaselt olema edendada arenguriikide majandusarengut ja heaolu; rõhutab, et ametlik arenguabi peaks toetama kestliku arengu eesmärkide saavutamist, järgima ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 esitatud põhimõtteid, sealhulgas põhimõtet, et kedagi ei jäeta kõrvale, austama arengu tulemuslikkuse põhimõtteid ja aitama vähendada ebavõrdsust, ilma et tehtaks erandeid rändega seotud ametliku arenguabi puhul või juhul, kui kasutatakse mõnda spetsiaalset abi andmise viisi; nõuab ametliku arenguabi laenude tõhusamat ja läbipaistvamat jagamist, tagades, et ametlik arenguabi läheb sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse ja kus sellel on suurim mõju arengule;

447. rõhutab vajadust siduda võlakergendusmeetmed ametliku arenguabi täiendava kasutuselevõtuga; on samuti veendunud, et võlakergenduspüüdlusi peaksid täiendama mitmepoolsete laenuasutuste suuremad ressursid, sealhulgas IMFi eriarveldusühikute suurendamise abil;

448. märgib, et ametliku arenguabi vajadusi mõjutab riikide siseriiklike ressursside kasutuselevõtt, mida õõnestab maksubaasi kahanemine ja hargmaiste ettevõtjate kasumi ümberpaigutamine; tuletab meelde, et arenguriikide suurem sõltuvus äriühingu tulumaksust tähendab, et nad kannatavad ebaproportsionaalselt maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise all; nõuab selle vastu aktiivsemat liidu tegevust kooskõlas Addis Abeba tegevuskavaga arengu rahastamise kohta, mis on lisatud tegevuskavasse aastani 2030; rõhutab vajadust konkreetsete meetmete järele, et toetada riigisiseste ressursside suuremat kasutuselevõttu, näiteks korruptsioonivastase võitluse ja progressiivsete maksusüsteemide väljatöötamise toetamine ning maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise vastu võitlemine;

449. tuletab meelde, et liidu põllumajandus-, kalandus-, kaubandus-, majandus-, haridus-, rände-, keskkonna-, kliima-, välis- ja julgeolekupoliitika ning muud poliitikavaldkonnad mõjutavad liidu arengupoliitika tõhusust; märgib, et poliitikavaldkondade arengusidusus, mis on ette nähtud ELi toimimise lepingu artikliga 208, on seega ka usaldusväärse finantsjuhtimise küsimus; tuletab meelde, et abi tõhusus sõltub poliitikavaldkondade arengusidususe nõuetekohasest rakendamisest; rõhutab, et poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtete järgimiseks on vaja veel rohkem pingutada, eelkõige eespool nimetatud valdkondades, et saavutada abi tõhususe eesmärgid; kutsub komisjoni üles järgima poliitikavaldkondade arengusidusust käsitlevas 2018. aasta välishindamise aruandes ([30]) esitatud soovitusi, näitama üles pühendumust ja määrama poliitikavaldkondade arengusidususe ülesandeid täitma piisavalt töötajaid, et tagada poliitikavaldkondade arengusidususe valdkonnas tulemustele suunatud strateegia ja edusammud;

450. rõhutab, et arenguabi tõhustamiseks, pikaajaliste tulemuste saavutamiseks ja kohalike vajaduste rahuldamiseks, eelkõige pikaleveninud kriisiolukorras ja kriisijärgses olukorras, on hädavajalik parandada humanitaarabi ja arenguabi koordineerimist ning tugevdada humanitaarabi ja arengu vahelist seost; nõuab, et liit arendaks sellist lähenemisviisi edasi;

451. peab tervitatavaks kontrollikoja 2020. aasta septembri ülevaadet „ELi vastus Hiina riiklikule investeerimisstrateegiale“; rõhutab, et kontrollikoda tuvastas puudusi ELi ja Hiina praeguse strateegia raames võetud meetmete järelevalves, aruandluses ja hindamises, sealhulgas Hiina investeerimisstrateegia kohaste projektide rahastamises liidu poolt, mis ei ole kooskõlas liidu ühendamise strateegia põhimõtetega; nõuab, et liidu ühendamise strateegia rakendamiseks eraldataks veel vajalikke rahalisi ja inimressursse;

452. tunneb muret Valgevene keerulise olukorra pärast; rõhutab, kui oluline on vaadata läbi liidu rahastamine ja tagada, et see ei oleks suunatud mitte Lukašenka režiimile, vaid Valgevene kodanikuühiskonna toetamisele;

453. ootab liidu ja Aafrika Liidu 2021. aasta tippkohtumist; on arvamusel, et on vaja liikuda traditsioonilisest abikesksest suhtest võrdsete osaliste partnerluse suunas, mis on strateegilisem ja integreeritum;

*Kontrollikoja järeldused: naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat (DG NEAR)*

454. tunneb heameelt asjaolu üle, et eelarvetoetusega seotud tehingutes ja rahvusvaheliste organisatsioonide poolt nn eeldava käsitlusviisi alusel rakendatud projektides esines vähem vigu ning 2019. aastal kontrollikoda neis valdkondades vigu ei avastanud; märgib, et mis puudutab tehingute korrektsust, esineb kolmandatele riikidele antava eelarvetoetuse kuluvaldkonnas vähem vigu; võtab siiski teadmiseks, et õigussätete tõttu, mis jätavad komisjonile üldtingimuste täitmisel palju ruumi tõlgendamiseks, ei saa kontrollikoda „minna toetust saavale riigile komisjoni toetuse maksmise etapist kaugemale, kuna edasi suunatakse summad selle riigi eelarvevahenditesse“; märgib, et

([30]) https://ec.europa.eu/international-partnerships/external-evaluation-eus-policy-coherence-development-2009-2016_en

see võib kahjustada liidu tegevuse ja kulutuste aruandekohustuse ja läbipaistvuse taset; nõuab, et komisjon tagaks, et välisabi andmine seotakse õigusriigi ja inimõiguste austamisega abi saavates riikides; toonitab eelkõige vajadust tagada, et riigid ja kolmandad isikud ja / või füüsilised isikud, kellele liidu rahalisi vahendeid eraldatakse või kes on nendega seotud, järgiksid demokraatlikke põhiväärtusi, rahvusvahelisi inimõiguste standardeid ja põhimõtet mitte kasutada vägivalda;

455. kutsub komisjoni üles võtma täielikult kasutusele tingimuslikkuse põhimõtte ning viima läbi korrapäraseid eel- ja järelkontrolle kolmandate riikide toetamiseks mõeldud liidu vahendite korrektsuse ja tulemuslikkuse kohta ning tagama õigusraamistiku, millega nähakse ette kõnealune toetusvahend, et võimaldada avastatud eeskirjade eiramise korral vahendid täies ulatuses tagasi nõuda ([31]);

456. märgib murelikult seoses DG NEARi allesjäänud veamäära kokkuleppelise toiminguga, et kontrollikoja hinnangul

— sisaldavad allesjäänud veamäära metoodika ja DG NEARi koostatud käsiraamat piiranguid, mis võivad põhjustada allesjäänud veamäära tegelikust väiksemaks hindamist, näiteks ei hõlmata piisavalt hankemenetluste teatavaid aspekte (kandidaatide tagasilükkamise põhjused, hankemenetluse võitnud pakkumuse vastavus kõigile valiku- ja hindamiskriteeriumidele, projektikonkursside menetluste ja otselepingute sõlmimise põhjenduste täielik kontroll) ([32]);

— arvutatakse toetuse [vea] määr toetuste otsese haldamise puhul 80 % usaldusnivoo alusel, samal ajal kui tavaliselt arvutatakse veamäärad 95 % usaldusnivoo alusel;

— pakub DG NEARi allesjäänud veamäära hindamise meetod töövõtjale laialdast tõlgendamisvõimalust üksikute vigade hindamisel (eriti juhul, kui tehingu kohta puuduvad dokumendid);

— on 2018. ja 2019. aastal poolte valimisse kuuluvate tehingute puhul toetutud varasematele kontrollidele, kusjuures kontrollikoda tuletab meelde, et selline lähenemisviis ei mõõda allesjäänud veamäära täielikult ([33]);

457. on mures, et kontrollikoda kahtleb jätkuvalt kokkuleppelise toimingu tulemuste usaldusväärsuses;

458. märgib murega, et DG NEAR pidi oma 2019. aasta tegevusaruandes esitama reservatsiooni seoses raskustega kõigi projektide nõuetekohasel jälgimisel Liibüas ja Süürias (mittekvantifitseeritud reservatsioon) ning reservatsiooni seoses vigadega otsese eelarve täitmise toetuste kuludes (kvantifitseeritud reservatsioon);

459. märgib, et kontrollikoda ei arvutanud 2019. aasta kohta rubriigi 4 kulutuste hinnangulist veamäära, nii nagu see oli ka 2018. aastal; rõhutab, et kontrollikoda on tuvastanud piirangud, mis võivad põhjustada allesjäänud veamäära tegelikust väiksemaks hindamist; toetab täielikult kontrollikoja soovitusi, eelkõige vajadust avalikustada allesjäänud veamäära kokkuleppelise toimingu piirangud DG NEARi tulevaste aastate tegevusaruannetes ning tugevdada DG NEARi kontrolli välisrahastamisvahendite üle, tehes kindlaks korduvad vead ja vältides neid;

460. võtab teadmiseks kontrollikoja järelmeetmed oma 2016. aasta aruandes esitatud soovituste suhtes, mis vajasid viivitamatut tegutsemist või mis tuli täita 2019. aastaks, ning väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon oli täitnud kolm soovitust täielikult ja ühe osaliselt;

461. peab kahetsusväärseks, et vaatamata Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2019. aasta resolutsioonis komisjonile esitatud üleskutsele kasutada praegu IPA II raames eraldatavaid vahendeid selleks, et liidu poolt otse hallatava sihtotstarbelise rahastamispaketi kaudu toetada Türgi kodanikuühiskonda, inimõiguste kaitsjaid ja ajakirjanikke ning suurendada inimestevaheliste kontaktide ja akadeemilise dialoogi võimalusi ning ajakirjanike juurdepääsu meediaplatvormidele, otsustas Türgi kasutada IPA 2019/42258 meedet nelja rannikuvalvelaeva ostu kaasrahastamiseks; rõhutab lisaks vajadust Türgi pagulasrahastu vahendite kasutamist tähelepanelikult jälgida, veendumaks, et vahendid suunatakse just pagulaste projektidele ja neid ei kasutata ühelgi muul otstarbel;

([31]) ELT C 377, 9.11.2020, lk 13, aruande lk 211 (ET-versioonis lk 214).
([32]) ELT C 377, 9.11.2020, lk 13, aruande lk 213 (ET-versioonis lk 216).
([33]) ELT C 377, 9.11.2020, lk 13, aruande lk 214 (ET-versioonis lk 217).

*Kontrollikoja eriaruanne nr 09/2019: ELi toetus Marokole – siiani on tulemused olnud piiratud*

462. märgib, et liidu eelarvetoetus Marokos moodustas ajavahemikul 2014–2018 riigi eelarve kogukuludest umbes 0,37 % ning lepingute maht oli 562 miljonit eurot ja maksete summa 206 miljonit eurot; tuletab meelde, et Maroko saab liidult rohkem arenguabi kui ükski teine Põhja-Aafrika riik, välja arvatud Tuneesia, ja on üks peamisi rahvusvahelise arenguabi saajaid;

463. tuletab meelde, et Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend on peamine rahastamisvahend, mida komisjon kasutab oma koostöös Marokoga, ja ajavahemikul 2014–2020 ulatuvad selle kulukohustused 1 399 miljoni euroni;

464. juhib tähelepanu sellele, et pärast Euroopa Liidu Üldkohtu 2015. aasta detsembri otsust Lääne-Sahara kohta peatas Maroko 2015. aasta detsembrist kuni 2019. aasta jaanuarini poliitilise dialoogi, mis hõlmab kogu liidu välispoliitikat, nagu arengupoliitika, kaubandus-, välis- ja julgeolekupoliitika; võtab teadmiseks komisjoni märkused eriaruande nr 09/2019 kohta, et kuna „liidu ja Maroko vaheliste keeruliste poliitiliste suhete ajal ei peatatud kunagi poliitilist dialoogi, leiab komisjon, et alternatiivse strateegia väljatöötamiseks ei olnud põhjust“;

465. rõhutab, et Maroko on ELi pikaajaline ja strateegiline partner ja naaber, kellega tehakse viljakat koostööd, mis annab positiivseid tulemusi;

466. märgib, et kontrollikoda tuvastas mitu eelarvetoetuse tulemuslikkusega seotud probleemi:

— mitteoptimaalne sihtotstarve ja toetuse ülesehitus (s.t rahastamine hõlmas liiga paljusid valdkondi, poliitilise dialoogi peatamise ajal ei olnud komisjon välja töötanud selget strateegiat tulevasteks suheteks Marokoga, rahastajate ebaühtlane kooskõlastamine, eelarvetoetusprogrammid, mis ei ole mõeldud mõju maksimeerimiseks);

— raskused toetuse rakendamisel (s.t viivitused, komisjoni halb tulemuste hindamine);

— olulise mõju puudumine eelarvetoetusprogrammidele (s.t tervishoiu, sotsiaalkaitse, õiguse jne valdkonnas on täidetud vähem kui pooled eelarvetoetuse eesmärgid);

467. palub komisjonil teha järgmist:

— tugevdada liidu eelarvetoetuse fookust Marokos, nimelt võtta kasutusele läbipaistvam ja paremini dokumenteeritud meetod summade eraldamiseks valdkondliku eelarvetoetuse programmidele ja jätkata tulemuslikkuse jälgimist;

— parandada sihtväärtuste ja tulemuste kavandamist;

— parandada poliitilise dialoogi strateegiat, et eelkõige hinnata poliitilise dialoogi strateegia saavutusi ning kohaldada dialoogi eesmärkide ja oodatavate tulemuste selget ja asjakohast määratlust;

— täiustada väljamaksete kontrollimise menetlusi, täpsemalt asjakohaste arvutusmeetodite kohaldamiseks ja vahendite väljamaksmiseks ainult siis, kui on usaldusväärseid tõendeid selle kohta, et eesmärk on tegelikult saavutatud;

— täiustada seiremenetlusi, näiteks tugevdada valdkondlike strateegiate hindamist ja jälgida nende rakendamist, kasutades valdkondlike strateegiate näitajaid;

— kontrollida põhjalikult liidu rahaliste vahendite kasutamist kolmandate üksuste, nende tütarettevõtjate ja / või füüsiliste isikute poolt, tagamaks, et rahalisi vahendeid ei eraldata ega seota terrorismi ja / või usulise ja poliitilise radikaliseerumise mis tahes eesmärgi või vormiga; ning tagada, et need liidu vahendid nõutakse ennetavalt tagasi ja et asjaomased vahendite saajad jäetakse liidu tulevasest rahastamisest välja;

468. tuletab meelde, et tähtis on edendada liidu väärtusi (nagu demokraatia, õigusriik ja inimõiguste austamine) väljaspool liitu; kutsub seetõttu komisjoni üles kasutama ühinemiseelse abi rahastamisvahendeid, et toetada demokraatlikke ümberkorraldusi ning tagada avaliku poliitika ja kohtureformide nõuetekohane elluviimine Lääne-Balkanil;

469. võtab teadmiseks komisjoni vastused eriaruandele nr 09/2019, eriti selle, et komisjon järeldab, et liidu koostöö on aidanud Marokos ellu viia reforme, mis on mõjunud positiivselt riigi sotsiaal-majanduslikule arengule;

*Kontrollikoja tähelepanekud: rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat (DG DEVCO)*

470. märgib, et DG DEVCO rakendab suuremat osa välisabi rahastamisvahenditest, mida finantseeritakse liidu üldeelarvest ja EAFidest; märgib, et eelarveaasta 2019 aastaaruandes 8., 9., 10. ja 11. EAFist rahastatud tegevuste kohta esitas kontrollikoda oma tähelepanekud süsteemide, aasta tegevusaruande usaldusväärsuse ja peadirektori 2019. aasta kinnituse kohta, mis kehtivad DG DEVCO kogu vastutusvaldkonna kohta;

— 8., 9., 10. ja 11. EAFi 2019. aastal kirjendatud kuludes tuvastati olulisel määral vigu; kontrollikoja hinnangul on hinnanguline veamäär 3,5 %;

— 43,6 % hinnangulisest veamäärast tulenes kandmata kuludest (s.t kuluna esitatud kulukohustused või valesti arvutatud deklareeritud kulud);

— 22,1 % hinnangulisest veamäärast tulenes riigihangete eeskirjade tõsisest eiramisest (s.t hindamiskomisjoni põhjendamatu otsus);

— 12,7 % hinnangulisest veamäärast tulenes rahastamiskõlbmatutest kuludest (st kohalike töötajate palkade märkimisväärne tõus pärast lepingu sõlmimist);

471. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjon ja tema rakenduspartnerid tegid programmide eelarvestuse, toetuste, rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud toetuslepingute ja liidu liikmesriikide arengukoostöö agentuuridega sõlmitud delegeerimislepingutega seotud tehingutes rohkem vigu kui muud liiki toetuste puhul (näiteks ehitustöö-, tarne- ja teenuste osutamise lepingud); seda tüüpi 65-st tehingust sisaldasid 25 (38 %) kvantifitseeritavaid vigu, mis moodustasid 71,7 % hinnangulisest veamäärast; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjon ja tema rakenduspartnerid tegid programmide eelarvestuse, toetuste, rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud toetuslepingute ja ELi liikmesriikide arengukoostöö agentuuridega sõlmitud delegeerimislepingutega seotud tehingutes rohkem vigu kui muud liiki toetuste puhul (näiteks ehitustöö-, tarne- ja teenuste osutamise lepingud); seda liiki 65-st tehingust sisaldasid 25 (38 %) kvantifitseeritavaid vigu, mis moodustasid 71,7 % hinnangulisest veamäärast; võtab teadmiseks kontrollikoja arvamuse, et DG DEVCO allesjäänud veamäära kokkuleppeline toiming ei ole kindlustandev töövõtt ega audit; märgib, et see põhineb allesjäänud veamäära metoodikal ja DG DEVCO koostatud käsiraamatul; täheldab, et kontrollikoda toob välja neli peamist tegurit, mis mõjutavad DG DEVCO kasutatud allesjäänud veamäära, nagu riigihankemenetluste puudulik kontrollimine, kohapealsete kontrollide väga väike arv projekti rakendavas riigis, DG DEVCO allesjäänud veamäära hindamise meetod ise ja osaline või täielik sõltumine varasemast kontrollitegevusest; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et 2019. aasta tegevusaruandes esitatud peadirektori kinnitus ei sisalda reservatsioone, kuna kaks 2018. aastal alles jäetud reservatsiooni on tühistatud ja uusi ei ole esitatud; enne nende reservatsioonide tühistamist 2019. aastal oli DG DEVCO nende kohaldamisala 2017. ja 2018. aastal oluliselt vähendanud (s.t nendega kaetud kulude osakaal), mis seetõttu ei anna tõelist ja õiglast ülevaadet DG DEVCO üldises vastutusalas olevatest riskidest;

472. väljendab heameelt kontrollikoja järelduse üle, et vaesuse vähendamine, sooline võrdõiguslikkus hariduses ja naaberriikidega sõlmitud lepingute arv areneb üldiselt positiivses suunas, kuid väljendab siiski muret halveneva suundumuse pärast demokraatia, õigusriigi ja poliitilise stabiilsuse tugevdamisel;

473. kordab oma muret, et kolmandates riikides ELi poliitika elluviimiseks rahastamisvahendite üha sagedasem kasutamine vähendab liidu tegevuse aruandekohustust ja läbipaistvust; nõuab, et komisjon tagaks, et välisabi antaks ainult riikidele, kus austatakse õigusriiki ja inimõigusi ([34]);

474. tunneb sügavat muret, et arengufonde kuritarvitatakse tegevuseks, mille tulemusel pannakse piiride haldamisel toime inimõiguste rikkumisi; mõistab hukka inimõiguste rikkumiste juhtumid, millest on teatatud seoses Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondiga (EUTF) Liibüas, Etioopias, Eritreas ja Nigeris; nõuab, et loodaks tugevad mehhanismid, et jälgida EUTFi mõju inimõigustele, ja vastutussüsteem, et ennetada rahvusvahelise õiguse rikkumisi ja neid käsitleda; kordab, et väidetavaid inimõiguste rikkumisi, sealhulgas ELi piiridel, tuleb põhjalikult uurida; taunib asjaolu, et komisjoni aruandes EUTFi pikendamise kohta ei nähtud selles valdkonnas ette mingeid parandusi, ja nõuab, et EUTFi pikendamisega tegelemisel tagataks põhiliste inimõiguste austamine ([35]);

([34]) Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2018. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid (2019/2055(DEC), punkt 32.

([35]) Arengukomisjoni arvamus inimõiguste kaitse ja ELi rändealase välispoliitika kohta, punkt 13.

*Tulemuslikkus: Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend ja arengukoostöö rahastamisvahend*

475. tuletab meelde, et Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi eelarve 2014.–2020. aasta finantsraamistikus on umbes 17 miljardit eurot; komisjon oli 2019. aasta lõpuks kokku eraldanud 85 % selle rahastamisvahendi eelarvest ja kulutanud 42 %;

476. tuletab meelde, et arengukoostöö rahastamisvahendi eelarve 2014.–2020. aasta mitmeaastases finantsraamistikus on umbes 20 miljardit eurot; komisjon oli 2019. aasta lõpuks kokku eraldanud 84 % selle rahastamisvahendi eelarvest ja kulutanud 40 %;

477. märgib, et viie arengukoostöö rahastamisvahendi projekti ja kolme Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi projekti tulemuslikkuse ülevaate põhjal tegi kontrollikoda kindlaks, et kolmele arengukoostöö rahastamisvahendi projektile avaldasid ebasoodat mõju neis ilmnenud tulemuslikkuse probleemid: kahe puhul tekkis viivitusi projekti rakendamisel, mistõttu ei saavuta nad vastavaks tähtajaks kõiki kavandatud väljundeid ja tulemusi, samas kui ühe puhul ei oldud seatud eesmärki selle tulemuslikkuse mõõtmiseks, kuid ühegi Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi projekti puhul ei täheldatud tulemuslikkuse probleeme;

478. märgib, et komisjoni kõrgetasemeliste tulemusaruannete näitajatest tuli esile üldiselt positiivne suundumus seoses vaesuse vähendamisega, soolise võrdõiguslikkusega hariduses, naaberriikidega sõlmitud lepingute arvuga ja inimarenguga; väljendab kahetsust, et näitajatest lähtuvalt on demokraatia, õigusriigi ja poliitilise stabiilsuse tugevdamise suundumus halvenenud;

479. juhib tähelepanu sellele, et need näitajad ei andnud siiski teavet programmide endi tulemuslikkuse, vaid ainult nende toimimise konteksti kohta; rõhutab, et kasutatud näitajate kogum ei andnud selget pilti programmide oodatud väljundite ja tulemuste saavutamise ulatusest ega sellest, kuidas need omakorda toetasid programmide oodatava mõju saavutamist;

*Soovitused*

480. palub komisjonil teha järgmist:

— avalikustada DG NEARi 2020. aasta tegevusaruandes ja tulevastes tegevusaruannetes allesjäänud veamäära kokkuleppelise toimingu piirangud;

— töötada kiiresti välja suunised ja kindlad kriteeriumid, mille abil tuvastada oma raamatupidamissüsteemis valitsusvälised organisatsioonid ning kontrollida taotlejate enda kinnitusel põhinevat teavet;

— teha ettepanek valitsusväliste organisatsioonide ühtlustatud määratluse ja rahaliste vahendite erikontrolli kohta; kutsub komisjoni üles esitama igal aastal nimekirja 50 suurimast abisaajast;

— tõsta usaldusnivoo, mida DG NEAR kasutab toetuste määra arvutamiseks, allesjäänud veamäära ülejäänud andmekogumiga samale tasemele, et kajastada 2021. aasta lõpuks täpsemalt suuremat riski seoses eelarve otsese täitmise raames rakendatavate toetustega;

— tugevdada 2021. aasta lõpuks DG NEARi, DG DEVCO, DG ECHO, DG CLIMA ja välispoliitika vahendite talituse kontrolle, tehes kindlaks ja ennetades korduvaid vigu (nt ajaarvestussüsteemide puudumine ja rahastamiskõlbmatu käibemaksu sissenõudmine liidu rahastatavate projektide puhul);

— parandada 2021. aasta lõpuks veelgi allesjäänud veamäära kokkuleppelise toimingu metoodikat ja käsiraamatut, et käsitleda probleeme, mida kontrollikoda oma aruandes tuvastas, et suurendada toimingus esitatud veamäära usaldusväärsust;

— taaskehtestada reservatsioonid kõigi suure riskiga valdkondade kohta, olenemata nende osakaalust kogukulutustes ja nende finantsmõjust;

— kontrollida põhjalikult liidu rahaliste vahendite kasutamist kolmandate üksuste, nende tütarettevõtjate ja / või füüsiliste isikute poolt, tagamaks, et rahalisi vahendeid ei eraldataks ega seotaks terrorismi ja / või usulise ja poliitilise radikaliseerumise mis tahes eesmärgi või vormiga; ning tagada, et need liidu vahendid nõutakse ennetavalt tagasi ja et asjaomased vahendite saajad jäetakse liidu tulevasest rahastamisest välja;

— tagada, et ükski liidu fond ei toetaks laste sunniviisilist tööd;

— tagada, et liidu vahendeid ei kasutataks muudel eesmärkidel kui kindlaksmääratud valdkonnad;

— peatada või vaadata uuesti läbi oma koostöö kolmandate riikidega (sh peatades konkreetsete rahastamisvahendite maksmise ja projektid), mis ohustavad mõjutatud inimeste inimõigusi, sealhulgas juhul, kui kolmandad riigid ei austa täielikult nii ÜRO 1951. aasta pagulasseisundi konventsioonist kui ka Euroopa inimõiguste konventsioonist tulenevaid põhiõigusi, ei ole neid konventsioone ratifitseerinud või ei järgi SOLASi ega mereotsingu- ja päästekonventsioone;

— tagada suurem parlamendi kontroll uute partnerluslepingute väljatöötamisel kolmandate riikidega, mis peaksid alati põhinema solidaarsuse, jagatud vastutuse, inimõiguste austamise, õigusriigi ja rahvusvahelise humanitaarõiguse põhimõtetel;

— esitada üksikasjalik teave tegevkomiteedes vastu võetud otsuste kohta ja tagada, et parlament on selle koosolekutel esindatud;

481. kordab oma palvet komisjonile täita täielikult ja edasiste viivitusteta Euroopa Kohtu otsus (31/1/2019), mis käsitleb rahvusvahelist juhtimisrühma; nõuab tungivalt, et komisjon kaaluks taas rahvusvahelist juhtimisrühma kui sobivat töövõtjat projektide jaoks kriisiolukorras riikides, kus see organisatsioon on tõestanud oma tõhusust Euroopa üksuste ja liikmesriikide poolt rohkem kui 20 aasta jooksul rahastatud ülesehitus- ja abiprogrammide juhtimisel;

482. rõhutab, kui oluline on suurendada liidu välisrahastamisvahendite nähtavust, läbipaistvust, tulemuslikkust, täiendavust ja aruandekohustust, võttes arvesse nende käimasolevat ümberkorraldamist; rõhutab asjaolu, et Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi tulemused on olnud edukamad ELi idanaabruses, ning nõuab sellega seoses suuremate pingutuste suunamist ELi lõunanaabrusele, et lahendada selle ees seisvad probleemid;

483. nõuab, et komisjon analüüsiks põhjalikumalt erainvesteeringute subsideerimise ja riskide vähendamise seost arengu tulemuslikkusega, võttes arvesse segarahastamis- ja tagatismehhanismides täheldatud puudusi, eelkõige kontrollikoja hiljutises arvamuses (nr 7/2020), mis on seotud komisjoni aruandega Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD) rakendamise kohta, milles järeldatakse, et ei ole võimalik hinnata EFSD panust kestliku arengu eesmärkidesse või Pariisi kliimakokkuleppesse ning näidata, et olulisi investeeringuid ei oleks tehtud ilma liidu toetuseta, teiste sõnadega – näidata EFSD rahalist täiendavust; tuletab meelde, et ilma rahalise täiendavuse tõendamiseta rikub liit WTO eeskirju erasektori subsideerimise kohta ja võib raisata maksumaksjate ressursse; rõhutab, et abi andmise viiside valikul tuleks juhinduda tõhususe väljavaadetest seoses asjaomaste poliitikaeesmärkidega, kooskõlas põhimõttega „kõigepealt poliitika“; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles seda tagama; on seisukohal, et komisjon ja Euroopa välisteenistus peaksid seadma esmatähtsaks sektorid, millel on potentsiaal meelitada ligi välismaiseid otseinvesteeringuid, luua töökohti ja suurendada eksporti, ning meetmed, millega toetatakse head valitsemistava, struktuurireforme, majanduse mitmekesistamist ja korruptsioonivastast võitlust; rõhutab, et rahastajad peavad eelkõige vähim arenenud riikide puhul seadma vaikimisi prioriteediks toetustel põhineva rahastamise ning mitte soosima laene, mis toetustega võrreldes võiksid suurendada laenukoormat; rõhutab, et võlakergendusel võib olla otsustav mõju vaesuse leevendamisele; rõhutab, et abiprogrammid tuleks ühendada võla jätkusuutlikkuse analüüsiga; nõuab, et liit töötaks välja spetsiaalse võlakergenduse algatuse suure võlakoormusega vaeste riikide jaoks; kordab, et erasektoriga tehtava koostöö vormis antava arenguabi puhul tuleb järgida ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid, asjakohaseid ILO standardeid ja OECD suuniseid rahvusvahelistele ettevõtetele; rõhutab lisaks, et tagada tuleb hea valitsemistava, vaesuse leevendamine ja jõukuse loomine kestlike investeeringute kaudu, samuti ebavõrdsuse vähendamine, inimõiguste ja keskkonnastandardite edendamine ning kohaliku majanduse võimestamine;

484. kutsub komisjoni üles süstemaatiliselt jälgima elluviidud reforme ja saavutatud tulemusi, ning osutama, et ELi eelarvetoetus on aidanud tulemuslikult kaasa Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide arengukavadele ja tugevdanud nende demokraatlikku isevastutust;

485. nõuab liidu arengukulutustes suuremat vastutust ja tõhusust, sest arengutulemusi tuleb lisaks kindlaksmääramisele ka kontrollida ning käegakatsutavate tulemuste ja arengumõju seisukohast jälgida.

486. nõuab, et ELi tsiviil- ja sõjalise julgeoleku ning sõjaliste meetmete, eelkõige ELi sõjaliste väljaõppemissioonide, kolmandates riikides sõjaliste osaliste suutlikkuse suurendamise (suutlikkuse suurendamine julgeoleku ja arengu toetamiseks stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi kaudu) ning piiri- ja rändehaldusmeetmete kohta koostataks sõltumatumad hinnangud, mis tehakse ka üldsusele kättesaadavaks, ning mõistab hukka paindlikkuse puudumise ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) tsiviilmissioonide eelarve- / finantsmenetlustes; kordab oma arvamust, et komisjon peaks kehtestama ÜJKP kriisiohjemeetmete suhtes riigihanke erireeglid, et hõlbustada missioonide kiiret ja paindlikku elluviimist;

487. kutsub komisjoni üles hindama, kas Euroopa Parlamendilt eelarve kinnitaja ülesannete äravõtmine nõukogu otsustega, mis käsitlevad Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) ja alalise struktureeritud koostöö (PESCO) loomist, on õiguspärane; tuletab meelde, et ELi lepingu asjakohastes sätetes, st artikli 45 lõikes 2 ja artikli 46 lõikes 2, on ette nähtud, et otsused tuleb vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega ja vetoõigust ei ole; tuletab meelde, et Euroopa Liidu lepingu artikli 42 alusel Euroopa Parlamendilt eelarve kinnitaja ülesannete äravõtmine on võimalik üksnes tegevuskulude puhul ja see eeldab nõukogu ühehäälset otsust;

488. arvestades, et kuna EIP on liidu välispoliitika rakendamise oluline osaline, kelle laenudest 10 % antakse väljaspool liitu, kordab Euroopa Parlamendi ammusi nõudmisi, et kontrollikojale antaks volitused kõigi EIP tehingute auditeerimiseks ning et need auditid täide viidaks;

***Haldus***

489. märgib, et 2019. aastal oli halduskulude maksete summa 10,4 miljardit eurot (6,5 % mitmeaastasest finantsraamistikust), millest komisjoni eelarve moodustab 57,9 % ehk 6,1 miljardit eurot;

490. märgib, et halduskulud hõlmavad kulutusi inimressurssidele, mis moodustavad umbes 60 % kogueelarvest, ning hoonetele, seadmetele, energeetikale, side- ja infotehnoloogiale, mida kontrollikoda loeb madala riskiga kulutusteks;

491. märgib, et komisjoni töö osas leiti mitmeid vigu, mis olid seotud personalikuludega ning individuaalsete maksete haldamise ja maksmise ameti peretoetuste haldamisega;

492. märgib, et kontrollikoda kontrollib ka komisjoni iga-aastastes tegevusaruannetes sisalduva teabe, sealhulgas eelkõige halduskulude eest vastutavate peadirektoraatide ja ametite teabe asjakohasust; väljendab heameelt seoses asjaoluga, et läbivaadatud iga-aastastes tegevusaruannetes ei tuvastatud olulisel määral vigu;

493. kutsub komisjoni üles võtma asjakohaseid meetmeid kõigi kontrollikoja soovituste rakendamiseks ja andma Euroopa Parlamendile arengutest aru;

*Euroopa koolid*

494. võtab rahuloluga teadmiseks kontrollikoja märkuse, et raamatupidamisaruannete kvaliteet on võrreldes eelmiste aastatega paranenud; märgib murega, et kontrollikoda ei saa kinnitada, et koolide finantsjuhtimine 2019. aastal oleks olnud kooskõlas Euroopa koolide finantsmääruse ja personalieeskirjadega, kuna puudusi leiti keskasutuse ja kahe valitud kooli sisekontrollisüsteemides; nõuab tungivalt, et Euroopa koolid hakkaksid kiiresti järgima kontrollikoja soovitusi seoses puudustega raamatupidamises, hangetes ja värbamises;

495. rõhutab seoses Euroopa koolidega, kui oluline on aasta lõpus toimuval kontode sulgemisel järgida aastasuse põhimõtet ja füüsiliste inventuuride tegemise eeskirju ning pidada kinni maksetähtaegadest, hanke-eeskirjadest ja töölevõtmise korra läbipaistvusest.

*Soovitused*

496. palub komisjonil teha järgmist:

— ühtlustada oma toetust I kategooria õpilastele, s.t ametnike lastele, kes otsustavad end kirja panna akrediteeritud Euroopa kooli (praegu ei saa mõned riigiteenistujate perekonnad, olenevalt linnast või riigist, kus nad elavad, toetust oma laste registreerimiseks akrediteeritud koolidesse, kust saab aga samasuguse küpsustunnistuse);

— lahendada akrediteeritud koolidesse registreeritud I kategooria õpilaste rahastamise ebavõrdsus, mis tuleneb olukorrast, kus kõnealused koolid asendatakse mõnikord I tüübi Euroopa koolidega, tõugatakse viimased mõnikord ebavõrdsesse ja põhjendamatusse konkurentsi, sõltuvalt riigist, kus nad tegutsevad;

— sekkuda praegu tõstatatud oluliste probleemide lahendamiseks nn kulude välistamise poliitika abil (vrd dokument 2018-10-D-63-et-5), milles nähakse ette, et akrediteeritud koolid ei tohiks traditsioonilist Euroopa koolisüsteemi rahaliselt koormata, vaid peaksid vastupidi aitama katta kehtiva süsteemi kulusid ([36]);

([36]) See säte tekitab mitmel tasandil probleeme. Esiteks on nii keskasutus kui ka kogu komisjoni poolt Euroopa koolidele eraldatud eelarve avalik teenus, mille eest liikmesriigid ja nende kaudu maksumaksjad on juba tasunud. Teiseks, kuna akrediteeritud koolid tegutsevad üldiselt omafinantseeringu alusel ja komisjon sellesse ei sekku, näib ebaloogilisena väide, et nad kujutavad endast lisakulusid, mille eest nad peaksid vastutama. Võimaldades Euroopa küpsustunnistuste süsteemi avamist ja Euroopa ametnike laste kooliskäimist palju madalamate kuludega kui I tüübi Euroopa koolides, tuleks nende arendamine integreerida komisjoni eelarvesse ja seda ei tohiks mitte mingil juhul maksustada, mis takistaks nende arengut ja märkimisväärset kokkuhoidu, mida nad liidu kasuks teenivad.

*Inimressursid*

497. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et muudetud personalieeskirjade vastuvõtmisega 2014. aastal kehtestati institutsioonidele ja asutustele kohustus vähendada järk-järgult oma ametikohtade loetelus sisalduvate ametikohtade (ametnike ja ajutiste töötajate) arvu 5 % võrra enne 2018. aastat võrreldes 2012. aasta olukorraga;

498. märgib, et personalieeskirjade 2014. aasta reformiga hoiti mitmeaastases finantsraamistikus 2014–2020 kokku 4,2 miljardit eurot, mis moodustab 0,4 % kogu mitmeaastasest finantsraamistikust; tuletab meelde, et 2014. aasta reform avaldas personalile vaieldamatut negatiivset mõju, mida kontrollikoda ([37]) kinnitas 2019. aastal, ning peab kahetsusväärseks, et on peaaegu võimatu teada nende finantskulusid, saamaks realistlikku pilti kokkuhoiust; võtab teadmiseks mitmed poliitikad ja meetmed, mida komisjon on kavandanud negatiivse mõju leevendamiseks, ning loodab, et saadud õppetunnid kajastuvad komisjoni uues personalistrateegias, mis võetakse vastu 2021. aastal; tuletab meelde tõsiseid tagajärgi, mida mis tahes eelarvekärped halduses või töötajate arvu vähendamine võivad Euroopa Liidu avaliku teenistusele ja liidu poliitika rakendamisele kaasa tuua;

499. võtab teadmiseks, et komisjon investeerib oma IT-meditsiinisüsteemi andmekaevesse, et lahendada läbipõlemisjuhtumite andmete puudumise probleem; soovitab tungivalt, et komisjon väldiks, tuvastaks ja haldaks oma personalistrateegias läbipõlemise juhtumeid personali, töökoormuse ja töötajate heaolu laiemas kontekstis;

500. väljendab muret seoses asjaoluga, et komisjon ei ole välja töötanud ühtegi ajutist meedet, et leevendada kasvavat probleemi, mis on seotud Luxembourgis töötavate Euroopa ametnike ostujõu erinevusega; juhib asjakohase näitena tähelepanu asjaolule, et Euroopa Prokuratuuri valitud 200 sobivast kandidaadist 16 on keeldunud tööpakkumisest, kuna palk ei ole Luksemburgis elamiseks piisavalt kõrge; rõhutab, et parlament ootab konkreetseid ettepanekuid palgameetodi kohta esitatavas aruandes, mis tuleb esitada 31. märtsiks 2022;

501. toetab komisjoni kavatsust ajakohastada tulenevalt COVID-19 kriisist oma 2019. aasta teatises „Tuleviku töökoht Euroopa Komisjonis“ esitatud lähenemisviisi; ootab, et komisjon võtaks võrdselt arvesse kontoriruumide tõhusat kasutamist ning töötajate tervist ja heaolu; kordab, et töötajate esindajad peavad alati olema kaasatud olulistesse muudatustesse töökorralduse ja -ruumide suhtes;

502. väljendab heameelt selle üle, et komisjon võttis 2018. aastal vastu võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse tegevuskava ning rakendas seda 2019. aastal; väljendab heameelt selle üle, et personaliuuringu tulemusena lisati tegevuskavasse konkreetseid meetmeid; kutsub komisjoni üles järgima sama suunda konkreetsemate meetmetega inimeste suhtes, kellele pakutakse praktikavõimalust komisjonis;

503. nõustub komisjoni väitega, et „meestel ja naistel on jätkuvalt erinevad kultuurilised, sotsiaalsed ja tööalased ootused seoses tasustatava töö ja tasustamata (hooldus)töö vahelise tasakaaluga“; võtab rahuloluga teadmiseks komisjoni jõupingutused suurendada teadlikkust meetmetest, mis on olemas töö- ja eraelu tasakaalu võimaldamiseks, näiteks vanematele mõeldud kursused ja positiivsete näidete avaldamine komisjoni intranetis;

504. märgib tunnustavalt, et komisjon saavutas oma ametiaja lõpuks 2019. aastal eesmärgi, mille kohaselt peaks 40 % juhtivate ametikohtade töötajatest olema naised; tuletab komisjonile (2019–2024) meelde, et 2019. aastal võttis komisjoni president kohustuse saavutada sooline võrdõiguslikkus kõigil juhtimistasanditel praeguse ametiaja lõpuks ning kordas seda kohustust oma missioonikirjas eelarve- ja halduskü simuste volinikule;

505. võtab teadmiseks 2019. aastal koostatud uued suunised puuetega inimestele antava abi rakendamiseks, et aidata rahaliselt töötajaid ja nende ülalpeetavaid nende sõltumatuse, sotsiaalse integratsiooni ning füüsilise, vaimse, sotsiaalse ja kutsealase suutlikkusega seotud mittemeditsiiniliste kulude katmisel; märgib, et suunised jõustusid 2020. aasta mais;

506. märgib, et 2019. aastal suurenes sotsiaal-majanduslike toetuste arv 2018. aastaga võrreldes 28 %; märgib rahuloluga, et puuetega inimestele mõeldud vahendite kasutamine suurenes 2018. aastaga võrreldes 50 % (ligikaudu 2 miljonilt eurolt 3 miljoni euroni);

([37]) Kontrollikoja eriaruanne nr 15/2019 „Personalieeskirjade 2014. aasta reformipaketi rakendamine komisjonis – suur rahaline kokkuhoid, kuid sellega kaasnesid tagajärjed personalile.“

507. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepanekud ja soovitused Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) kohta ([38]); väljendab heameelt selle üle, et valikuprotsess on suuremahuliste konkursside puhul üldiselt tõhus, kuid tunneb muret selle pärast, et valikuprotsess ei ole kohandatud väikesemahulistele sihipärastele konkurssidele, mis vastavad kõige paremini ELi institutsioonide praegustele värbamisvajadustele; palub komisjonil esitada õigeaegselt aruanne nende EPSO soovituste rakendamise kohta;

508. märgib, et aastatel 2012–2018 vähendasid institutsioonid ja asutused, välja arvatud Euroopa Ombudsman ja Euroopa Andmekaitseinspektor, oma ametikohtade loetelu 1 409 ametikoha võrra (3 %) ning suurendasid samal ajal järk-järgult lepinguliste töötajate arvu; märgib sellega seoses, et lepinguliste töötajate osakaal kogu tööjõu prognoosides kasvas 17 %-lt 22 %-le; väljendab muret võimalike negatiivsete mõjude pärast, mida võib avaldada ametnike asendamine lepinguliste töötajatega, nagu vajalik teadmussiire ja selle kaotamine lepingute lõppemisel, samuti lepinguliste töötajate tulevikuväljavaated ja töökohakindlus;

509. juhib tähelepanu sellele, et lepinguliste töötajate arvu suurenemine kajastab kiiresti muutuvatest prioriteetidest tulenevate uute ülesannete, näiteks komisjoni poolt rakendusametitele delegeeritud uute programmide rakendamise mõju töötajate arvule, mis oli eelarve ja komisjoni töötajate ümberpaigutamise seisukohast neutraalne; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et lepinguliste töötajate arvu suurenemine oli tingitud ka erakorralistest või kiireloomulistest olukordadest;

510. väljendab kahetsust, et peale selle suurenes mõnes institutsioonis I tegevusüksuse lepinguliste töötajate arv, kuna kantseleitöötajate / sekretäride alalised ja ajutised ametikohad muudeti lepingulisteks ametikohtadeks;

511. märgib, et 2018. aasta lõpus töötas institutsioonides, asutustes ja rakendusametites 11 962 lepingulist töötajat (mis tähendab 37 % kasvu alates 2012. aastast); märgib, et enamik neist töötas Euroopa Komisjonis;

512. nõuab, et komisjon rakendaks kõikide ametikohtade, eelkõige juhtimisega seotud ametikohtade puhul läbipaistvamat ametisse nimetamise menetlust; palub komisjonil selgitada varasemat ametisse nimetamise menetlust, mille puhul puudus läbipaistvus ja vastutus;

513. väljendab kahetsust komisjoni töötajaskonna, eriti selle kesk- ja kõrgema juhtkonna koosseisu jätkuva geograafilise tasakaalustamatuse pärast; kutsub komisjoni üles tagama oma töötajate seas kõigi liikmesriikide kodanike nõuetekohase esindatuse, võttes aga seejuures arvesse töötajate pädevust ja väärtuslikkust, millele osutatakse ametnike personalieeskirjade artiklis 27;

514. toonitab Euroopa Liidu ametite töötajaskonna vahetuvuse suurt mõju ning nõuab komisjonilt selle parandamiseks personali- ja sotsiaalpoliitika meetmete rakendamist;

515. märgib, et vaja on kompleksset lähenemist, et muuta liidu institutsioonide kodulehed kättesaadavaks mis tahes puuetega inimestele, nagu on ette nähtud direktiivis (EL) 2016/2102, sealhulgas nende riigis kasutatavas viipekeeles; soovitab sellesse protsessi kaasata puuetega inimeste organisatsioonid;

516. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on võtnud meetmeid puuetega inimeste abistamiseks ja püüdnud sellega luua mitmekesisemat ja kaasavamat töökeskkonda ja -kultuuri, ning palub komisjonil hinnata, kuidas saaks töölevõtmisel, koolitustel, karjääri edendamisel ja töötingimustes võrdsete võimaluste põhimõtteid veel rohkem tugevdada ja integreerida, ning suurendada töötajate teadlikkust nendest aspektidest; samuti hinnata institutsioonide hoonete võimalikku mõistlikku täiustamist ja muutmist (juurdepääs, asjakohane bürootehnika) piiratud liikumisvõimega või muude puuetega inimeste jaoks;

517. peab kiiduväärseks Euroopa Personalivaliku Ameti saavutusi ja praktika pidevat paranemist seoses mõistlike abinõudega puuetega ja / või erivajadustega kandidaatidele: EPSO töötas 2019. aastal välja voldiku, pimedate kirjas voldiku ja animeeritud video, et selgitada valikumenetlustes tehtud kohandusi, mida pakutakse valikumenetluse käigus erivajadustega kandidaatidele, mis võimaldas 438 erivajadustega kandidaadil osaleda konkurssidel ja valikumenetlustes;

518. kordab oma üleskutset komisjonile muuta komisjoni erinõunike staatus läbipaistvamaks, määratledes selgelt nende ülesanded ja volitused;

([38]) Kontrollikoja eriaruanne nr 13/2020 „Euroopa Personalivaliku Amet: aeg on kohandada valikumenetlus muutuvatele värbamisvajadustele“.

519. võtab seoses komisjoni volinike kolleegiumi 30. oktoobri 2019. aasta otsusega, mille kohaselt lubatakse endistel komisjoni presidentidel täita pärast oma ametiaja lõppu esindusülesandeid, teadmiseks endise presidendi Jean-Claude Junckeri nimetamise erinõunikuks ning peab kahetsusväärseks, et kuigi selle ülesande täitmise eest ei maksta tasu, kaasnevad sellega kulud, eelkõige lähetuste puhul, mida on üldsusel raske mõista; nõuab, et komisjon esitaks parlamendile oma otsuse finantsmõju kohta üksikasjalikud andmed, et parlament saaks seda tulevastes eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlustes arvesse võtta;

520. kutsub komisjoni üles pöörama oma suhetele endiste volinikega suurt tähelepanu ja hindama võimalikke riske hoolikalt;

521. kordab oma palvet komisjonile tagada käitumisjuhendi kehtivate õiguslikult siduvate reeglite tagamine seoses nn pöördukse efektiga nii komisjoni kui ka selle ametite puhul;

522. toetab igati kontrollikoja soovitust, mille kohaselt peaksid kõik institutsioonid tegema koostööd, et oma eetikaraamistikke ühtlustada ja teha heade tavade jagamiseks suuremaid pingutusi;

523. kutsub komisjoni üles parandama töötajate teadlikkust ja arusaama eetikaraamistikest ja -kultuurist; palub komisjonil tagada eelkõige, et eetikakoolitus hõlmab praktilisi suuniseid, mis põhinevad elulistel näidetel, ning parandama töötajatega eetikateemal teabe vahetamist; rõhutab, et tuleb tagada, et töötajad teaksid, kuidas ebaeetilise käitumisega seotud probleemidest teatada, ning suurendada töötajate turvatunnet;

*Üldised tähelepanekud*

524. tunnistab, et 2019. aasta oli komisjoni jaoks üleminekuaasta, kuna komisjonil tuli tagada üleminek Jean-Claude Junckeri komisjonilt, ettevalmistused Ursula von der Leyeni komisjoni ametisseastumiseks ning käivitada uued prioriteedid;

525. väljendab muret seoses komisjoni otsusega sõlmida leping ettevõttega BlackRock Investment Management, et viia läbi uuring keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja juhtimisalaste eesmärkide kohta; juhib tähelepanu Euroopa Ombudsmani uurimisele seoses võimaliku huvide konfliktiga ([39]); kutsub seetõttu komisjoni üles ajakohastama oma suuniseid riigihankemenetluste kohta;

526. kutsub komisjoni tungivalt üles võtma kasutusele kestlikkusega seotud aruandluse, mis hõlmaks hangete sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid aspekte; on veendunud, et vastutustundlike äristandardite kaasamisega oma hanke- ja ostupoliitikasse saab komisjon kaitsta avalikke huve ja tagada vastutuse avaliku sektori kulutuste eest;

527. ergutab komisjoni jätkama oma avatud lähtekoodiga strateegia ([40]) ja ISA2 programmi ([41]) põhimõtete edasiarendamist, et vältida seotust müüjaga, säilitada kontroll oma tehnilise taristu üle, aidata tugevdada kasutajate eraelu puutumatuse ja andmekaitse meetmeid ning suurendada üldsuse jaoks turvalisust ja läbipaistvust; palub komisjonil eelistada hangetes ja arendustegevuses avatud lähtekoodiga lahendusi, et edendada tarkvaralahenduste jagamist ja taaskasutamist, muuta hanked kestlikumaks ja pikaajalisemaks ning järgida põhimõtet „avaliku sektori raha, avatud kood“;

528. peab kiiduväärseks institutsioonidevahelist küberkoostööd, milleks Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee saavad ELi institutsioonidele, organitele ja asutustele mõeldud infoturbeintsidentidega tegelevalt rühmalt abi; märgib, et paljud digitaliseerimisprojektid on seotud inimressursside ja finantsprotsesside digiteerimisega, mille puhul komiteed kasutavad komisjoni pakutavaid süsteeme SYSPER ja ABAC; palub komisjonil uurida võimalust pidada läbirääkimisi paremate tingimuste üle, et edendada ja muuta taotluste jagamise protsess rahaliselt atraktiivseks;

529. rõhutab suulise tõlke peadirektoraadi jõupingutuste tähtsust suulise tõlke võimaldamisel 24 ELi ametlikku keelde ja isegi rahvusvahelisse viipekeelde komisjonis ning teistes ELi institutsioonides ja organites ning julgustab komisjoni aitama suulise tõlke peadirektoraadil veelgi suurendada rahvusvahelise viipekeele kättesaadavust ja kohalolekut, et tagada puuetega inimestele juurdepääs teabele;

([39]) https://www.ombudsman.europa.eu/et/case/en/57060
([40]) https://ec.europa.eu/info/departments/informatics/open-source-software-strategy_et
([41]) https://ec.europa.eu/isa2/isa2_et

530. väljendab suurt muret komisjoni otsuse pärast katkestada restoraniteenuse osutajaga sõlmitud leping, mis tõi kaasa 400 töötaja koondamise; palub tungivalt, et komisjon vaataks oma otsuse läbi ja kaaluks mis tahes toimivat lahendust töötajate kaitsmiseks ja vallandamise vältimiseks, sealhulgas toitlustajate muutmist institutsioonisisesteks töötajateks;

531. märgib, et paljud teatised ja dokumendid on kättesaadavad ainult inglise keeles; märgib ka, et töökoosolekud toimuvad ilma suulise tõlke võimaluseta; nõuab, et Euroopa Komisjon austaks põhimõtteid, õigusi ja kohustusi, mis on sätestatud põhiõiguste hartas ja määruses nr 1/1958 ning sisesuunistes ja -otsustes, nagu Euroopa hea halduse tava eeskiri; kutsub komisjoni seetõttu üles eraldama vajalikud inimressursid, et tagada mitmekeelsuse austamine, suurendades selleks kirjaliku ja suulise tõlke eest vastutavate töötajate arvu;

*Eetikaraamistikud*

532. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande nr 13/2019 pealkirjaga „Auditeeritud liidu institutsioonide eetikaraamistikud: on veel arenemisruumi“; kordab kontrollikoja järeldust, et „ELi institutsioonide ja organite töötajate ja liikmete ebaeetiline käitumine on vastuvõetamatu ning isegi kui see on vaid väidetav, tekitab avalikkuses suurt huvi ning vähendab usaldust ELi vastu. Ebaeetiline käitumine on seotud ka korruptsiooni- ja pettuste ohuga“; peab kahetsusväärseks, et eetikaraamistike jõustamisel on veel arenguruumi; peab eriti kahetsusväärseks, et puudusi leiti järgmistes küsimustes:

— töötajate deklaratsioonide ja suuniste kontrollimise kord huvide konfliktide vältimiseks ei ole piisavalt formaliseeritud; eetiliste nõuete kohta tuleb teha kättesaadavaks selged ja ulatuslikud suunised; sama kehtib suuniste kohta, mis käsitlevad huvide konflikte, mis tulenevad töötajate majanduslikest huvidest, nende töösuhtejärgsest tegevusest või nende abikaasa või partneri ametialasest tegevusest;

— liikmete deklaratsioonide piiratud kontrollimine; komisjoni liikmete puhul peab kontrollikoda kahetsusväärseks, et deklaratsioonides esitatud teabe täpsuse, usaldusväärsuse või täielikkuse kontrollimiseks puuduvad standardsed kirjalikud menetlused, mis tekitab kohustuste ebaühtlase tõlgendamise ohu ning tähendab, et institutsioon tuvastab vähem tõenäoliselt ebatäpsusi ja muid probleeme, enne kui need avalikkuse tähelepanu pälvivad, mis võib ohustada avalikku usaldust;

— mittetäielik ja ebaselge poliitika seoses kingituste ja meelelahutusega ning puuduvad kehtivad kingituste ja võõrustamise määratlused komisjoni liikmetele;

533. väljendab heameelt seoses asjaoluga, et valdavas osas olid auditeeritud institutsioonid töötajatele ja liikmetele loonud piisavad eetikaraamistikud koos teatava arenguruumiga; toetab kindlalt kontrollikoja soovitusi, nagu eetikaraamistike ühtlustamine ja töötajate teadlikkuse suurendamine;

534. võtab teadmiseks komisjoni sisesuuniste teise läbivaatamise seoses personalieeskirjade rikkumisest teatamist käsitlevate sätetega; võtab rahuloluga teadmiseks 2019. aasta läbivaatamise käigus esitatud kuus soovitust ja palub komisjonil anda nende täitmise kohta aru eelarvepädevatele institutsioonidele; väljendab heameelt selle üle, et 2019. aasta mais ajakohastati MyIntracommi rikkumisest teatamise lehekülge ja lisati otsene link OLAFi rikkumisest teatamise menetlusele;

535. taotleb proaktiivsemat lähenemisviisi rikkumisest teatajate kaitsele; peab eriti asjakohaseks vajadust tugevdada koostööd OLAFi ja ametisse nimetava asutuse vahel, kes vastutab kaitsemeetmete vastuvõtmise eest sellistel juhtudel, kui see on asjakohane; peab samuti eriti oluliseks soovitusi teha koostööd Euroopa Prokuratuuriga, et tagada tõhus koostöö ja vahetada parimaid tavasid tajutavast ebaseaduslikust tegevusest teatamise valdkonnas;

536. on seisukohal, et rikkumisest teatajate kaitse seisukohast oleks väga vajalik parandada kõigi institutsioonide ühtsemat reguleerimist, mis põhineks parimatel tavadel ja kõrgematel standarditel;

537. rõhutab läbipaistvusregistri tugevdamise ja selle andmete kvaliteedi parandamise tähtsust, eelkõige seoses 2020. aasta detsembris saavutatud institutsioonidevahelise kokkuleppega; võtab teadmiseks komisjoni tehtud kvaliteedikontrollid ja läbipaistvusregistri sekretariaadi tegevuse saadud hoiatusteadete suhtes; kutsub komisjoni üles parandama IT-lahendust, et muuta kvaliteedikontrolle rangemaks;

538. rõhutab tõhusa ja kehtiva läbipaistvusregistri tähtsust; kordab oma üleskutset komisjonile pöörata rohkem tähelepanu läbipaistvusregistri üksuste valideerimisele ja pistelisele kontrollile; märgib murega, et valdavale enamusele komisjoni otsustajatest ei ole kehtestatud nõuet avalikustada oma kohtumised huvirühmade esindajatega; väljendab samuti muret komisjoni otsustajate võimaluse pärast kohtuda läbipaistvusregistris registreerimata lobitöötajatega; nõuab, et kõik komisjoni korraldatud kohtumised erasektori osalejate või nende esindajatega, näiteks konsultatsiooniorganisatsioonidega, oleksid täielikult läbipaistvad;

539. võtab teadmiseks Euroopa Ombudsmani järeldused ja tehnilised soovitused olukorra parandamiseks, mis sisalduvad tema 28. veebruari 2019. aasta otsuses selle kohta, kuidas komisjon haldab oma töötajate nn pöördukse efekti juhtumeid; kutsub komisjoni üles võtma järelmeetmeid nii ombudsmani otsuse kui ka kontrollikoja asjakohaste soovituste suhtes, mis on esitatud eriaruandes liidu institutsioonide eetikaraamistike kohta.